

Ірина Дружук

АТЛАС
фонетичних особливостей
говірок Волинського Полісся

Волинський національний університет імені Лесі Українки
Західнополіський ономастико-діалектологічний центр

Ірина Дружок

АТЛАС

фонетичних особливостей говірок Волинського Полісся

Луцьк 2023

УДК 811.1621.2'282.2'342(477.82)(084)

Д 76

*Рекомендовано до друку вченою радою
Волинського національного університету імені Лесі Українки
(протокол № 13 від 30 листопада 2023 р.)*

Науковий редактор

Аркушин Г. Л., доктор філологічних наук, професор (Волинський національний університет імені Лесі Українки)

Науковий консультант

Гриценко П. Ю., доктор філологічних наук, професор (Інститут української мови НАН України)

Рецензенти:

Гримашевич Г. І., кандидат філологічних наук, доцент (Житомирський державний університет імені Івана Франка);

Громик Ю. В., кандидат філологічних наук, професор (Волинський національний університет імені Лесі Українки)

Дружук Ірина

Д 76 Атлас фонетичних особливостей говірок Волинського Полісся. Луцьк : ФОП Мажула Ю. М., 2023. 146 с.

ISBN 978-617-8279-19-6

В атласі скартографовано фонетичні особливості волинсько-поліських говірок, ядра західнополіського діалекту, зафіксовані впродовж 2013–2023 років у 136 населених пунктах Волинської та Рівненської областей. До атласу додано 6 електронних звукових карт, що містять аудіофайли-зразки говіркового мовлення та дозволяють прослухати звучання сучасних відповідників наголошених *o, *e, *ě в новозакритих складах у зоні перехідних говірок від волинсько-поліських до середньополіських.

У коментарях подано зв'язні тексти – розповіді інформаторів про побут волинських поліщуків у ХХ ст.

Для мовознавців, насамперед діалектологів та істориків мови, етнографів і етнолінгвістів, фольклористів та всіх, хто цікавиться народною мовою Волинського Полісся.

ISBN 978-617-8279-19-6

© Дружук І. М., 2023

© Гудим О. В. (обкладинка), 2023

© Волинський національний університет
імені Лесі Українки, 2023

ПЕРЕДМОВА

Серед північних говорів західнополіський діалект часто опозиціонує двом іншим: типові (визначальні) північноукраїнські ізогlosti (рефлексія *o, *e, *ě, *ę залежно від наголосу) «оминають» західнополіський ареал, знаходячи продовження на Підляшші [11, с. 154]. Ю. Шевельов зауважував, що між східно- та середньополіськими зонами існують лише незначні фонетичні відмінності, проте внаслідок інтенсивних південних впливів різниця між східно-, середньополіським і західнополіським діалектними регіонами разюча [18, с. 964–965].

На відміну від середньополіського та східнополіського говорів, як стверджує В. Мойсієнко, західнополіський певної монолітності (однаковості) не становить [11, с. 154]. Складний процес історичного розвитку, а також трагічні події ХХ ст. (дві світові війни, виселення й переселення корінних мешканців, перекроювання кордонів тощо) призвели до того, що в складі західнополіського діалекту побутують три великі говіркові групи: волинсько-поліська (територія центру та півночі Волинської та сусідніх районів Рівненської областей), берестейська (південь, центр та захід Брестської області Республіки Білорусь) та підляська (північно-східна частина Люблінського та південно-східна Підляського воєводств Республіки Польща) (докладніше див. [4]).

Ядро Західного Полісся становлять волинсько-поліські говірки, які, на відміну від підляських і берестейсько-пінських, зазнали меншого впливу польської та білоруської / російської мов.

У лінгвогеографічному аспекті говірки Волинського Полісся (ВП) системно вивчені на лексичному рівні в атласах будівельної лексики О. Євтушка [8], назв одягу Л. Пономар [15], назв лікарських рослин Р. Омельковець [13], мисливської лексики та фаунономенів Г. Аркушина [1; 2], прислівникової лексики

Ю. Громика [7], ентомологічної лексики Л. Чирук [17]. Р. Зінчук відтворила на 53 картах словозміну іменника в названому ареалі [10]. О. Нестерчук на 43 картах подала варіанти власних особових імен частини ВП, де проходить межа між західно- та середньополіськими говірками [12].

Фонетична система говірок ВП досі не була об'єктом спеціального лінгвогеографічного аналізу. Волинсько-поліські фонетичні явища представлені на 127 картах II тому Атласу української мови [5]. Зважаючи на те, що названий атлас охоплює весь український діалектний континуум, у ньому не репрезентовано типових локальних волинсько-поліських позиційних змін, наприклад, переходу наголошеного [e] > [a], [и] > [e] чи ненаголошеного [o] > [a] перед складом з акцентованим [a].

Окремі особливості звукового рівня досліджуваних говірок відтворено на неспеціальних картах лексичних атласів Г. Аркушина [1; 2], Р. Омельковець [13], Л. Чирук [17], О. Нестерчук [12] та словозмінного Р. Зінчук [10].

Р. Зінчук наголосила, що саме регіональні атласи деталізують ареали діалектних явищ в окраїнних говірках [10, с. 3].

Територія дослідження. За картами II тому Атласу української мови волинсько-поліські говірки охоплюють територію, що з півночі та заходу відмежована державним кордоном України. Загальновизнана південна межа волинсько-поліських говірок проходить уздовж умовної лінії між містами Устилуг – Володимир – Луцьк – Рівне. Східна межа – середина межиріччя Горині й Стиру.

Цікаві зауваги О. Євтушка щодо території ВП: «Досліджувані говірки відповідають північній частині території так званої Червенської землі, яка сформувалась у Х ст. У давнину даний регіон був заселений східнослов'янським племінним об'єднанням дулібів, а

пізніше бужан і волинян. <...> Червенська земля захоплювала течію р. Стир, але не доходила до Горині. У межиріччі Стиру й Горині проходив рубіж, який відділяв червенську територію від Руської землі» [8, с. 8–9]. В. Мойсієнко висноував, що «первісна територія волинян легко встановлюється за археологічними даними: від боліт у басейні Верхньої Прип'яті до вододілу між басейнами Прип'яті й Дністра й від Західного Бугу до межиріччя Горині й Случі» [11, с. 154].

У пропонованому атласі східну й південну межі віднесено приблизно на 50–70 км на схід і південь від загальноновизначених кордонів ВП, що дозволило охопити та дослідити також говірки перехідного типу до середньополіських і волинських.

Джерельна база. Основу картографованої інформації становлять експедиційні записи авторки, зроблені впродовж 2013–2023 років, що охоплюють 136 н. пп. Волині та Рівненщини. Зв'язні розповіді респондентів і відповіді на запитання записані від 200 інформаторів, народжених у 30-х (рідше 20-х) – на початку 40-х років ХХ ст. Збільшення рівня грамотності населення та щорічне зменшення кількості типових носіїв уже помітно вплинуло на місцеві говірки (у деяких н. пп. нам не вдалося відшукати респондента відповідного віку, який би послуговувався говіркою, а не кодифікованою формою мови), тому для аналізу говіркової фонетичної системи ВП залучено всі доступні матеріали із зазначеної території: 68 аудіо- та відеозаписів із фонофонду Західнополіського ономастико-діалектологічного центру факультету філології та журналістики Волинського національного університету імені Лесі Українки, розміщених на «Фонокарті західнополіського говору та суміжжя» на авторському сайті «Говіркове куфро¹»; 17 текстів зі збірника Г. Аркушина «Голоси з Волинського Полісся» [3]; 2 тексти

¹ див.: <https://sites.google.com/view/fonokartazahpol>

зі збірника «Скарби українських говорів: тексти про борщ» [16]; структурована інформація про говірку с. Липне на Ківерцівщині, вивчену та описану Ю. Громиком у монографії «Наша байка зусьом начча» [6].

Оскільки явище позиційної зміни наголошеного [e] > [a] нечастотно виявлене в сучасних говірках ВП, на карті № 18 додатково картографовано матеріали з праць В. Покальчука «Надсарнський говір на Волині та його фонетичні особливості» [14], Г. Шила «Південно-західні говори УРСР на північ від Дністра» [19], А. Залеського «Вокалізм південно-західних говорів української мови» [9], у яких досліджено названий перезвук і з чіткою локалізацією продемонстровано зразки його вживання, напр.: *говáчка, говáчник, ца́брик, ва́прик пра двáр'і, тра́ба, дан' крава́ц', та́рниц'а, рубáл', ста́жка, колáса, кра́пко, па́рстен', баз гра́бл'у* – Твориничі Володимирського (кол. Локачинського² району) Волинської області [14, с. 85–86]

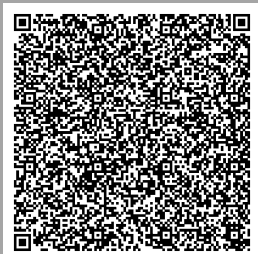
Принципи картографування. Усі звукові особливості передані за допомогою кола з різним зафарбуванням, при цьому червоний колір указує на те, що картографовані звуки ті ж, що й у загальнонародній і літературній мові, а відмінності передані іншими кольорами в такому порядку: червоний, зелений, жовтий, синій, фіолетовий. Останній колір у відтворенні основного протиставлення чорний.

Для розрізнення походження інформації запропоновано такий підхід: контур знаків на карті позначає джерело, із якого подано діалектизм. Чорним контуром позначено н. п., у якому зроблено запис авторкою; синім – зі збірника текстів «Голоси з Волинського Полісся», рожевим – із «Фонокарти західнополіського говору та суміжжя»,

² Тут і далі з метою уточнення розташування н. п. указано також назву району, чинну до липня 2020 р.

червоним – із праці Ю. Громика, зеленим – із розвідок В. Покальчука, Г. Шила, А. Залеського. В атласі 49 атомарних карт, інформацію на яких подано за вже апробованими авторами Атласу української мови принципами. Фонетичні, акцентні та словотвірні варіанти аналізованих лексем уміщені в коментарях. На додатковому рівні карти позначено функціонування звукового явища в суфіксах і закінченнях (кк. 20, 36, 37) або його розвиток в іншій лексемі (кк. 3, 9, 14, 32, 33, 42).

Фонетичний матеріал вирізняється неоднозначністю аналізу та трактування «на слух». Особливо складно інтерпретувати сучасні відповідники наголошених **o*, **e*, **ě* в новозакритих складах у зоні перехідних говірок від волинсько-поліських до середньополіських. До карт № 1, 2, 5, 11, 12, на яких відтворено вияви **o*, **e*, **ě*, додано електронні звукові карти, що містять аудіофайли-зразки говіркового мовлення та дозволяють прослухати звучання досліджуваного вияву. Розгорнути електронні інтерактивні карти можна за допомогою qr-кодів, розміщених у коментарях до кожної карти, або на сайті «Говіркове кучро» в закладці «Атлас фонетичних особливостей говірок Волинського Полісся».

Пропонований qr-код* містить посилання на електронний інтерактивний «Атлас фонетичних особливостей говірок Волинського Полісся».

*розгорніть додаток для роботи з qr-кодом, зіскануйте його.

Література

1. Аркушин Г. Атлас західнополіських фаунономів. Луцьк : РВВ «Вежа» Волин. нац. ун-ту ім. Лесі Українки, 2008. 322 с.
2. Аркушин Г. Атлас мисливської лексики Західного Полісся. Луцьк : РВВ «Вежа» Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2008. 430 с.
3. Аркушин Г. Голоси з Волинського Полісся (Тексти). Луцьк : РВВ «Вежа» Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2010. 542 с.
4. Аркушин Г. Л. Межі західнополіського діалекту. *Волинь філологічна: текст і контекст*. Луцьк, 2007. Вип 4 : Західнополіський діалект у загальноукраїнському і всеслов'янському контекстах. С. 9–28.
5. Атлас української мови. Т. 2. Київ : Наук. думка, 1988. 521 с.
6. Громик Ю. «Наша байка зусьом начча»: поліська говірка с. Липне. Луцьк : Вежа-Друк, 2023. 288 с.
7. Громик Ю. В. Прислівники відзайменникового походження у західнополіських говірках української мови : автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.01. Київ, 1999. 17 с.
8. Євтушок О. М. Атлас будівельної лексики Західного Полісся. Рівне : Держ. ред.-видавн. підприємство, 1993. 134 с.
9. Залеський А. Вокалізм південно-західних говорів української мови. Київ : Наук. думка, 1973. 156 с.
10. Зінчук Р. С. Атлас словозміни іменників у західнополіських говірках. Луцьк : Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2010. 164 с.
11. Мойсієнко В. Західнополіський діалект: до витоків. *Волинь філологічна: текст і контекст*. Луцьк, 2007. Вип. 4 : Західнополіський діалект у загальноукраїнському і всеслов'янському контекстах. С. 154–167.

12. Нестерчук О. Атлас варіантів власних особових імен Волинського Полісся. Луцьк, 2014. 130 с.

13. Омельковець Р. Атлас західнополіських назв лікарських рослин. Луцьк : РВВ «Вежа» Волин. держ. ун-ту ім. Лесі Українки, 2003. 133 с.

14. Покальчук В. Ф. Надсарнський говір на Волині та його фонетичні особливості. *Наукові записки Луцького педагогічного інституту: Серія історико-філологічна*. Луцьк, 1956. Т. 4, вип. 2. С. 81–100.

15. Пономар Л. Назви одягу Західного Полісся. Київ, 1997. 182 с.

16. Скарби українських говорів: тексти про борщ / Відп. ред. Н. Хібеба, В. Леснова. Львів : Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України, 2019. 320 с.

17. Чирук Л. Атлас ентомологічної лексики Західного Полісся. Луцьк : Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2010. 152 с.

18. Шевельов Ю. Історична фонологія української мови. Харків : Акта, 2002. 1054 с.

19. Шило Г. Південно-західні говори УРСР на північ від Дністра. Львів, 1957. 252 с.

УМОВНІ СКОРОЧЕННЯ

н. п. – населений пункт

н. пп. – населені пункти

к. – карта

кк. – карти

р-н – район

ЗМІСТ КАРТ

Карта 1. Рефлекси *o в закритому наголошеному складі в слові *стіл*
Карта 2. Рефлекси *o в закритому наголошеному складі в слові *батіг*
Карта 3. Рефлекси *o в закритому наголошеному складі в займенниках *він, мій*
Карта 4. Рефлекси *o в закритому ненаголошеному складі
Карта 5. Рефлекси *e в закритому наголошеному складі в слові *піч*
Карта 6. Рефлекси *e в закритому наголошеному складі в слові *мед*
Карта 7. Рефлекси *e в закритому наголошеному складі у формі Р. в. мн. іменника *сіл : села*
Карта 8. Рефлекси *e в закритому наголошеному складі в слові *жінка*
Карта 9. Рефлекси *e в закритому ненаголошеному складі після губних
Карта 10. Рефлекси *e в закритому ненаголошеному складі в слові *шістнадцять*
Карта 11. Рефлекси *ě в наголошеній позиції
Карта 12. Рефлекси *ě в наголошеній позиції після вібранта [p]
Карта 13. Рефлекси *ě в наголошеній позиції в слові *їхати*
Карта 14. Рефлекси *ě в ненаголошеній позиції після губних
Карта 15. Рефлекси *ě в ненаголошеній позиції після передньоязикових
Карта 16. Рефлекси *e в ненаголошеній позиції
Карта 17. Зміна [o] > [a] перед складом із наголошеним [a]
Карта 18. Зміна наголошеного [e] > [a]
Карта 19. Зміна наголошеного [и] > [e]
Карта 20. Зміна наголошеного [’a] > [’e]
Карта 21. Відповідники [ф]
Карта 22. Відповідники [ф] в іменнику *фартух*
Карта 23. Відповідники [ф] у сполученні «ф + приголосний»
Карта 24. Відповідники сполуки [кв] у слові *квасоля*

Карта 25. Відповідники звука [x] у слові *хутір*
Карта 26. Відповідники [м] перед рефlekсами *e в слові *пам’ятаю*
Карта 27. Відповідники [м] перед рефlekсами *e в слові *м’ясо*
Карта 28. Відповідники [в] у позиції після приголосного
Карта 29. Відповідники сполуки [вй]
Карта 30. Передньоязикові [д], [т], [з], [с], [л] перед рефlekсами ненаголошеного *ě
Карта 31. Африката [ц] перед рефlekсами *ě
Карта 32. Реалізація [ц] у кінці основ слів
Карта 33. Вібрант [p] перед виявами наголошеного *ě
Карта 34. Вібрант [p] перед [a]
Карта 35. Губні перед *i
Карта 36. Передньоязикові перед *i
Карта 37. Боковий плавний [л] перед *i
Карта 38. Шиплячі перед наголошеним [’a > ’e]
Карта 39. Передньоязиковий проривний кінцевий [т’]
Карта 40. Передньоязикові свистячі [с’], [ц’] у постфіксі *-ся*
Карта 41. Реалізація [т] у слові *місто*
Карта 42. Відповідники африкати [ж] у дієслівних формах першої особи однини теперішнього часу
Карта 43. Відповідники африкати [ж]
Карта 44. Відповідники африкати [з]
Карта 45. Відповідники [з] у слові *хазяйство*
Карта 46. Структури числівників
Карта 47. Задньоязиковий [г]
Карта 48. Протетичні приголосні
Карта 49. Протетичні приголосні перед [o], [y]

ІНДЕКС КАРТОГРАФОВАНИХ ЛЕКСЕМ – 203 ОДИНИЦІ

žм'іл' к. 43
 бžола к. 43
 бат'іг к. 2
 батіг к. 2
 батог к. 2
 батуг к. 2
 бур'ак к. 34
 бурак к. 34
 ведро к. 14
 в'едрó к. 14
 вен к. 3
 вéчор к. 9
 вéчур к. 9
 видрó к. 14
 вин к. 3
 в'ідрó к. 14
 в'ікнó к. 48
 в'ін к. 3
 вóвод к. 49
 воко к. 49
 вон к. 3
 ворáти к. 49
 вуж к. 48
 вúлик к. 48
 вúлиц'а к. 48
 вун к. 3
 гн'іт к. 47
 гóвод к. 49
 гоко к. 49
 горáти к. 49
 гуж к. 48
 гукнó к. 48
 гúлик к. 48

гúлиц'а к. 48
 гн'іт к. 47
 д'івчáта к. 15
 д'івчáта к. 30
 дванáїц'ат' к. 46
 дванáїчит'м к. 46
 дванáдц'ат' к. 46
 дванáн'ц'ат' к. 46
 дванáнц'ат' к. 46
 девчáта к. 15
 дерев'áниї к. 29
 деревйáниї к. 29
 деревл'áниї к. 29
 дивчáта к. 15
 дивчáта к. 30
 жáли к. 38
 жáт' к. 36
 жáт'і к. 36
 жвénка к. 8
 ж'éли к. 38
 жинка к. 8
 жити к. 36
 ж'інка к. 8
 ж'іти к. 36
 жм'іл к. 43
 жóнка к. 8
 жúnка к. 8
 зв'ін к. 44
 йéхати к. 13
 йіхати к. 13
 квасóл'а к. 24
 к'істо к. 41

кн'іт к. 47
 конéц к. 32
 кос'іл'і к. 37
 кукуру́за к. 44
 кукуруза к. 44
 м'іс'ац к. 32
 м'áсо к. 27
 мед к. 6
 мид к. 6
 м'ід к. 6
 мйáсо к. 27
 мн'áсо к. 27
 мол'ітва к. 37
 молітва к. 37
 муї к. 3
 наварáт к. 39
 наварáт' к. 39
 нас'ін':е к. 20
 óвод к. 49
 óко к. 49
 орати к. 49
 пам'атайу к. 26
 памитайу к. 26
 пам'ігайу к. 26
 пámйат' к. 16
 памйатайу к. 26
 пámйет' к. 16
 пámйит' к. 16
 пámйіт' к. 16
 памн'атайу к. 26
 пáс'іка к. 30
 пáсика к. 30

пасóл'а к. 24
 песóк к. 14
 п'еч к. 5
 пич к. 5
 п'ієч к. 5
 п'іч к. 5
 пóпел к. 9
 пóпил к. 9
 пóп'іл к. 9
 пчóла к. 43
 р'ічка к. 33
 рéба к. 19
 рíба к. 19
 робіти к. 35
 роб'іти к. 35
 с'вáто к. 28
 с'в'áто к. 28
 с'іл к. 7
 са́за к. 42
 са́з'а к. 42
 свáто к. 28
 св'áто к. 28
 свйáто к. 28
 сел к. 7
 сер к. 19
 сил к. 7
 сир к. 19
 см'ійáтис'а к. 40
 см'ійáтиса к. 40
 см'ійéц':а к. 40
 см'ійéц':а к. 40
 ст'іл к. 1

ствел к. 1
стил к. 1
стол к. 1
стул к. 1
т'ішина к. 36
т'ажко к. 20
т'ежко к. 20
т'істо к. 41
танц'і к. 32
танци к. 32
тишина к. 36
уж к. 48
укно к. 48
улик к. 48
улиц'а к. 48
фам'іл'ія к. 21
фартух к. 22
фасол'а к. 24

фата к. 21
ф'іт'іл' к. 47
форма к. 21
фронт к. 23
фрукти к. 23
фура к. 21
фурор к. 25
хаватис'а к. 17
хаз'аїство к. 45
хам'іл'ія к. 21
хаз'аїство к. 45
хвартух к. 22
хвасол'а к. 24
хвата к. 21
хл'ев к. 11
хл'ів к. 11
хл'їев к. 11
хлев к. 11

хлив к. 11
хожу к. 42
ховатис'а к. 17
ход'у к. 42
хожу к. 42
хорма к. 21
хр'ен к. 12
хр'їен к. 12
хр'їин к. 12
хр'ін к. 12
хрин к. 12
хрон к. 12
хронт к. 23
хрукти к. 23
хура к. 21
хут'ір к. 4
хутир к. 4
хурор к. 4, к. 25

хурор к. 4
хфам'іл'ія к. 21
хфартух к. 22
хфата к. 21
хформа к. 21
хфронт к. 23
хфрукти к. 23
хфура к. 21
ц'ілувати к. 31
царква к. 18
церква к. 18
цилувати к. 31
чм'іл к. 43
шиснац'ат' к. 10
ш'існац'ат' к. 10
з'об к. 44
зв'ін к. 44

СПИСОК НАСЕЛЕНИХ ПУНКТИВ ВОЛИНСЬКОГО ПОЛІССЯ, У ЯКИХ ЗРОБЛЕНО ЗАПИСИ

(порядковий номер н. п. відповідає номеру на карті-бланківці)

1. Кортеліси Ковельського (кол. Ратнівського) району Волинської області
2. Самари-Оріхові* Ковельського (кол. Ратнівського) району Волинської області
3. Невір* Ковельського (кол. Ратнівського) району Волинської області
4. Мукошин* Камінь-Каширського (кол. Любешівського) району Волинської області

5. Дольськ* Камінь-Каширського (кол. Любешівського) району Волинської області
6. Вичівка Вараського (кол. Зарічненського) району Рівненської області
7. Смородськ* Сарненського (кол. Дубровицького) району Рівненської області
8. Хочин* Сарненського (кол. Дубровицького) району Рівненської області

* Тут і далі знаком «зірка» позначені н. пп., у яких записи зроблені авторкою.

9. Піща* Ковельського (кол. Шацького) району Волинської області
10. Мельники-Річицькі Ковельського (кол. Ратнівського) району Волинської області
11. Гірники* Ковельського (кол. Ратнівського) району Волинської області
12. Погулянка* Камінь-Каширського (кол. Любешівського) району Волинської області
13. Бірки Камінь-Каширського (кол. Любешівського) району Волинської області
14. Бихів Камінь-Каширського (кол. Любешівського) району Волинської області
15. Деревок Камінь-Каширського (кол. Любешівського) району Волинської області
16. Залаззя Камінь-Каширського (кол. Любешівського) району Волинської області
17. Березна Воля Камінь-Каширського (кол. Любешівського) району Волинської області
18. Радове Вараського (кол. Заріченського) району Рівненської області
19. Кутин Вараського (кол. Заріченського) району Рівненської області
20. Вовчиці Вараського (кол. Заріченського) району Рівненської області
21. Лудинь* Сарненського (кол. Дубровицького) району Рівненської області
22. Залісся Ковельського (кол. Шацького) району Волинської області
23. Пульмо Ковельського (кол. Шацького) району Волинської області
24. Підманове* Ковельського (кол. Шацького) району Волинської області
25. Голядин* Ковельського (кол. Шацького) району Волинської області
26. Прип'ять* Ковельського (кол. Шацького) району Волинської області
27. Кримне* Ковельського (кол. Старовижівського) району Волинської області
28. Дубечне* Ковельського (кол. Старовижівського) району Волинської області
29. Велимче Ковельського (кол. Ратнівського) району Волинської області
30. Видраниця* Ковельського (кол. Ратнівського) району Волинської області
31. Осівці Камінь-Каширського району Волинської області
32. Хотешів* Камінь-Каширського району Волинської області
33. Ворокомле* Камінь-Каширського району Волинської області
34. Пнівне Камінь-Каширського району Волинської області
35. Полиці* Камінь-Каширського району Волинської області
36. Стобихва Камінь-Каширського району Волинської області
37. Березичі* Камінь-Каширського (кол. Любешівського) району Волинської області
38. Судче* Камінь-Каширського (кол. Любешівського) району Волинської області
39. Залізниця Камінь-Каширського (кол. Любешівського) району Волинської області
40. Кухітська Воля Вараського (кол. Заріченського) району Рівненської області
41. Острівськ Вараського (кол. Заріченського) району Рівненської області
42. Борове Вараського (кол. Заріченського) району Рівненської області
43. Зелене Вараського (кол. Володимирецького) району Рівненської області
44. Озеро Вараського (кол. Володимирецького) району Рівненської області
45. Колки* Сарненського (кол. Дубровицького) району Рівненської області

46. Великі Озера* Сарненського (кол. Дубровицького) району Рівненської області
47. Світязькі Смоляри* Ковельського (кол. Любомльського) району Волинської області
48. Столинські Смоляри* Ковельського (кол. Любомльського) району Волинської області
49. Заболоття* Ковельського (кол. Любомльського) району Волинської області
50. Нова Виживка Ковельського (кол. Старовижівського) району Волинської області
51. Буцинь* Ковельського (кол. Старовижівського) району Волинської області
52. Сошично Камінь-Каширського району Волинської області
53. Нуйно* Камінь-Каширського району Волинської області
54. Клітицьк Камінь-Каширського району Волинської області
55. Піщане* Камінь-Каширського району Волинської області
56. Тоболи Камінь-Каширського району Волинської області
57. Більська Воля Вараського (кол. Володимирецького) району Рівненської області
58. Озерці Вараського (кол. Володимирецького) району Рівненської області
59. Каноничі Вараського (кол. Володимирецького) району Рівненської області
60. Бережки Сарненського (кол. Дубровицького) району Рівненської області
61. Берестя Сарненського (кол. Дубровицького) району Рівненської області
62. Осова* Сарненського (кол. Дубровицького) району Рівненської області
63. Забужжя Ковельського (кол. Любомльського) району Волинської області
64. Полапи* Ковельського (кол. Любомльського) району Волинської області
65. Згорани* Ковельського (кол. Любомльського) району Волинської області
66. Масловець Ковельського (кол. Любомльського) району Волинської області
67. Лісняки* Ковельського (кол. Старовижівського) району Волинської області
68. Смідин Ковельського (кол. Старовижівського) району Волинської області
69. Карасин* Камінь-Каширського району Волинської області
70. Верхи Камінь-Каширського району Волинської області
71. Замостя* Маневицького району Волинської області
72. Нова Рафалівка Володимирецького району Рівненської області
73. Карасин* Сарненського району Волинської області
74. Бережці* Ковельського (кол. Любомльського) району Волинської області
75. Зачернеччя* Ковельського (кол. Любомльського) району Волинської області
76. Старі Кошари* Ковельського району Волинської області
77. Доротище* Ковельського району Волинської області
78. Скулин* Ковельського району Волинської області
79. Троянівка* Камінь-Каширського (кол. Маневицького) району Волинської області
80. Череваха* Камінь-Каширського (кол. Маневицького) району Волинської області
81. Галузія* Камінь-Каширського (кол. Маневицького) району Волинської області
82. Прилісне Камінь-Каширського (кол. Маневицького) району Волинської області
83. Мала Ведмежка* Камінь-Каширського (кол. Маневицького) району Волинської області
84. Лозки Вараського (кол. Володимирецького) району Рівненської області
85. Любахи Вараського (кол. Володимирецького) району Рівненської області
86. Чаква* Вараського (кол. Володимирецького) району Рівненської області
87. Підлісне Сарненського району Рівненської області

88. Клесів Сарненського району Рівненської області
89. Штунь* Ковельського (кол. Любомльського) району Волинської області
90. Машів* Ковельського (кол. Любомльського) району Волинської області
91. Перевали* Ковельського (кол. Турійського) району Волинської області
92. Ружин* Ковельського (кол. Турійського) району Волинської області
93. Білашів* Ковельського району Волинської області
94. Білин* Ковельського району Волинської області
95. Кашівка Ковельського району Волинської області
96. Довжиця* Камінь-Каширського (кол. Маневицького) району Волинської області
97. Заріччя* Камінь-Каширського (кол. Маневицького) району Волинської області
98. Велика Осниця* Камінь-Каширського (кол. Маневицького) району Волинської області
99. Заболоття Вараського (кол. Володимирецького) району Рівненської області
100. Тинне* Сарненського району Рівненської області
101. Олеск* Ковельського (кол. Любомльського) району Волинської області
102. Ревушки Ковельського (кол. Турійського) району Волинської області
103. Бобли* Ковельського (кол. Турійського) району Волинської області
104. Радовичі* Ковельського (кол. Турійського) району Волинської області
105. Вовчицьк* Ковельського району Волинської області
106. Новий Мосир* Ковельського району Волинської області
107. Боровичі* Камінь-Каширського (кол. Маневицького) району Волинської області
108. Розничі Камінь-Каширського (кол. Маневицького) району Волинської області
109. Нічогівка* Камінь-Каширського (кол. Маневицького) району Волинської області
110. Звіздівка* Рівненського (кол. Костопільського) району Рівненської області
111. Корчин* Рівненського (кол. Костопільського) району Рівненської області
112. Вітковичі Рівненського (кол. Березнівського) району Рівненської області
113. Зоря* Володимирського (кол. Володимир-Волинського) району Волинської області
114. Сусваль* Володимирського (кол. Володимир-Волинського) району Волинської області
115. Свійчів* Володимирського (кол. Володимир-Волинського) району Волинської області
116. Осекрів* Ковельського (кол. Турійського) району Волинської області
117. Купичів Ковельського (кол. Турійського) району Волинської області
118. Щурин Луцького (кол. Рожищенського) району Волинської області
119. Доросині Луцького (кол. Рожищенського) району Волинської області
120. Тихотин* Луцького (кол. Рожищенського) району Волинської області
121. Іванівка* Луцького (кол. Рожищенського) району Волинської області
122. Красноволя* Камінь-Каширського (кол. Маневицького) району Волинської області
123. Куликовичі* Камінь-Каширського (кол. Маневицького) району Волинської області
124. Тельчі* Камінь-Каширського (кол. Маневицького) району Волинської області
125. Липне Луцького (кол. Ківерцівського) району Волинської області

126. Велика Любаша* Рівненського (кол. Костопільського) району Рівненської області
127. Кам'янка* Рівненського (кол. Березнівського) району Рівненської області
128. Чорників* Володимирського (кол. Володимир-Волинського) району Волинської області
129. Ізов* Володимирського (кол. Володимир-Волинського) району Волинської області
130. Лудин* Володимирського (кол. Володимир-Волинського) району Волинської області
131. Хотячів* Володимирського (кол. Володимир-Волинського) району Волинської області
132. Воцатин* Володимирського (кол. Володимир-Волинського) району Волинської області
133. Зимне* Володимирського (кол. Володимир-Волинського) району Волинської області
134. Житані* Володимирського (кол. Володимир-Волинського) району Волинської області
135. Хобултова* Володимирського (кол. Володимир-Волинського) району Волинської області
136. Губин* Володимирського (кол. Локачинського) району Волинської області
137. Ворончин Володимирського (кол. Локачинського) району Волинської області
138. Береськ Володимирського (кол. Локачинського) району Волинської області
139. Зубильне* Володимирського (кол. Локачинського) району Волинської області
140. Кроватка* Луцького (кол. Рожищенського) району Волинської області
141. Сокіл Луцького (кол. Рожищенського) району Волинської області
142. Переспа* Луцького (кол. Рожищенського) району Волинської області
143. Омельне* Луцького (кол. Ківерцівського) району Волинської області
144. Журавичі* Луцького (кол. Ківерцівського) району Волинської області
145. Берестяне* Луцького (кол. Ківерцівського) району Волинської області
146. Сильне* Луцького (кол. Ківерцівського) району Волинської області
147. Постійне* Рівненського (кол. Костопільського) району Рівненської області
148. Дюксин* Рівненського (кол. Костопільського) району Рівненської області
149. Мала Любаша* Рівненського (кол. Костопільського) району Рівненської області
150. Друхів Рівненського (кол. Березнівського) району Рівненської області
151. Моквин Рівненського (кол. Березнівського) району Рівненської області
152. Млинище Володимирського (кол. Іваничівського) району Волинської області
153. Суходоли Володимирського (кол. Володимир-Волинського) району Волинської області
154. Дігтів* Володимирського (кол. Володимир-Волинського) району Волинської області
155. Горичів* Володимирського (кол. Володимир-Волинського) району Волинської області
156. Фалемичі* Володимирського (кол. Володимир-Волинського) району Волинської області
157. Яковичі* Володимирського (кол. Володимир-Волинського) району Волинської області
158. Війниця Володимирського (кол. Локачинського) району Волинської області
159. Холопичі Володимирського (кол. Локачинського) району Волинської області

160. Тристеня* Луцького (кол. Рожищенського) району Волинської області
161. Топільне* Луцького (кол. Рожищенського) району Волинської області
162. Суськ* Луцького (кол. Ківерцівського) району Волинської області
163. Озеро* Луцького (кол. Ківерцівського) району Волинської області
164. Пальче* Луцького (кол. Ківерцівського) району Волинської області
165. Дерно* Луцького (кол. Ківерцівського) району Волинської області
166. Деражне* Рівненського (кол. Костопільського) району Рівненської області
167. Бужанка* Володимирського (кол. Іваничівського) району Волинської області
168. Хренів* Володимирського (кол. Іваничівського) району Волинської області
169. Бубнів Володимирського (кол. Володимир-Волинського) району Волинської області
170. Старий Загорів Володимирського (кол. Локачинського) району Волинської області
171. Марковичі Володимирського (кол. Локачинського) району Волинської області
172. Великий Окорськ Володимирського (кол. Локачинського) району Волинської області
173. Торчин* Луцького району Волинської області
174. Буяни Луцького району Волинської області
175. Прилуцьке Луцького (кол. Ківерцівського) району Волинської області
176. Жобрин* Рівненського району Рівненської області
177. Поліське Рівненського району Рівненської області
178. Воскодави Рівненського (кол. Гощанського) району Рівненської області

179. Морозовичі Володимирського (кол. Іваничівського) району Волинської області
180. Стара Лішня* Володимирського (кол. Іваничівського) району Волинської області
181. Грибовиця Володимирського (кол. Іваничівського) району Волинської області
182. Бужковичі* Володимирського (кол. Іваничівського) району Волинської області
183. Луковичі Володимирського (кол. Іваничівського) району Волинської області
184. Дорогиничі* Володимирського (кол. Локачинського) району Волинської області
185. Крухиничі Володимирського (кол. Локачинського) району Волинської області
186. Кремеш Володимирського (кол. Локачинського) району Волинської області
187. Козлів Володимирського (кол. Локачинського) району Волинської області
188. Линів Володимирського (кол. Локачинського) району Волинської області
189. Войнин Володимирського (кол. Локачинського) району Волинської області
190. Заячиці Володимирського (кол. Локачинського) району Волинської області
191. Твориничі Володимирського (кол. Локачинського) району Волинської області
192. Шельвів Володимирського (кол. Локачинського) району Волинської області
193. Садів* Луцького району Волинської області
194. Лаврів Луцького району Волинської області
195. Гірка Полонка* Луцького району Волинської області
196. Голишів* Луцького району Волинської області
197. Велика Городниця* Дубенського (кол. Млинівського) району Рівненської області

198. Залав'я Дубенського (кол. Млинівського) району Рівненської області
199. Дідичі* Луцького (кол. Ківерцівського) району Волинської області
200. Бронники* Рівненського району Рівненської області
201. Зоря Рівненського району Рівненської області
202. Горбів Рівненського (кол. Гоцанського) району Рівненської області
203. Мовники* Володимирського (кол. Іваничівського) району Волинської області
204. Грушів* Володимирського (кол. Іваничівського) району Волинської області
205. Древині* Володимирського (кол. Іваничівського) району Волинської області
206. Самоволя Володимирського (кол. Іваничівського) району Волинської області
207. Жашковичі Володимирського (кол. Іваничівського) району Волинської області
208. Риковичі Володимирського (кол. Іваничівського) району Волинської області
209. Павлівка Володимирського (кол. Іваничівського) району Волинської області
210. Трубки Володимирського (кол. Іваничівського) району Волинської області
211. Ватин Володимирського (кол. Локачинського) району Волинської області
212. Колпитів* Володимирського (кол. Локачинського) району Волинської області
213. Лемешів Луцького (кол. Горохівського) району Волинської області
214. Бережанка Луцького (кол. Горохівського) району Волинської області
215. Уманці* Луцького (кол. Горохівського) району Волинської області
216. Радомишль Луцького району Волинської області
217. Малево Дубенського (кол. Млинівського) району Волинської області
218. Ярославичі* Дубенського (кол. Млинівського) району Рівненської області
219. Вересневе* Рівненського району Рівненської області
220. Бабин* Рівненського (кол. Гоцанського) району Рівненської області
221. Опільсько Червоноградського (кол. Сокальського) району Львівської області
222. Фусів Червоноградського (кол. Сокальського) району Львівської області
223. Підбереззя Луцького (кол. Горохівського) району Волинської області
224. Печихвости Луцького (кол. Горохівського) району Волинської області
225. Мар'янівка* Луцького (кол. Горохівського) району Волинської області
226. Скобелка Луцького (кол. Горохівського) району Волинської області
227. Колодеже Луцького (кол. Горохівського) району Волинської області
228. Золочівка* Дубенського (кол. Демидівського) району Рівненської області
229. Рудка* Дубенського (кол. Демидівського) району Рівненської області
230. Вовкові Дубенського району Рівненської області
231. Княгинин* Дубенського району Рівненської області
232. Мала Мошаниця* Рівненського (кол. Здолбунівського) району Рівненської області
233. Селець Червоноградського (кол. Сокальського) району Львівської області
234. Романівка Червоноградського (кол. Сокальського) району Львівської області
235. Брани* Луцького (кол. Горохівського) району Волинської області

236. Піски* Луцького (кол. Горохівського) району Волинської області
237. Мерва* Луцького (кол. Горохівського) району Волинської області
238. Боремель Дубенського (кол. Демидівського) району Рівненської області

239. Ступно Рівненського (кол. Здолбунівського) Здолбунівського району Рівненської області
240. Здовбиця Рівненського (кол. Здолбунівського) району Рівненської області

АЛФАВІТНИЙ СПИСОК НАСЕЛЕНИХ ПУНКТИВ ВОЛИНСЬКОГО ПОЛІССЯ, У ЯКИХ ЗРОБЛЕНО ЗАПИСИ

- Бабин Рівненського (кол. Гощанського) району Рівненської області – 220
Бережанка Луцького (кол. Горохівського) району Волинської області – 214
Бережки Сарненського (кол. Дубровицького) району Рівненської області – 60
Бережці Ковельського (кол. Любомльського) району Волинської області – 74
Березичі Камінь-Каширського (кол. Любешівського) району Волинської області – 37
Березна Воля Камінь-Каширського (кол. Любешівського) району Волинської області – 17
Берестя Сарненського (кол. Дубровицького) району Рівненської області – 61
Берестяне Луцького (кол. Ківерцівського) району Волинської області – 145
Береськ Володимирського (кол. Локачинського) району Волинської області – 138
Бихів Камінь-Каширського (кол. Любешівського) району Волинської області – 14
Білашів Ковельського району Волинської області – 93
Білін Ковельського району Волинської області – 94
Більська Воля Вараського (кол. Володимирецького) району Рівненської області – 57

- Бірки Камінь-Каширського (кол. Любешівського) району Волинської області – 13
Бобли Ковельського (кол. Турійського) району Волинської області – 103
Боремель Дубенського (кол. Демидівського) району Рівненської області – 238
Борове Вараського (кол. Зарічненського) району Рівненської області – 42
Боровичі Камінь-Каширського (кол. Маневицького) району Волинської області – 107
Брани Луцького (кол. Горохівського) району Волинської області – 235
Бронники Рівненського району Рівненської області – 200
Бубнів Володимирського (кол. Володимир-Волинського) району Волинської області – 169
Бужанка Володимирського (кол. Іваничівського) району Волинської області – 167
Бужковичі Володимирського (кол. Іваничівського) району Волинської області – 182
Буцинь Ковельського (кол. Старовижівського) району Волинської області – 51
Буяни Луцького району Волинської області – 174
Ватин Володимирського (кол. Локачинського) району Волинської області – 211

Велика Городниця Дубенського (кол. Млинівського) району Рівненської області – 197

Велика Любаша Рівненського (кол. Костопільського) району Рівненської області – 126

Велика Осниця Камінь-Каширського (кол. Маневицького) району Волинської області – 98

Великий Окорськ Володимирського (кол. Локачинського) району Волинської області – 172

Великі Озера Сарненського (кол. Дубровицького) району Рівненської області – 46

Велимче Ковельського (кол. Ратнівського) району Волинської області – 29

Вересневе Рівненського району Рівненської області – 219

Верхи Камінь-Каширського району Волинської області – 70

Видраниця Ковельського (кол. Ратнівського) району Волинської області – 30

Вичівка Вараського (кол. Зарічненського) району Рівненської області – 6

Війниця Володимирського (кол. Локачинського) району Волинської області – 158

Вітковичі Рівненського (кол. Березнівського) району Рівненської області – 112

Вовковиї Дубенського району Рівненської області – 230

Вовчиці Вараського (кол. Зарічненського) району Рівненської області – 20

Вовчицьк Ковельського району Волинської області – 105

Войнин Володимирського (кол. Локачинського) району Волинської області – 189

Ворокомле Камінь-Каширського району Волинської області – 33

Ворончин Володимирського (кол. Локачинського) району Волинської області – 137

Воскодави Рівненського (кол. Гощанського) району Рівненської області – 178

Воцатин Володимирського (кол. Володимир-Волинського) району Волинської області – 132

Галузія Камінь-Каширського (кол. Маневицького) району Волинської області – 81

Гірка Полонка Луцького району Волинської області – 195

Гірники Ковельського (кол. Ратнівського) району Волинської області – 11

Голишів Луцького району Волинської області – 196

Голядин Ковельського (кол. Шацького) району Волинської області – 25

Горбів Рівненського (кол. Гощанського) району Рівненської області – 202

Горичів Володимирського (кол. Володимир-Волинського) району Волинської області – 155

Грибовиця Володимирського (кол. Іваничівського) району Волинської області – 181

Грушів Володимирського (кол. Іваничівського) району Волинської області – 204

Губин Володимирського (кол. Локачинського) району Волинської області – 136

Деражне Рівненського (кол. Костопільського) району Рівненської області – 166

Деревок Камінь-Каширського (кол. Любешівського) району Волинської області – 15

Дерно Луцького (кол. Ківерцівського) району Волинської області – 165

Дігтів Володимирського (кол. Володимир-Волинського) району Волинської області – 154

Дідичі Луцького (кол. Ківерцівського) району Волинської області – 199

Довжиця Камінь-Каширського (кол. Маневицького) району Волинської області – 96

Дольськ Камінь-Каширського (кол. Любешівського) району Волинської області – 5

Дорогиничі Володимирського (кол. Локачинського) району Волинської області – 184

Доросині Луцького (кол. Рожищенського) району Волинської області – 119

Доротище Ковельського району Волинської області – 77

Древині Володимирського (кол. Іваничівського) району Волинської області – 205

Друхів Рівненського (кол. Березнівського) району Рівненської області – 150

Дубечне Ковельського (кол. Старовижівського) району Волинської області – 28

Дюксин Рівненського (кол. Костопільського) району Рівненської області – 148

Жашковичі Володимирського (кол. Іваничівського) району Волинської області – 207

Житані Володимирського (кол. Володимир-Волинського) району Волинської області – 134

Жобрин Рівненського району Рівненської області – 176

Журавичі Луцького (кол. Ківерцівського) району Волинської області – 144

Заболоття Вараського (кол. Володимирецького) району Рівненської області – 99

Заболоття Ковельського (кол. Любомльського) району Волинської області – 49

Забужжя Ковельського (кол. Любомльського) району Волинської області – 63

Залав'я Дубенського (кол. Млинівського) району Рівненської області – 198

Залаззя Камінь-Каширського (кол. Любешівського) району Волинської області – 16

Залізниця Камінь-Каширського (кол. Любешівського) району Волинської області – 39

Залісся Ковельського (кол. Шацького) району Волинської області – 22

Замостя Маневицького району Волинської області – 71

Заріччя Камінь-Каширського (кол. Маневицького) району Волинської області – 97

Зачернеччя Ковельського (кол. Любомльського) району Волинської області – 75

Заячиці Володимирського (кол. Локачинського) району Волинської області – 190

Звіздівка Рівненського (кол. Костопільського) району Рівненської області – 110

Згорани Ковельського (кол. Любомльського) району Волинської області – 65

Здовбиця Рівненського (кол. Здолбунівського) району Рівненської області – 240

Зелене Вараського (кол. Володимирецького) району Рівненської області – 43

Зимне Володимирського (кол. Володимир-Волинського) району Волинської області – 133

Золочівка Дубенського (кол. Демидівського) району Рівненської області – 228

Зоря Володимирського (кол. Володимир-Волинського) району Волинської області – 113

Зоря Рівненського району Рівненської області – 201

Зубильне Володимирського (кол. Локачинського) району Волинської області – 139

Іванівка Луцького (кол. Рожищенського) району Волинської області – 121

Ізов Володимирського (кол. Володимир-Волинського) району Волинської області – 129

Кам'янка Рівненського (кол. Березнівського) району Рівненської області – 127

Каноничі Вараського (кол. Володимирецького) району Рівненської області – 59

Карасин Камінь-Каширського району Волинської області – 69

Карасин Сарненського району Волинської області – 73

Кашівка Ковельського району Волинської області – 95

Клесів Сарненського району Рівненської області – 88

Клітицьк Камінь-Каширського району Волинської області – 54
Княгинин Дубенського району Рівненської області – 231
Козлів Володимирського (кол. Локачинського) району Волинської області – 187
Колки Сарненського (кол. Дубровицького) району Рівненської області – 45
Колодеже Луцького (кол. Горохівського) району Волинської області – 227
Колпитів Володимирського (кол. Локачинського) району Волинської області – 212
Кортеліси Ковельського (кол. Ратнівського) району Волинської області – 1
Корчин Рівненського (кол. Костопільського) району Рівненської області – 111
Красноволя Камінь-Каширського (кол. Маневицького) району Волинської області – 122
Кремеш Володимирського (кол. Локачинського) району Волинської області – 186
Кримне Ковельського (кол. Старовижівського) району Волинської області – 27
Кроватка Луцького (кол. Рожищенського) району Волинської області – 140
Крухиничі Володимирського (кол. Локачинського) району Волинської області – 185
Куликовичі Камінь-Каширського (кол. Маневицького) району Волинської області – 123
Купичів Ковельського (кол. Турійського) району Волинської області – 117
Кутин Вараського (кол. Зарічненського) району Рівненської області – 19
Кухітська Воля Вараського (кол. Зарічненського) району Рівненської області – 40
Лаврів Луцького району Волинської області – 194
Лемешів Луцького (кол. Горохівського) району Волинської області – 213

Линів Володимирського (кол. Локачинського) району Волинської області – 188
Липне Луцького (кол. Ківерцівського) району Волинської області – 125
Лісняки Ковельського (кол. Старовижівського) району Волинської області – 67
Лозки Вараського (кол. Володимирецького) району Рівненської області – 84
Лудин Володимирського (кол. Володимир-Волинського) району Волинської області – 130
Лудинь Сарненського (кол. Дубровицького) району Рівненської області – 21
Луковичі Володимирського (кол. Іваничівського) району Волинської області – 183
Любахи Вараського (кол. Володимирецького) району Рівненської області – 85
Мала Ведмежка Камінь-Каширського (кол. Маневицького) району Волинської області – 83
Мала Любаша Рівненського (кол. Костопільського) району Рівненської області – 149
Мала Мощаниця Рівненського (кол. Здолбунівського) району Рівненської області – 232
Малево Дубенського (кол. Млинівського) району Волинської області – 217
Мар'янівка Луцького (кол. Горохівського) району Волинської області – 225
Марковичі Володимирського (кол. Локачинського) району Волинської області – 171
Масловець Ковельського (кол. Любомльського) району Волинської області – 66
Машів Ковельського (кол. Любомльського) району Волинської області – 90
Мельники-Річицькі Ковельського (кол. Ратнівського) району Волинської області – 10

Мерва Луцького (кол. Горохівського) району Волинської області – 237

Млинище Володимирського (кол. Іваничівського) району Волинської області – 152

Мовники Володимирського (кол. Іваничівського) району Волинської області – 203

Моквин Рівненського (кол. Березнівського) району Рівненської області – 151

Морозовичі Володимирського (кол. Іваничівського) району Волинської області – 179

Мукошин Камінь-Каширського (кол. Любешівського) району Волинської області – 4

Невір Ковельського (кол. Ратнівського) району Волинської області – 3

Нічогівка Камінь-Каширського (кол. Маневицького) району Волинської області – 109

Нова Вижівка Ковельського (кол. Старовижівського) району Волинської області – 50

Нова Рафалівка Володимирецького району Рівненської області – 72

Новий Мосир Ковельського району Волинської області – 106

Нуйно Камінь-Каширського району Волинської області – 53

Озеро Вараського (кол. Володимирецького) району Рівненської області – 44

Озеро Луцького (кол. Ківерцівського) району Волинської області – 163

Озерці Вараського (кол. Володимирецького) району Рівненської області – 58

Олеськ Ковельського (кол. Любомльського) району Волинської області – 101

Омельне Луцького (кол. Ківерцівського) району Волинської області – 143

Опільсько Червоноградського (кол. Сокальського) району Львівської області – 221

Осекрів Ковельського (кол. Турійського) району Волинської області – 116

Осівці Камінь-Каширського району Волинської області – 31

Осова Сарненського (кол. Дубровицького) району Рівненської області – 62

Острівськ Вараського (кол. Зарічненського) району Рівненської області – 41

Павлівка Володимирського (кол. Іваничівського) району Волинської області – 209

Пальче Луцького (кол. Ківерцівського) району Волинської області – 164

Перевали Ковельського (кол. Турійського) району Волинської області – 91

Переспа Луцького (кол. Рожищенського) району Волинської області – 142

Печихвости Луцького (кол. Горохівського) району Волинської області – 224

Підбереззя Луцького (кол. Горохівського) району Волинської області – 223

Підлісне Сарненського району Рівненської області – 87

Підманове Ковельського (кол. Шацького) району Волинської області – 24

Піски Луцького (кол. Горохівського) району Волинської області – 236

Піща Ковельського (кол. Шацького) району Волинської області – 9

Піщане Камінь-Каширського району Волинської області – 55

Пнівне Камінь-Каширського району Волинської області – 34

Погулянка Камінь-Каширського (кол. Любешівського) району Волинської області – 12

Полапи Ковельського (кол. Любомльського) району Волинської області – 64

Полиці Камінь-Каширського району Волинської області – 35

Поліське Рівненського району Рівненської області – 177

Постійне Рівненського (кол. Костопільського) району Рівненської області – 147

Прилісне Камінь-Каширського (кол. Маневицького) району Волинської області – 82

Прилуцьке Луцького (кол. Ківерцівського) району Волинської області – 175

Прип'ять Ковельського (кол. Шацького) району Волинської області – 26

Пульмо Ковельського (кол. Шацького) району Волинської області – 23

Радове Вараського (кол. Зарічненського) району Рівненської області – 18

Радовичі Ковельського (кол. Турійського) району Волинської області – 104

Радомишль Луцького району Волинської області – 216

Ревушки Ковельського (кол. Турійського) району Волинської області – 102

Риковичі Володимирського (кол. Іваничівського) району Волинської області – 208

Розничі Камінь-Каширського (кол. Маневицького) району Волинської області – 108

Романівка Червоноградського (кол. Сокальського) району Львівської області – 234

Рудка Дубенського (кол. Демидівського) району Рівненської області – 229

Ружин Ковельського (кол. Турійського) району Волинської області – 92

Садів Луцького району Волинської області – 193

Самари-Оріхові Ковельського (кол. Ратнівського) району Волинської області – 2

Самоволя Володимирського (кол. Іваничівського) району Волинської області – 206

Свійчів Володимирського (кол. Володимир-Волинського) району Волинської області – 115

Світязькі Смоляри Ковельського (кол. Любомльського) району Волинської області – 47

Селець Червоноградського (кол. Сокальського) району Львівської області – 233

Сильне Луцького (кол. Ківерцівського) району Волинської області – 146

Скобелка Луцького (кол. Горохівського) району Волинської області – 226

Скулин Ковельського району Волинської області – 78

Смідин Ковельського (кол. Старовижівського) району Волинської області – 68

Смородськ Сарненського (кол. Дубровицького) району Рівненської області – 7

Сокіл Луцького (кол. Рожищенського) району Волинської області – 141

Сошично Камінь-Каширського району Волинської області – 52

Стара Лішня Володимирського (кол. Іваничівського) району Волинської області – 180

Старий Загорів Володимирського (кол. Локачинського) району Волинської області – 170

Старі Кошари Ковельського району Волинської області – 76

Стобихва Камінь-Каширського району Волинської області – 36

Столинські Смоляри Ковельського (кол. Любомльського) району Волинської області – 48

Ступно Рівненського (кол. Здолбунівського) Здолбунівського району Рівненської області – 239

Судче Камінь-Каширського (кол. Любешівського) району Волинської області – 38

Сусваль Володимирського (кол. Володимир-Волинського) району Волинської області – 114

Сузьк Луцького (кол. Ківерцівського) району Волинської області – 162

Суходоли Володимирського (кол. Володимир-Волинського) району Волинської області – 153

Твориничі Володимирського (кол. Локачинського) району Волинської області – 191

Тельчі Камінь-Каширського (кол. Маневицького) району Волинської області – 124

Тинне Сарненського району Рівненської області – 100

Тихотин Луцького (кол. Рожищенського) району Волинської області – 120

Тоболи Камінь-Каширського району Волинської області – 56

Топільне Луцького (кол. Рожищенського) району Волинської області – 161

Торчин Луцького району Волинської області – 173

Тристеня Луцького (кол. Рожищенського) району Волинської області – 160

Троянівка Камінь-Каширського (кол. Маневицького) району Волинської області – 79

Трубки Володимирського (кол. Іваничівського) району Волинської області – 210

Уманці Луцького (кол. Горохівського) району Волинської області – 215

Фалемичі Володимирського (кол. Володимир-Волинського) району Волинської області – 156

Фусів Червоноградського (кол. Сокальського) району Львівської області – 222

Хобултова Володимирського (кол. Володимир-Волинського) району Волинської області – 135

Холопичі Володимирського (кол. Локачинського) району Волинської області – 159

Хотешів Камінь-Каширського району Волинської області – 32

Хотячів Володимирського (кол. Володимир-Волинського) району Волинської області – 131

Хочин Сарненського (кол. Дубровицького) району Рівненської області – 8

Хренів Володимирського (кол. Іваничівського) району Волинської області – 168

Чаква Вараського (кол. Володимирецького) району Рівненської області – 86

Череваха Камінь-Каширського (кол. Маневицького) району Волинської області – 80

Чорників Володимирського (кол. Володимир-Волинського) району Волинської області – 128

Шельвів Володимирського (кол. Локачинського) району Волинської області – 192

Штунь Ковельського (кол. Любомльського) району Волинської області – 89

Щурин Луцького (кол. Рожищенського) району Волинської області – 118

Яковичі Володимирського (кол. Володимир-Волинського) району Волинської області – 157

Ярославичі Дубенського (кол. Млинівського) району Рівненської області – 218

СПИСОК ОСІБ³, ВІД ЯКИХ ЗРОБЛЕНО ЗАПИСИ (порядковий номер відповідає номеру н. п. на карті-бланківці)

2. Октисюк Анастасія Олександрівна, 1937 р. н.
3. Токарчук Софія Павлівна, 1930 р. н.
4. п. Людмила, 1937 р. н.; п. Євгенія, 1932 р. н.
5. Корець Параскева Панасівна, 1927 р. н.

7. Доскач Любов Іванівна, 1947 р. н.
8. Лозинська Марія Дмитрівна, 1941 р. н.
9. Панчук Марія Володимирівна, 1940 р. н.
11. Осіюк Ганна Карпівна, 1929 р. н.

³ У списку вміщено персональні дані лише тих респондентів, які дали згоду. Кілька інформаторів назвали тільки ім'я та рік народження.

12. Шептур Ганна Семенівна, 1934 р. н.
 21. Мисько Єва Андріївна, 1944 р. н.
 24. Назарук Афанасій Матвійович, 1931 р. н.
 26. Данилюк Онисія Григорівна, 1941 р. н.
 27. Будимко Віра Кирилівна, 1936 р. н.
 28. Борисюк Єва Сергіївна, 1930 р. н.
 30. Жук Катерина Прокопівна, 1928 р. н.
 32. Новосад Надія Федорівна, 1936 р. н.;
 Сидорук Ольга Володимирівна, 1943 р. н.
 33. Сусік Ярина Олександрівна, 1937 р. н.
 35. Приймак Ганна Григорівна, 1936 р. н.
 37. Савонік Єфросинія Кіндратівна, 1937 р. н.
 38. Панасюк Євгенія Григорівна, 1933 р. н.; Панасюк Ярина
 Олексіївна, 1926 р. н.
 45. Жақун Євгенія Миколаївна, 1939 р. н.
 46. Агафія Іванівна, 1942 р. н.
 47. Стіп'ячук Ганна Макарівна, 1940 р. н.
 48. Горніч Катерина Прокопівна, 1931 р. н.
 49. Саць Меланія Дмитрівна, 1928 р. н.
 51. Баланчук Марія Григорівна, 1930 р. н.; Котяй Зінаїда Борисівна,
 1950 р. н.
 53. Теререць Ганна Петрівна, 1928 р. н.
 55. Федик Параска Зіновіївна, 1931 р. н.
 62. Прокопчук Палажка Варіонівна, 1947 р. н.
 64. Парінчук Уляна Андріївна, 1929 р. н.; Пасаман Надія
 Микитівна, 1933 р. н.
 65. Слісар Варвара Максимівна, 1926 р. н.; Касьянюк Іван Савович,
 1924 р. н.; Назарук Адам Онисимович, 1926 р. н.
 67. Овецько Надія Андріївна, 1932 р. н.
 69. Случ Анастасія Прокопівна, 1928 р. н.
 71. Мельник Ганна Тихонівна, 1935 р. н.
 73. Шкодич Ганна Кіндратівна, 1940 р. н.
 74. Шнайдер Надія Олексіївна, 1936 р. н.
 75. Місюк Галина Зіновіївна, 1931 р. н.
 76. Білінська Галина Дмитрівна, 1931 р. н.
 77. Гісь Марія Мусіївна, 1931 р. н.
 79. Медведюк-Оніщук Мотря Романівна, 1951 р. н.
 80. Кусько Анастасія Семенівна, 1942 р. н.
 81. Шмигецька Євдокія Іванівна, 1939 р. н.
 83. Мирончук Надія Купріянівна, 1931 р. н.; Солтис Людмила
 Петрівна, 1959 р. н.; Васюк Олена Петрівна, 1957 р. н.
 86. Салівонік Василина Микитівна, 1933 р. н.
 89. Дмитрук Ольга Юхимівна, 1942 р. н.; Кусар Віра Петрівна,
 1940 р. н.
 90. Озіюк Тетяна Сидорівна, 1934 р. н.
 91. Пех Надія Павлівна, 1934 р. н.
 93. Бубела Ольга Йосипівна, 1940 р. н.
 94. Шуляк Тетяна Пилипівна, 1932 р. н.
 96. Квач Єва Кирилівна, 1944 р. н.
 97. Костючик Ольга Євтухівна, 1936 р. н.
 98. Биковець Євдокія Петрівна, 1931 р. н.
 100. Віра Омелянівна, 1956 р. н.
 101. Ющук Мотруна, 1931 р. н.
 103. Садура Олександра Гнатівна, 1935 р. н.; Рутковська Галина
 Власівна, 1932 р. н.
 104. Євтух Галина Олексіївна, 1932 р. н.
 105. Поліщук Марія Федорівна, 1928 р. н.
 106. Відринська Галина Адамівна, 1933 р. н.
 107. Мельник Анастасія Павлівна, 1930 р. н.
 109. Лихач Антон Нечипорович, 1932 р. н.; Лихач Поліна
 Миколаївна, 1938 р. н.; Москвич Федора Гнатівна, 1938 р. н.
 110. Кравчук Йон Якович, 1930 р. н.
 111. п. Світлана, 1931 р. н.
 113. Воевода Мілентина Хомівна, 1942 р. н.
 114. Попадюк Ніна Семенівна, 1934 р. н.
 115. Головенко Наталія Савівна, 1935 р. н.
 116. Луцько Микола Іванович, 1930 р. н.
 117. Демидюк Олександра Трохимівна, 1925 р. н.
 122. Миронюк Параска Корніївна, 1929 р. н.
 123. Трохимчук Уляна Матвіївна, 1924 р. н.

126. Жінка не назвалася, 1929 р. н.
127. Бронувицька Анна Силівна, 1937 р. н.
129. Карп'юк Анна Сергіївна, 1925 р. н.
130. Галінська Євгенія Василівна, 1937 р. н.
131. Костюк Марія Никифорівна, 1939 р. н.
132. Савчук Олександра Павлівна, 1925 р. н.
133. Андрощук Любов Федорівна, 1928 р. н.
135. Каліщук Софія Андріївна, 1943 р. н.
136. Андріюк Антоніна Іванівна, 1940 р. н.
139. Віра Трохимівна, 1936 р. н.
140. Борода Раїса Власівна, 1936 р. н.
143. Карпюк Парасковія Семенівна, 1926 р. н.
144. Пушкар Антоніна Омелянівна, 1932 р. н.; Гонтар Поля Гаврилівна, 1939 р. н.
145. Ройко Федора Степанівна, 1925 р. н.
146. Ройко Катерина Василівна, 1929 р. н.
147. Забейда Марія Андріївна, 1929 р. н.
148. Єва Іллівна, 1936 р. н.
149. Мемчур Ольга Мефодіївна, 1935 р. н.
154. Мельничук Катерина Андріївна, 1934 р. н.
157. Томчук Ольга Митрофанівна, 1939 р. н.

161. Цісар Раїса Миколаївна, 1936 р. н.
162. Моторна Надія Несторівна, 1938 р. н.
163. Іванська Поліна Яківна, 1934 р. н.
166. Гунько Надія Кіндратівна, 1934 р. н.
167. Собчук Надія Степанівна, 1930 р. н.
173. п. Ірина, 1935 р. н.
176. Марчук Ольга Антонівна, 1935 р. н.
180. Мельничук Ніна Павлівна, 1941 р. н.
182. Зацерковна Віра Іларіонівна, 1928 р. н.
184. Гасінська Наталія Василівна, 1940 р. н.
193. Добродій Марія Миколаївна, 1929 р. н.
199. Дубина Анатолій Зіновійович, 1931 р. н.
200. Гордійчук Валентина Іванівна, 1931 р. н.
203. Ярошук Галина Іванівна, 1932 р. н.
205. Жінка не назвалася, 1936 р. н.
215. Зеленська Ганна Пилипівна, 1937 р. н.
225. Протальчук Катерина Омелянівна, 1948 н. р.
229. Мудрук Ганна Кіндратівна, 1937 р. н.
236. Залевська Ганна Климівна, 1932 р. н.
237. Коломієць Марія Мойсеївна, 1931 р. н.

АЛФАВІТНИЙ СПИСОК РЕСПОНДЕНТІВ

Агафія Іванівна, 1942 р. н.
Андріюк Антоніна Іванівна, 1940 р. н.
Андрощук Любов Федорівна, 1928 р. н.
Баланчук Марія Григорівна, 1930 р. н.
Биковець Євдокія Петрівна, 1931 р. н.
Білінська Галина Дмитрівна, 1931 р. н.
Борисюк Єва Сергіївна, 1930 р. н.
Борода Раїса Власівна, 1936 р. н.
Бронувицька Анна Силівна, 1937 р. н.
Бубела Ольга Йосипівна, 1940 р. н.
Будимко Віра Кирилівна, 1936 р. н.

Васюк Олена Петрівна, 1957 р. н.
Відринська Галина Адамівна, 1933 р. н.
Віра Омелянівна, 1956 р. н.
Віра Трохимівна, 1936 р. н.
Воевода Мілентина Хомівна, 1942 р. н.
Галінська Євгенія Василівна, 1937 р. н.
Гасінська Наталія Василівна, 1940 р. н.
Гісь Марія Мусіївна, 1931 р. н.
Головенко Наталія Савівна, 1935 р. н.
Гонтар Поля Гаврилівна, 1939 р. н.
Гордійчук Валентина Іванівна, 1931 р. н.

Горніч Катерина Прокопівна, 1931 р. н.
Гунько Надія Кіндратівна, 1934 р. н.
Данилюк Онисія Григорівна, 1941 р. н.
Демидюк Олександра Трохимівна, 1925 р. н.
Дмитрук Ольга Юхимівна, 1942 р. н.
Добродій Марія Миколаївна, 1929 р. н.
Доскач Любов Іванівна, 1947 р. н.
Дубина Анатолій Зіновійович, 1931 р. н.
Єва Іллівна, 1936 р. н.
Євтух Галина Олексіївна, 1932 р. н.
Жакун Євгенія Миколаївна, 1939 р. н.
Жук Катерина Прокопівна, 1928 р. н.
Забейда Марія Андріївна, 1929 р. н.
Залевська Ганна Климівна, 1932 р. н.
Зацерковна Віра Іларіонівна, 1928 р. н.
Зеленська Ганна Пилипівна, 1937 р. н.
Іванська Поліна Яківна, 1934 р. н.
Каліщук Софія Андріївна, 1943 р. н.
Карп'юк Анна Сергіївна, 1925 р. н.
Карпюк Парасковія Семенівна, 1926 р. н.
Касьянюк Іван Савович, 1924 р. н.
Квач Єва Кирилівна, 1944 р. н.
Коломієць Марія Мойсеївна, 1931 р. н.
Корець Параскева Панасівна, 1927 р. н.
Костюк Марія Никифорівна, 1939 р. н.
Костючик Ольга Євтухівна, 1936 р. н.
Котяй Зінаїда Борисівна, 1950 р. н.
Кравчук Йон Якович, 1930 р. н.
Кусар Віра Петрівна, 1940 р. н.
Кусько Анастасія Семенівна, 1942 р. н.
Лихач Антон Нечипорович, 1932 р. н.
Лихач Поліна Миколаївна, 1938 р. н.
Лозинська Марія Дмитрівна, 1941 р. н.
Луцько Микола Іванович, 1930 р. н.
Марчук Ольга Антонівна, 1935 р. н.

Медведюк-Оніщук Мотря Романівна, 1951 р. н.
Мельник Анастасія Павлівна, 1930 р. н.
Мельник Ганна Тихонівна, 1935 р. н.
Мельничук Катерина Андріївна, 1934 р. н.
Мельничук Ніна Павлівна, 1941 р. н.
Мемчур Ольга Мефодіївна, 1935 р. н.
Мирончук Надія Купріянівна, 1931 р. н.
Миронюк Параска Корніївна, 1929 р. н.
Мисько Єва Андріївна, 1944 р. н.
Місюк Галина Зіновіївна, 1931 р. н.
Москвич Федора Гнатівна, 1938 р. н.
Моторна Надія Несторівна, 1938 р. н.
Мудрук Ганна Кіндратівна, 1937 р. н.
Назарук Адам Онисимович, 1926 р. н.
Назарук Афанасій Матвійович, 1931 р. н.
Новосад Надія Федорівна, 1936 р. н.
Овецько Надія Андріївна, 1932 р. н.
Озіюк Тетяна Сидорівна, 1934 р. н.
Октисюк Анастасія Олександрівна, 1937 р. н.
Осіюк Ганна Карпівна, 1929 р. н.
п. Ірина, 1935 р. н.
п. Людмила, 1937 р. н.
п. Євгенія, 1932 р. н.
п. Світлана, 1931 р. н.
Панасюк Євгенія Григорівна, 1933 р. н.
Панасюк Ярина Олексіївна, 1926 р. н.
Панчук Марія Володимирівна, 1940 р. н.
Парінчук Уляна Андріївна, 1929 р. н.
Пасаман Надія Микитівна, 1933 р. н.
Пех Надія Павлівна, 1934 р. н.
Поліщук Марія Федорівна, 1928 р. н.
Попадюк Ніна Семенівна, 1934 р. н.
Приймак Ганна Григорівна, 1936 р. н.
Прокопчук Палажка Варіонівна, 1947 р. н.
Протальчук Катерина Омелянівна, 1948 н. р.

Пушкар Антоніна Омелянівна, 1932 р. н.
Ройко Катерина Василівна, 1929 р. н.
Ройко Федора Степанівна, 1925 р. н.
Рутковська Галина Власівна, 1932 р. н.
Савонік Єфросинія Кіндратівна, 1937 р. н.
Савчук Олександра Павлівна, 1925 р. н.
Садура Олександра Гнатівна, 1935 р. н.
Салівонік Васирина Микитівна, 1933 р. н.
Саць Меланія Дмитрівна, 1928 р. н.
Сидорук Ольга Володимирівна, 1943 р. н.
Слісар Варвара Максимівна, 1926 р. н.
Случ Анастасія Прокопівна, 1928 р. н.
Собчук Надія Степанівна, 1930 р. н.
Солтис Людмила Петрівна, 1959 р. н.
Стіп'ячук Ганна Макарівна, 1940 р. н.

Сусік Ярина Олександрівна, 1937 р. н.
Теребець Ганна Петрівна, 1928 р. н.
Токарчук Софія Павлівна, 1930 р. н.
Томчук Ольга Митрофанівна, 1939 р. н.
Трохимчук Уляна Матвіївна, 1924 р. н.
Федик Параска Зіновіївна, 1931 р. н.
Цісар Раїса Миколаївна, 1936 р. н.
Шептур Ганна Семенівна, 1934 р. н.
Шкодич Ганна Кіндратівна, 1940 р. н.
Шмигецька Євдокія Іванівна, 1939 р. н.
Шнайдер Надія Олексіївна, 1936 р. н.
Шуляк Тетяна Пилипівна, 1932 р. н.
Юшук Мотруна, 1931 р. н.
Ярошук Галина Іванівна, 1932 р. н.

КАРТИ I КОМЕНТАРИ

Карта № 1
Рефлекси *o в закритому наголошеному складі в слові *стил*

Жовтим позначено вимову *стил*, а також варіант *стил'* (32, 123).

Чи мав батько своє місце за столом?

в_ ко́жного ло́шка сво́йа́ була́ // осóбен:о в_ба́т'ка //
в_ хаз'а́йна / м'і́сце / йак с'ада́йм за_ стул // по_ сво́йіх
мес'ц'а́х (127)

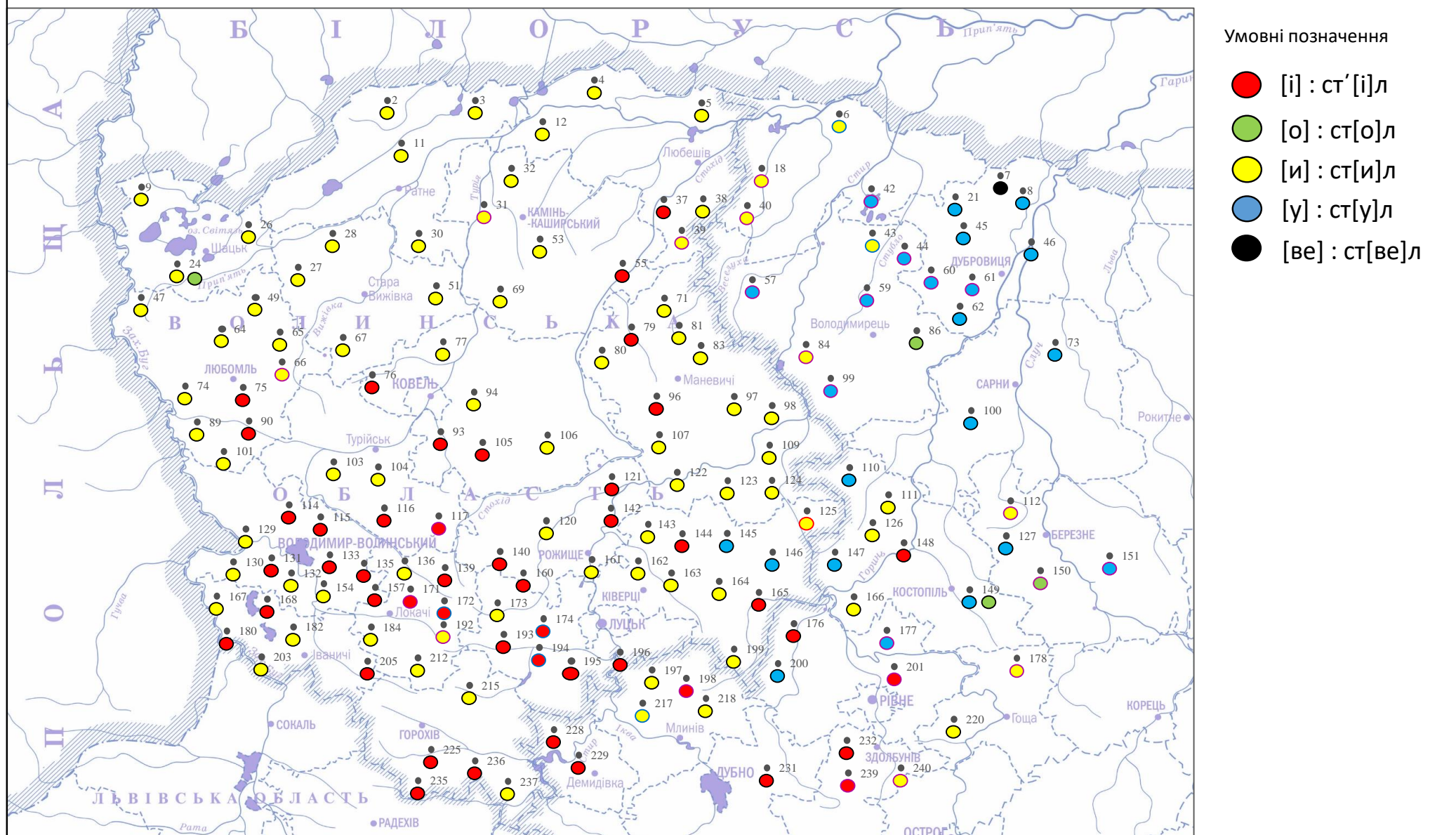
Як сім'я вечеряла?

за_ столóм / айа́гже / в_ минé був та́кий свéкор / симн'а́
була́ вилі́ка / шо йак с'éдим за_ стил / йак с'і́ла за_ ст'іл йі́сти /
шоп мо́ви ни́хто́ ни_ чув / вин помолі́вс'а бо́гу / і с'і́в / і йіи
тихéн'ко / і ті́ко хто шо сказа́в / по_ лóбу ло́шка // була́ наву́ка
вилі́ка (28)

Електронну звукову карту, на якій можна послухати звучання відповідників *o в новозакритому складі в зоні перехідних від волинсько-поліських до середньополіських говірок, перегляньте на сайті «Говіркове кучро» або скористайтесь qr-кодом.

Карта 1. Рефлекси *o в закритому наголошеному складі в слові *стіл*

Карта № 2

Рефлекси *o в закритому наголошеному складі в слові *батіг*

Чорним кольором позначено вимову *батуг*, а також варіант *бат'уг* (5).

У н. п. 81 зафіксовано *бат'аг*.

У н. п. 4 вживано лексему *канчу́к* 'батіг'.

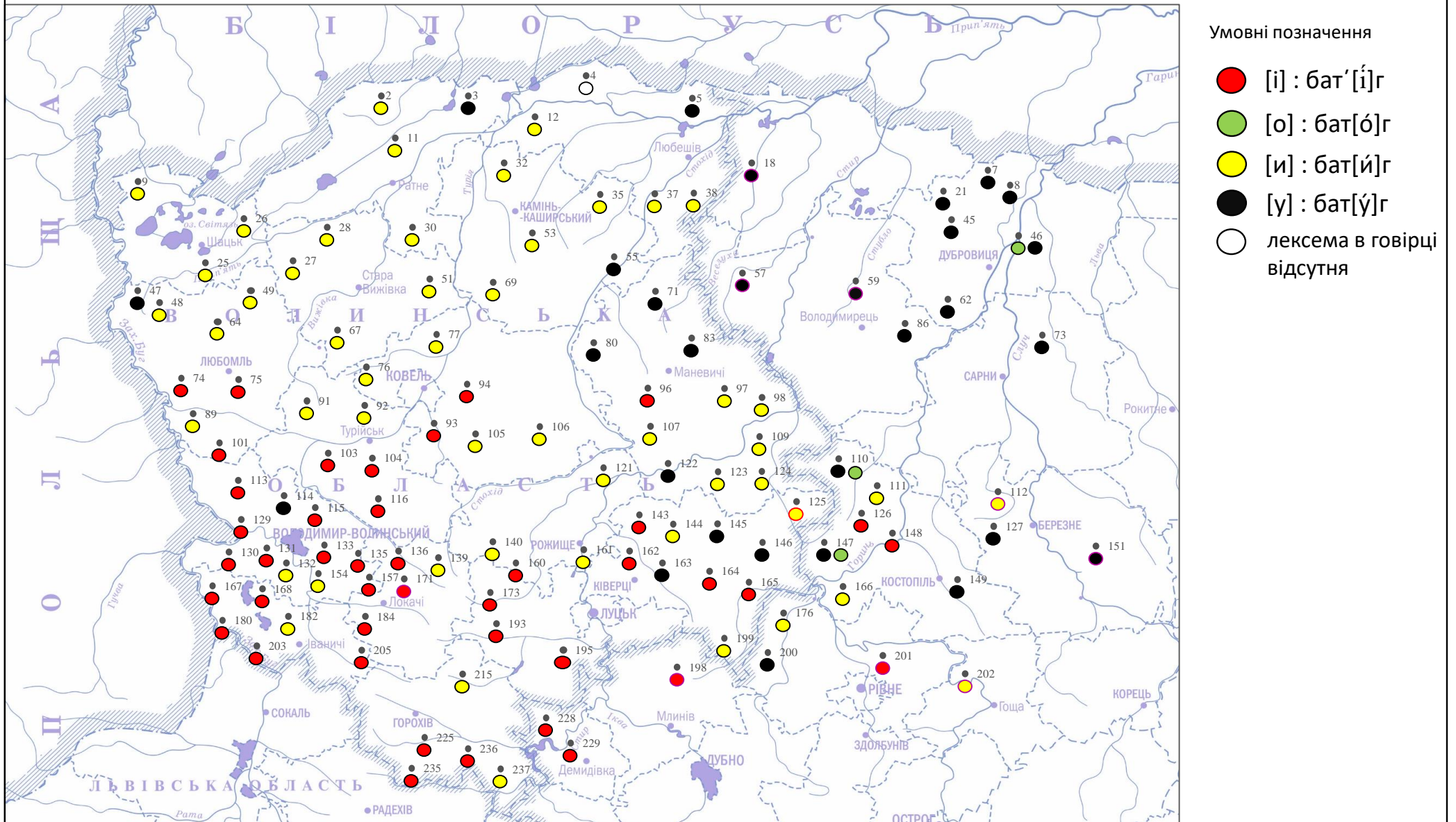
Як поганяти коней?

такó / батіг у_пра́в'ї́ руц'і́ // вуз'і́ булі́ диривл'áни / ни_було́ р'ез'ін'і́ коліс' // йак пришла́ кумун'істи // а на_йїх найéхал'і́ сув'éти // а спус'ібу́ Стáл'іну́ груз'іну / шо убúв в_р'із'іну // і ста́ла р'із'іна́ вже // а куліс' ту р'із'іни ни_було́ (53)

Електронну звукову карту, на якій можна послухати звучання відповідників *o в новозакритому складі в зоні перехідних від волинсько-поліських до середньополіських говірок, перегляньте на сайті «Говіркове кучро» або скористайтесь qr-кодом.

Карта 2. Рефлекси *o в закритому наголошеному складі в слові батіг

Карта № 3

Рефлекси *o в закритому наголошеному складі в займенниках *він, мій*

У н. пп. 32, 33, 55, 69 зафіксовано займенник *миї*.

У н. п. 124 зафіксовано займенник *меї*.

У н. п. 127 зафіксовано займенник *мої*.

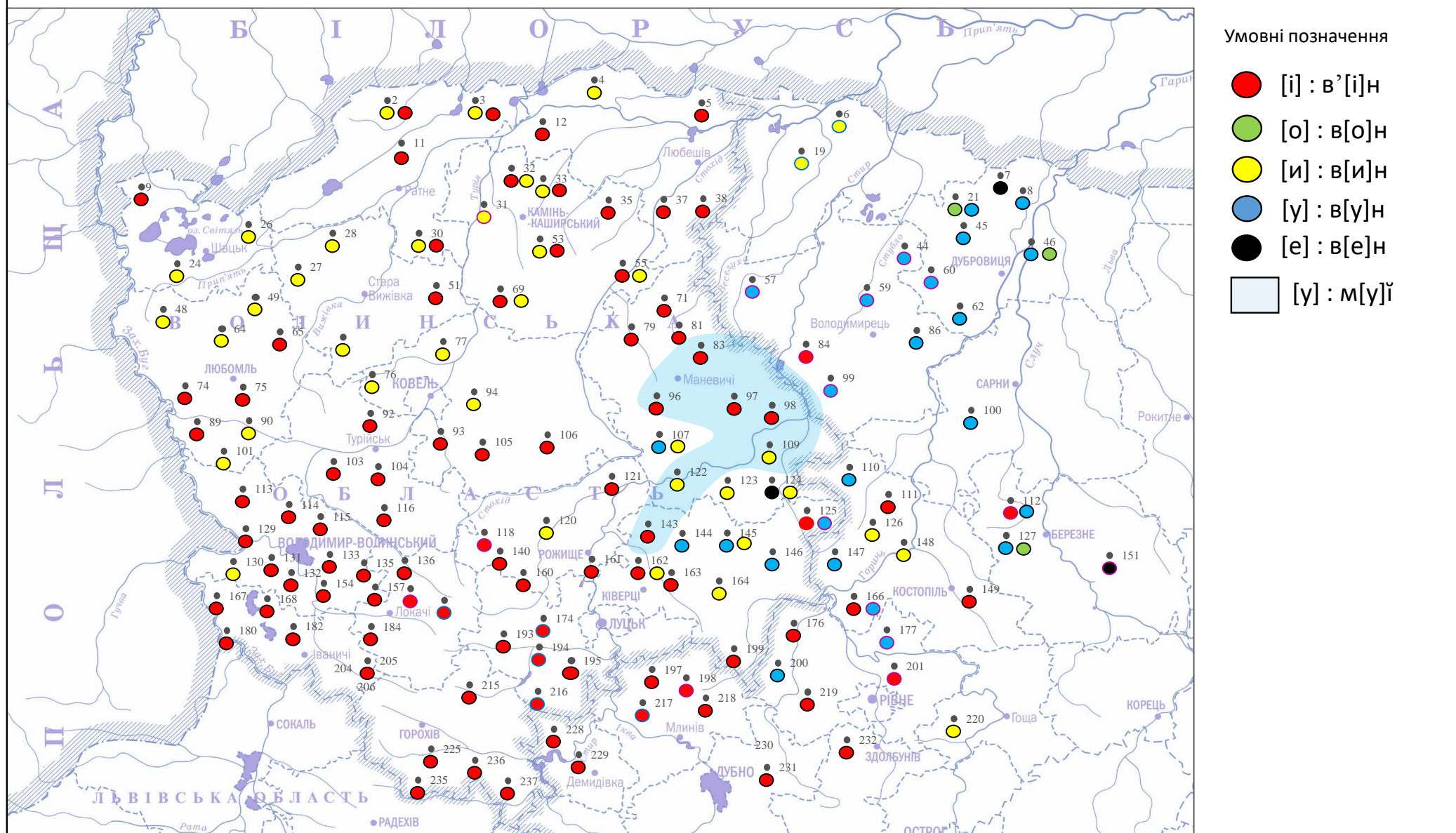
Яким було Ваше дитинство?

була воїна / у тринáцит' рóк'ів приїшов мáтирин брат / **в'ін** був на_óко слипí / то йóго бра́ли на_воїну // але отпусти́ли / но вс'і п'ишли́ на_те / на_воїну / приходит даї ка́же / на_ма́тиру / систро́ даї // а нас було́ три д'івчини / даї дівчину вже / а ко́ни_ж булі́ / у_нас була́ кон'áка / і в_йуго́ була́ кон'áка / даї мин'і ста́ришу до́чку / а ма́ти так подиві́лася / ка́же / н'е / бири́ мéншу / бу мéнша крéпша / на_минé вже // та і минé откама́нд'ірува́ли ду_ко́неї / ту́ йа і корові́ ни_па́сла / йа ни_була́ пастухо́м / кол'іс' па́сла корові́ / а йа вже з_кун'ми́ / вже і так приї́хав тої́ д'áт'ко / показáв / вже йак горáти // то́го склада́ склав конéм / і йа гору́ / а **в'ін** сиді́т / набл'удáйе на_возу́ вже // йак с'і́яти // йа волочу́ / **в'ін** вóз'ме в_корóбку ручну́ / с'і́е // йак ко́нчив с'і́яти / йа ко́ни останáвл'у́йу / тринáцит' рóк'ів / останáвл'у́йу ко́ни / і йду по_зирно́ / йак поднису́ / то **в'ін** пос'і́е / даї ото така́ була́ мо́лодос'т' / а пос'л'а воїну́ ше / дава́ли / йак ко́ни булі́ / два́цит' п'ят' кубо́в л'іса вівисти́ / вже л'іса то́го вівисти́ / бо йак ни_вівизут два́цит' п'ат' кубо́в / то забира́т кун'á / в_д'áт'ка **кун'** / і в_минé **кун'** / то вже мин'і трéба п'ідис'áт кубо́в вівисти́ то́го л'іса // то пої́хав д'áт'ко то́же показáв йак тійі́ со́сни

На додатковому рівні карти синім кольором позначено ареал, де зафіксовано паралельне функціонування форм *в'ін / вин* та форми *муї*.

прив'язувати / тійі́ куло́ди / та_ї́ вже йа тої́ л'іс ден' пишу́ на_сибе́ квитáнци́йу / а ден' на_йуго́ // а при́йде / тут на_ста́нційі́ горá така́ була́ / то йійі́ роско́пали тинéр / йак хоч зйі́д' санка́ми з_те́йі́ горі́ / то про́волоку кол'у́чу́йу / да зачипл'áйу / думáйу йак то спусті́тиса на ту // але там шо примáв тої́ л'іс на_скла́ди / то мо́го пукóйного ба́т'ка дру́г / то минé вже **в'ін** отпуска́в бис_че́рг'і / вже йа ск'і́дали // а ході́ли_ж биз_трусі́в / зна́йиш / а спидні́чка пу́лутн'ána / а в_лис пуйі́диш / шоп йакус' р'і́вну куло́ду / бул'и́ тих со́ток привисти́ / а та сподні́чка / чі́риз куло́ди / то_ш ма́ла тринáцит' рóк'ів / куле́ со́нце пудугр'і́е / та сподні́чка намочі́лася / йак при́йде йі́хати мені́ / вже те на_ста́нційі́ ск'і́дали / та сподні́чка на_мин'і́ вже в:éчира обме́рзла / і йа с'і́ла отакó на_санк'і́ / ти зна́йиш санк'і́ йак'і́? / на_тійі́ санк'і́ с'і́ла / в'і́т'ор с'удóйу йде / тудóйу вихо́дит / биз_трус'і́в // була́ отакá мо́лодос'т' мин'і́ / д'áт'ко показáв минé і́ косі́ти / о то́ йа йі́здила косі́ти / то все минé так хва́ли / так хва́ли // пуд_Ман'éв'і́чами / а йа і́ ше старáйуса / та і́ мин'і́ оп:у́х жив'і́т от_то́го косі́н':а / то вже йа йóго ни_гриблá // ото́ така́ була́ мин'і́ мо́лодос'т' / і все (83)

Карта 3. Рефлекси *o в закритому наголошеному складі в займенниках *він, мій*

Карта № 4
Рефлекси *o в закритому ненаголошеному складі

Зеленим кольором позначено вимову *ху́тор*, а також варіант *фу́тор* (81, 119, 131, 154, 173, 195, 203, 215).

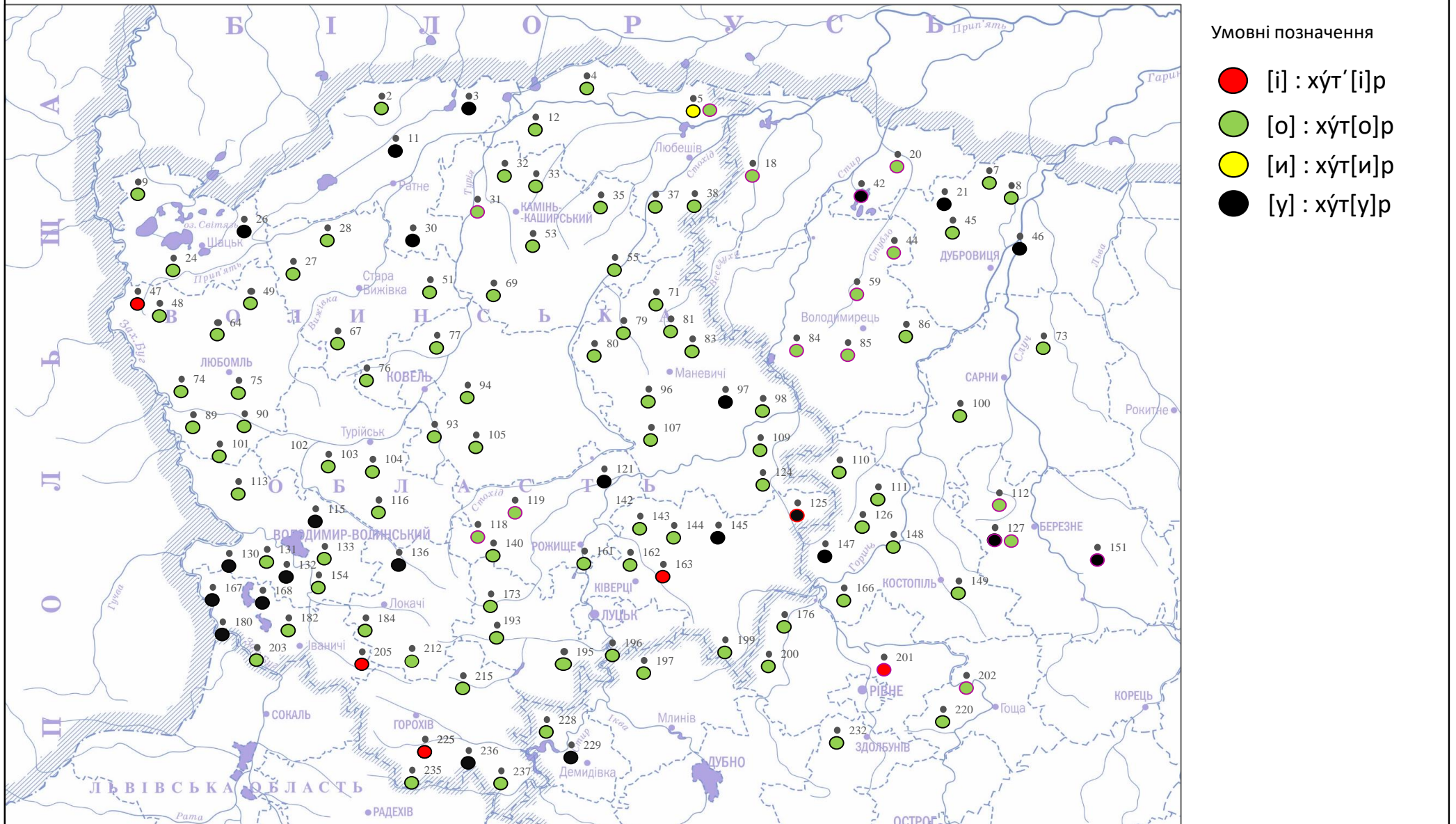
Чорним кольором позначено вимову *ху́тур*, а також варіант *фу́тур* (132, 236).

Чи були в селі хутори?

І. бу́ле тамо́ / за_тем / Ма́ц'ї́йєвичина / Че́рчина бу́ла // тамо́ вуни́ вігони бу́ли / ста́вл'али хати́ / там дава́ли м'ісце // їа туб'і л'удіно ї сама́ ни_рускажу́ // був ху́тор (35)

ІІ. ше йіх за_н'і́мц'ув пурузбира́ли / пуруск'іда́ли / л'у́ди при́шли в_силó // а хати́ пок'інули там / са́ми все поки́нули / а н'і́мц'і при́шли / все порозк'іда́ли / і по́с'ла ше сов'е́ти / йак ну́с'ла ву́ни при́шли / то пурузва́лували / там у́же нема́ нічо́го / в_д'іси то там / то там хати́ стуйа́ли / то був ху́тур / і вони́ там стрóйілис'а / з_сила́ вибира́лис'а / і стрóйілис'а там / і жили́ / а вуни́ при́шли / от'і банд'іти / л'у́ди при́шли в_силó / а вуни́ те все попалі́ли / і пурусбира́ли / йак то кулі́с' каза́ли / банде́ри бу́ли (121)

Карта 4. Рефлекси *o в закритому ненаголошеному складі

Карта № 5

Рефлекси *e в закритому наголошеному складі в слові *піч*

У н. п. 235 зафіксовано варіант *пй́ець* 'піч'.

Як пекли хліб?

*в_п'еч'і / д'іжичка ди́рив'ана / і в_туї д'іжиц'і:e / в:́ечир'і
хл'еб да пустуй́ет / зам'́есивайет / рочин'́а́йе тої хл'еб
вранци // йак да́ ето зам'́ес'ува́йе / да вже в'́итоп'іца і
в'ікачу́йе да і в_п'еч (21)*

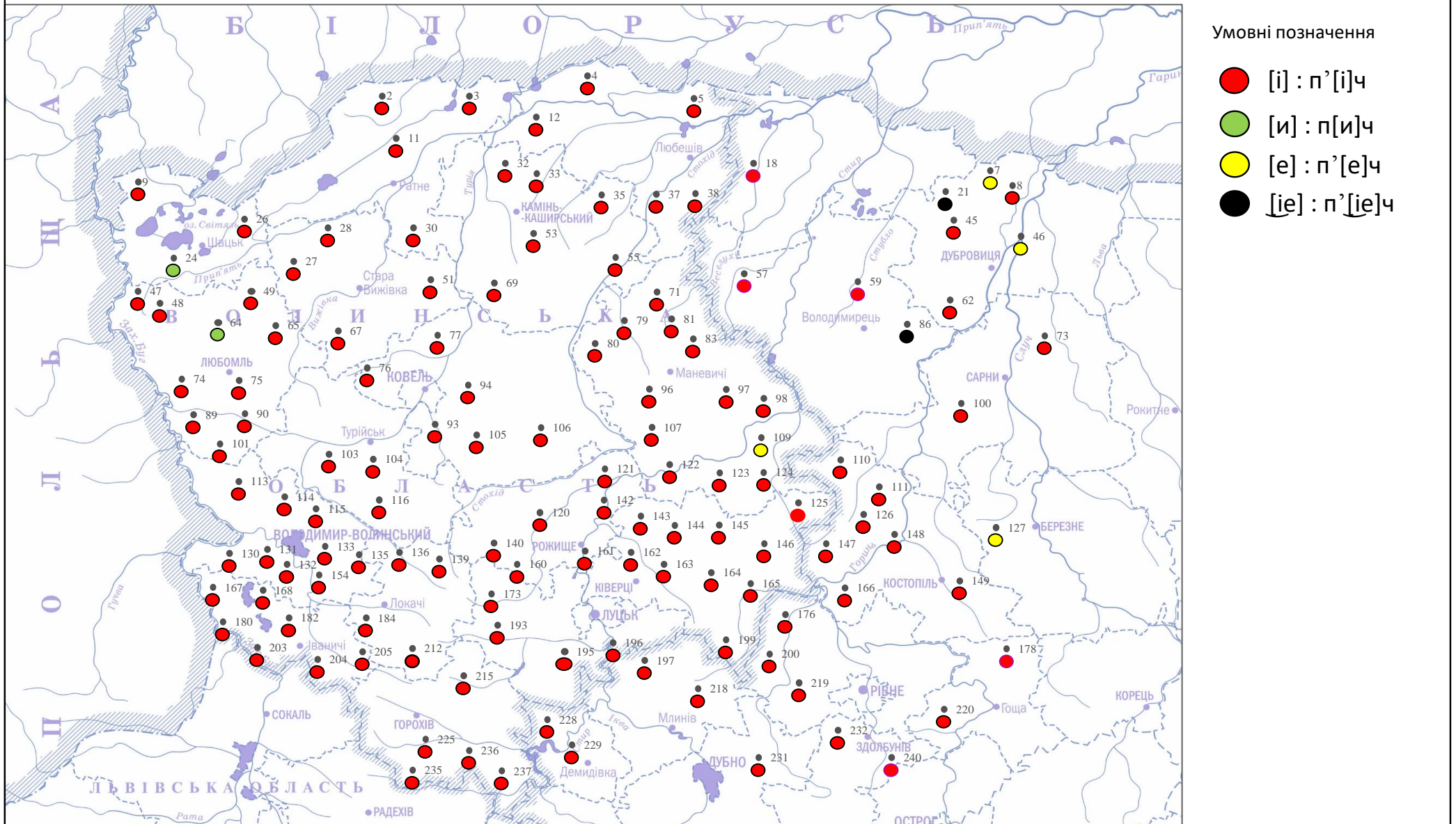
Як зробити сир?

*от подойі́лі куро́ву / да мулоко́ с':а́диц':а / робі́лі
смитáну ск'іда́лі / смитáну ск'іда́ймо / а вже мулоко́ те́йе
к'ісли́йе / ста́в'ім те к'і́сле мулоко́ в_п'еч / вуно́ в_пичі́
от:о́пиц':а / те мулоко́ / м'і го отк'іда́йм в_ма́рл'у і оставл'а́йм
с'ір (46)*

Електронну звукову карту, на якій можна послухати звучання відповідників *e в новозакритому складі в зоні перехідних від волинсько-поліських до середньополіських говірок, перегляньте на сайті «Говіркове кущо» або скористайтесь qr-кодом.

Карта 5. Рефлекси *e в закритому наголошеному складі в слові *ніч*

Карта № 6

Рефлекси *e в закритому наголошеному складі в слові *мед*

У н. пп. 38, 135 зафіксовано варіант *мад* 'мед'.

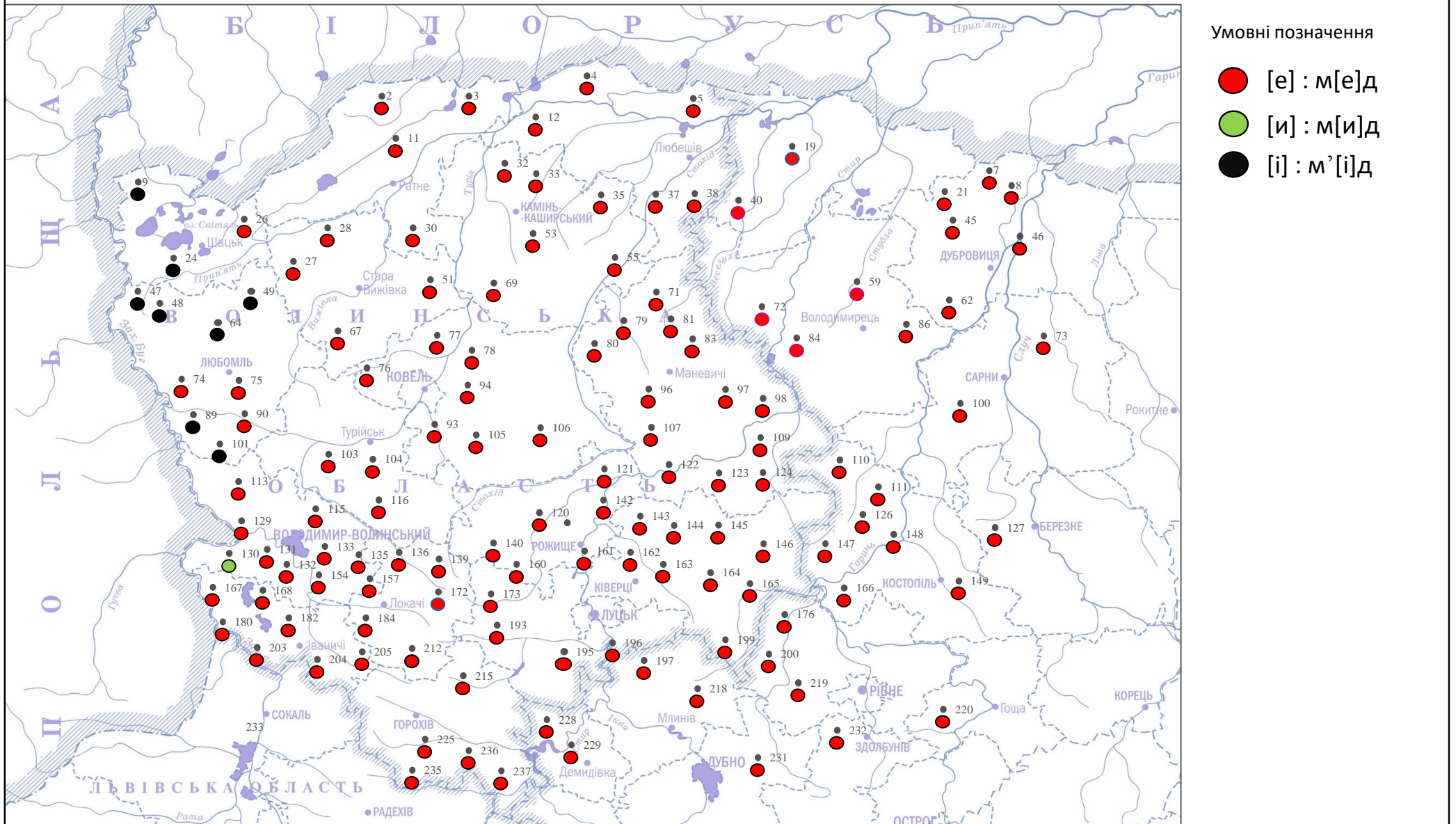
А є пасічники в селі?

м'ід *йе* в_куго́ *йе* па́с'іка / *типéр* в_нас нимá / в_йідно́го
чулув'і́ка була́ / чулув'і́к вмер і пчо́ли пувм'іра́ли (9)

Яку начинку клали в пироги?

варéли фасо́л'у / *пиритира́ли* ййй́ / *мад* па́рили / м'іша́ли з_
та́йу фасо́л'у́у / п'ідсуло́зували / і так паклі́ пирог'і кулі́с' / ну
типéр вже ро́бл'ат' і з_ йа́годами / і з_ *варéн':ам* / з_
вишн'а́ми (135)

Карта 6. Рефлекси *e в закритому наголошеному складі в слові *мед*

Карта № 7

Рефлекси *е в закритому наголошеному складі у формі Р. в. мн.

іменника *сіл* : *села*

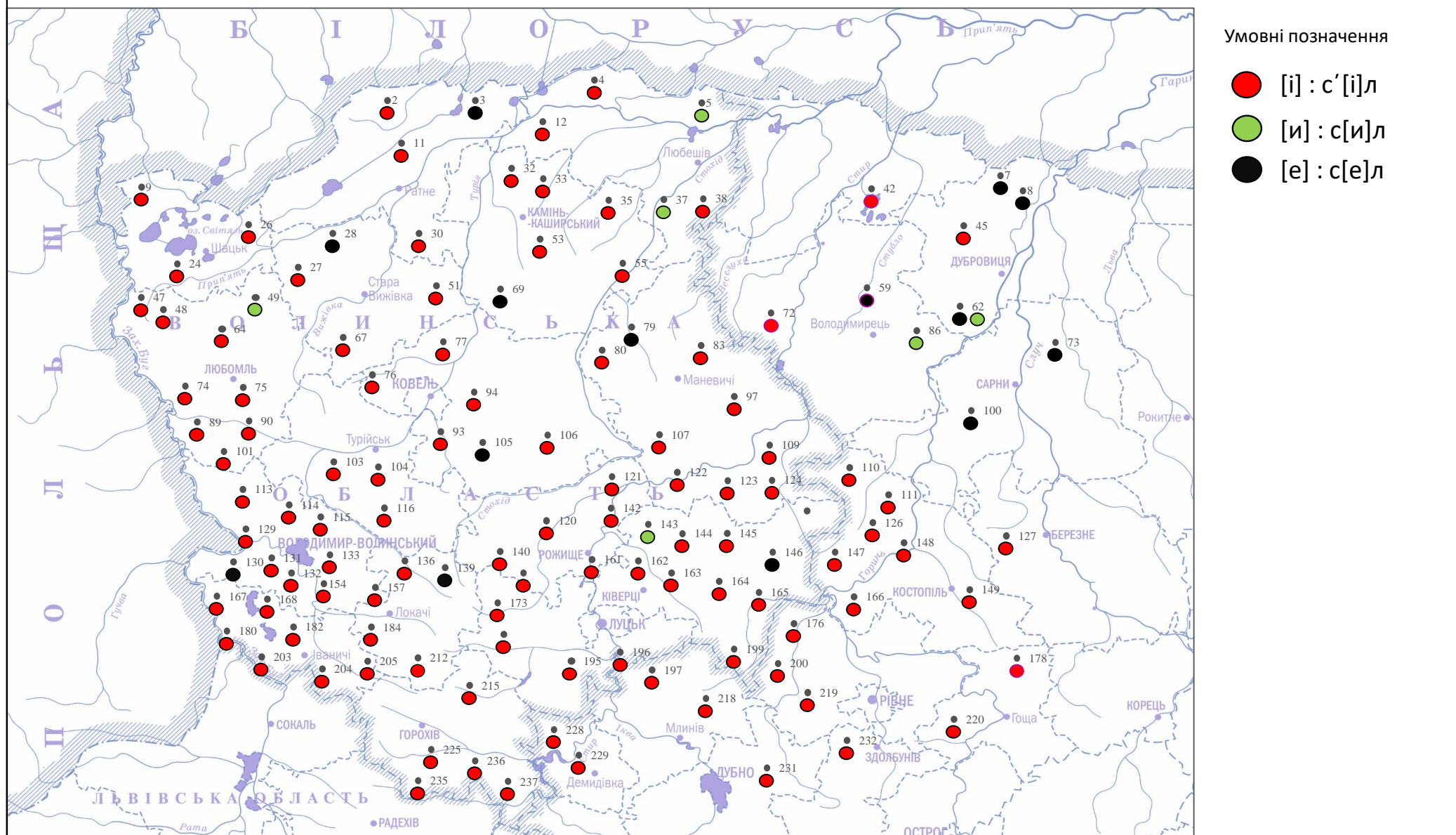
Чи приходили вовки в село?

в_нас л'іс тіко засаділи пус'л'а воїні / був писок до_нас'т'бишча // йак булі нал'оти / л'уде з_тих сел окул'іруваних // ни_знайу / тогд'і зувс'ім іна́че // за_стіко рук'ів заросло все (28)

Скільки класів школи закінчили?

а йакé / хто мин'і дав класув кінчити // а симн'а / дэс'ат душов в_хати / в_школу пушла / а трéба ткати / пал'чики дустайут / вчівса ткати // а школу да́же ни_думав / худіла там мо́же на_рик / пувро́ку / читали / писали // так са́мо вчитил'а с:ус'ідн'іх с'іл булі (145)

Карта 7. Рефлекси *e в закритому наголошеному складі у формі Р. в. мн. іменника сіл : села

Карта № 8

Рефлекси *e в закритому наголошеному складі в слові *жінка*

У н. пп. 2, 24, 28, 30, 45, 46, 65, 71, 80, 81, 84, 86, 100, 109, 122, 146 зафіксовано числівник *шис'т'*.

У н. пп. 7, 8, 73 зафіксовано форму *шес'т'*.

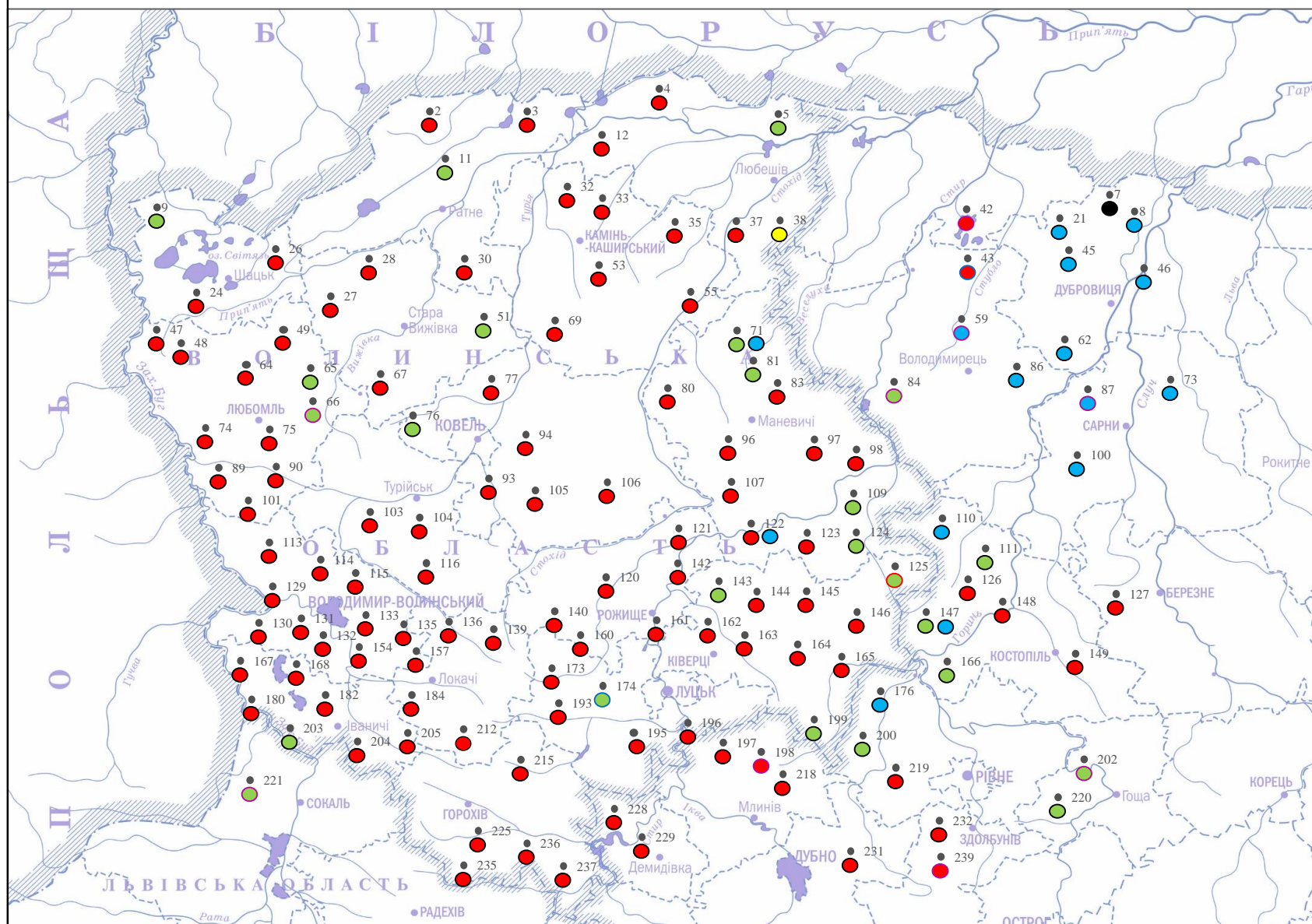
Хто цей чоловік?

*ц'о з'ат' муї / вун завйўз свойў жўнку і дочку
в Антўнўвку // на цей / на марирутку в Володимирец' (86)*

Яким було дозвілля в молоді?

*при Пўл'шч'ї такє жит':а булў виселе / зара вирнўс' вам
назад за молод'еш / колїс' хто знав клуба // д'ївчата / хлўц'ї /
ходїли на збўрн'у / вилїка хата / пўру дївчат булў // їдут
туда / там д'ївчєт шїст' / с'єм / вїс'єм (109)*

Карта 8. Рефлекси *e в закритому наголошеному складі в слові *жінка*

Умовні позначення

- [i] : ж[í]нка
- [и] : ж[í]нка
- [o] : ж[ó]нка
- [y] : ж[ý]нка
- [ve] : ж[vé]нка

Карта № 9

Рефлекси *e в закритому ненаголошеному складі після губних

Чорним кольором позначено вимову *пóпил*, а також варіант *пóпил'* (32).

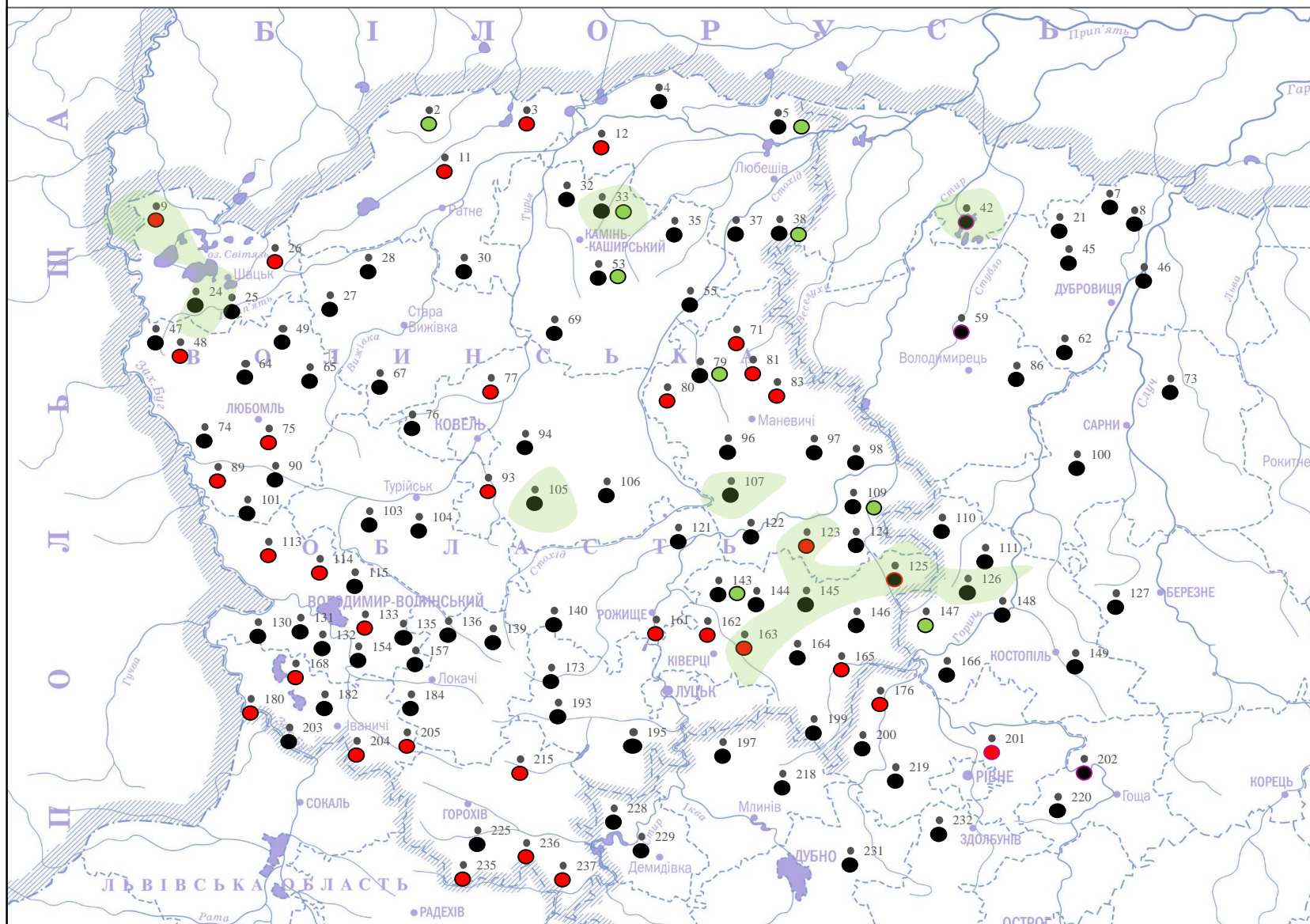
На додатковому рівні карти зеленим кольором позначено форми *вéч'ор* (9, 145, 163), *вéчор* (123), *вéчур* (9, 24, 33, 105), *вечурк'і* (42), *вичурніц'і* (107, 123, 125, 126), *вичурк'і* (33).

Чи Ваша менша сестра на вечорниці ходила?

вунá з_на́ми на_вичурк'і́ ни_худі́ла // в_то́му бо́ци / бу́ла з_ц'о́го силá за́мужем / пришлá_йá кулі́с'а / йак бу́ла вже та́ка / то ми́не в_шко́лу бра́ли // руска́зувати д'і́т'ам / йак ву́йна бу́ла / йак бу́л'бовци́ бу́ли / йак парт'іза́ни / йа бу́ла дуйа́ркою два́цит'п'ят' ро́к'ів / н'йáка йа ни_вчи́тил'ка // а ми́не клі́кали вчитил'і́ / руска́зати д'і́т'ам йак бу́ло в:у́їн'і́ // йак н'і́мци б'іли /

йа в_парт'іза́ни вт'іка́ла / йак жид'і́в б'іли / йак бу́л'бовци́'ув тамо́ в_це́нтр'і ви́кликали / а ми / д'і́тки́ / зна́йте йак / ту т'а́шко / ба́т'ка на_хронт / на_ву́йну́ забра́ли // нас пук'і́нув / трóйе дито́к / ма́ти з_дру́гого силá / з_Гу́ти Ка́м'инс'кої́ / а туд'і́ йакé те зирно́ бу́ло // тре пу́ста́вку дава́ти / йі́ли / д'і́тки зна́йте йак жо́луд' з_ду́ба / жо́луд' йі́ли / йак ми ви́жили типéрки ка́жут' / лушпа́йки йі́ли (33)

Карта 9. Рефлекси *e в закритому ненаголошеному складі після губних

Умовні позначення

- [i] : по́п'[i]л
- [e] : по́п[e]л
- [ɨ] : по́п[ɨ]л
- [o] / [y] : вéч[o]р
вéч[y]р

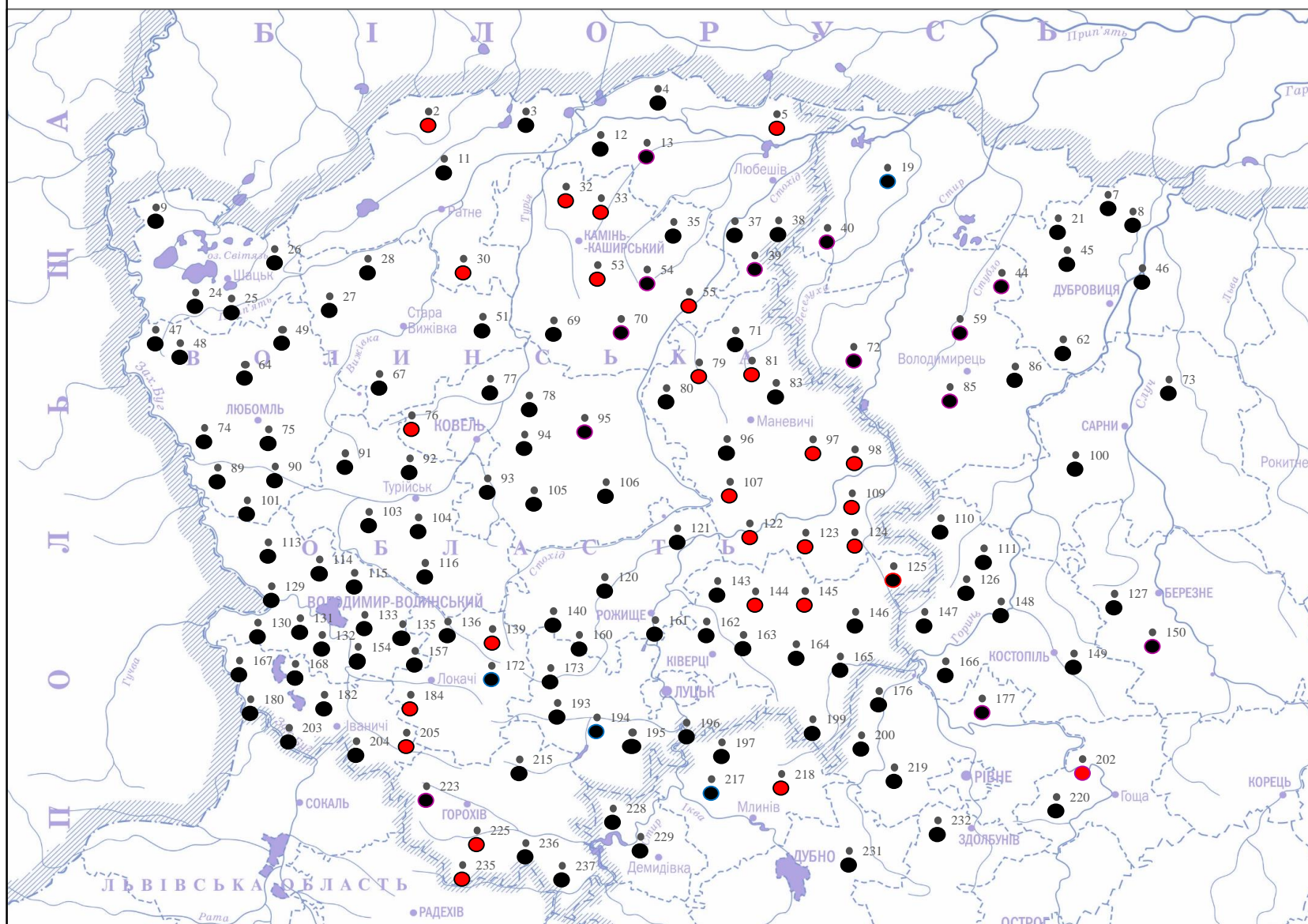
Карта № 10

Рефлекси *e в закритому ненаголошеному складі в слові *шістнадцять*

Червоним кольором позначено вимову *ш'існа́д'ц'ат'*, а також варіанти *ш'існа́тц'ат'* (123), *ш'існа́цит'* (30, 32, 76, 79, 81, 97, 109, 124, 145), *ш'існа́йц'ат'* (225), *ш'ішна́йц'ат'* (53), *ш'ішна́ц'ат'* (33), *ш'ішна́цит'* (55), *ш'існа́н'ц'іт'* (235).

Чорним кольором позначено вимову *шисна́д'ц'ат'*, а також варіанти *шисна́цит'* (3, 4, 8, 12, 21, 26, 45, 46, 62, 67, 69, 80, 83, 86, 93, 94, 96, 106, 110, 126, 127, 143, 146, 147, 161, 163, 166, 199, 200, 215), *шисна́йцит'* (27), *шিশна́ц'ат'* (28, 35), *шিশна́цат'* (9).

Карта 10. Рефлекси *е в закритому ненаголошеному складі в слові *шістнадцять*

Умовні позначення

- [i] : ш'[i]сна́д'ц'а́т'
- [и] : ш[и]сна́д'ц'а́т'

Карта № 11

Рефлекси *ѣ в наголошеній позиції

У н. пп. 8, 46, 73, 96, 100, 106, 107 зафіксовано форми з [и]-рефлексом: *міс'ац, півен', сіно, лис, до_обіда, хлиб.*

Чи ходили качатися в поле на Юрія?

йакé вунó качáн':e / бирéш бу́лку хл'і́ба / і шакарал'у́шче / шо на_Пáску йáйц'а крáсат' // бирéш те шакарал'у́шче / бу́лку хл'éба / спичéш спиц'іáл'но на_Йу́рйа // і їдеш у_жéто / захóдиш в_жéто // [качались в житі?] хто там качáйцá // пос'ійиш те шакарал'у́шче // з_бу́лкої хл'éба похóдиш // да ї все / пушóв до_хáти // а так йак чулув'ék / бо йак нима́ чолові́ка / то ж'інка їде // пошóв / ск'éнув ша́пку // пумолі́вс'а / да ї пушóв по_жéт'і / пухуді́в / і прийшóв до_хáти (127)

Як колись сваталися?

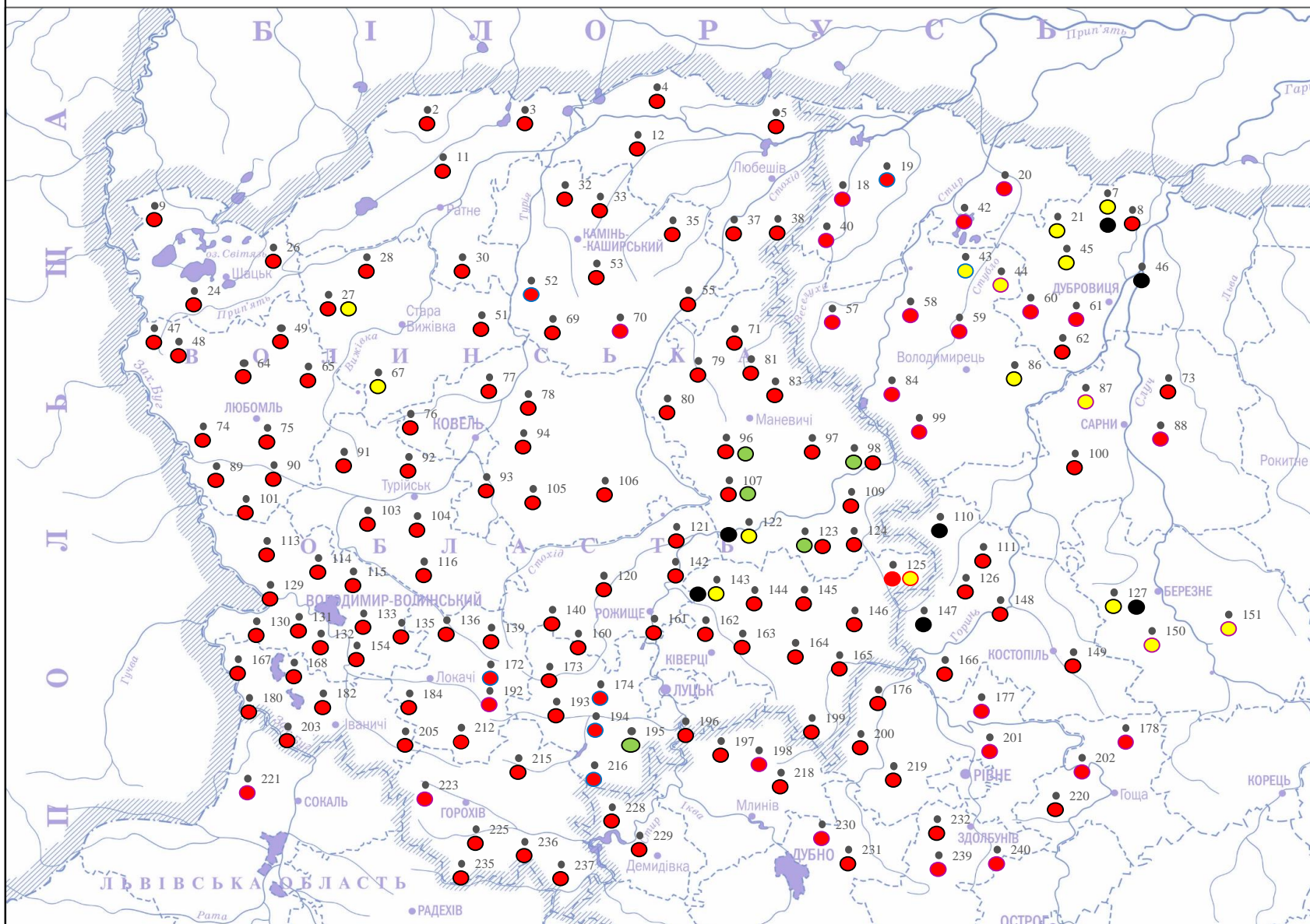
йак іде́ в_сваті́ / ма́ти з_ба́т'ком іде́ з_хл'і́бом / бухáнку хл'і́ба бирé / і їде в_сваті́ / рáнше то вин ни_йшов / типéр трóхи то вже / вин іде́ / вуни з_хл'і́бом іду́т / і вин іде́ / а рáншеї / то обóйе їдут / ба́т'ко ї ма́ти / і мо́же хрéсний в_сваті́ (122)

Спорадично в північно-східній частині фіксовано форми з [e]-рефлексом, де попередній консонант ствердів: *дérка (79), злéпок, зацвéв (81), хлéви (83), вслéпнут' (73), лéп'ит 'ліпити' (109), нéмци (21, 45).*

Електронну звукову карту, на якій можна послухати звучання відповідників наголошеного *ѣ в зоні перехідних від волинсько-поліських до середньополіських говірок, перегляньте на сайті «Говіркове кукро» або скористайтесь qr-кодом.

Карта 11. Рефлекси *ǣ в наголошеній позиції

Умовні позначення

- [i] : хл'[i]в
- [и] : хл[и]в
- [е] : хл'[е]в / хл[е]в
- [іе] : хл'[іе]в

Карта № 12
Рефлекси *ě в наголошеній позиції після вібранта [p]

У н. пп. 7, 8, 21, 46 зафіксовано [i]-вияв *ě у формі *p'íчка*.

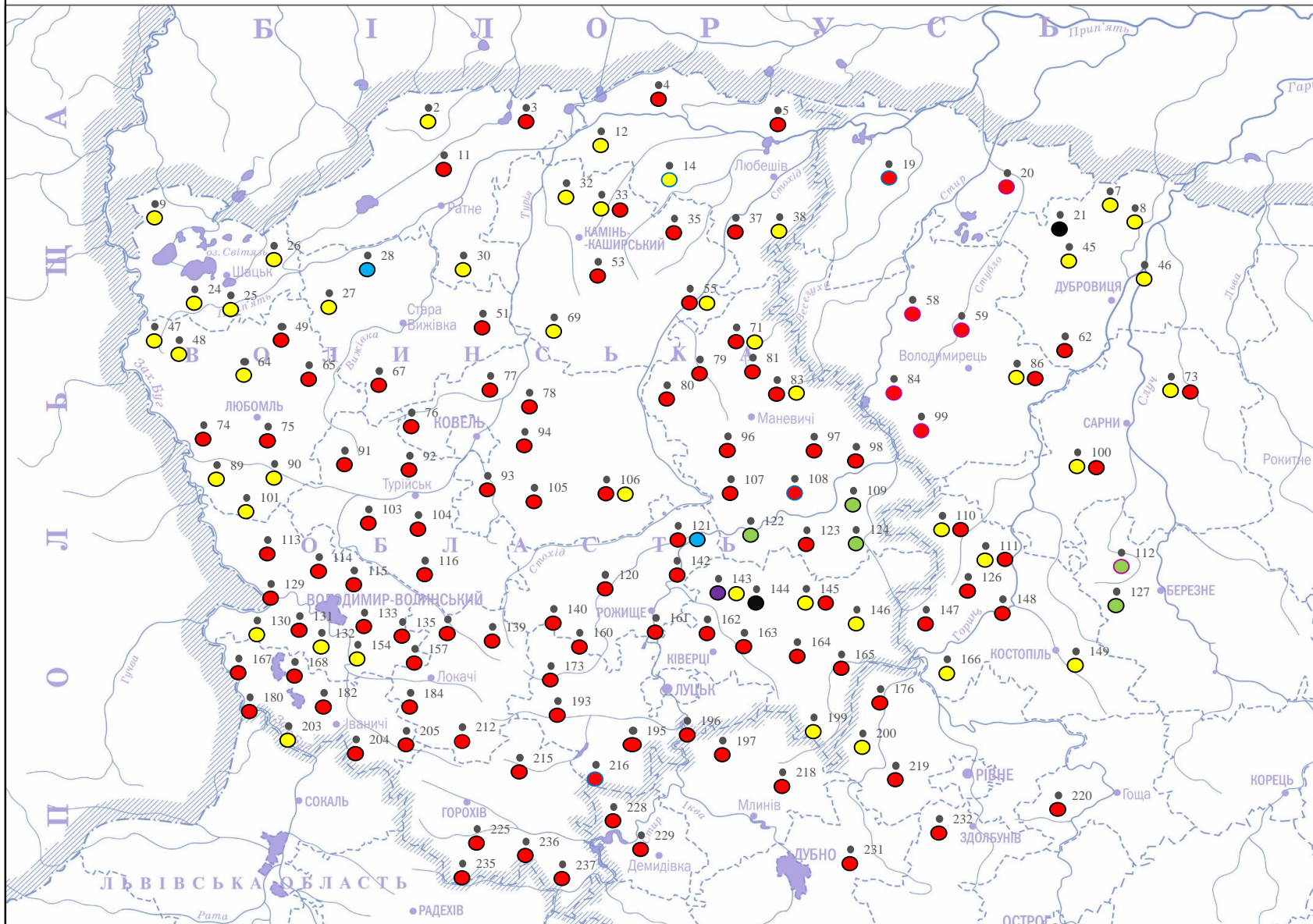
У н. пп. 45, 62, 194 зафіксовано структуру *píчка*.

У н. п. 109 зафіксовано форму з [e]-рефлексом в слові *рѣчка*.

Електронну звукову карту, на якій можна послухати звучання відповідників наголошеного *ě в зоні перехідних від волинсько-поліських до середньополіських говірок, перегляньте на сайті «Говіркове кущро» або скористайтесь qr-кодом.

Карта 12. Рефлекси **ě* в наголошеній позиції після вібранта [r]

- Умовні позначення
- [i] : хр' [i]н
 - [e] : хр' [e]н
 - [и] : хр[и]н
 - [o] : хр[o]н
 - [ie] : хр' [ie]н
 - [ii] : хр' [ii]н

Карта № 13

Рефлекси *ѣ в наголошеній позиції в слові *їхати*

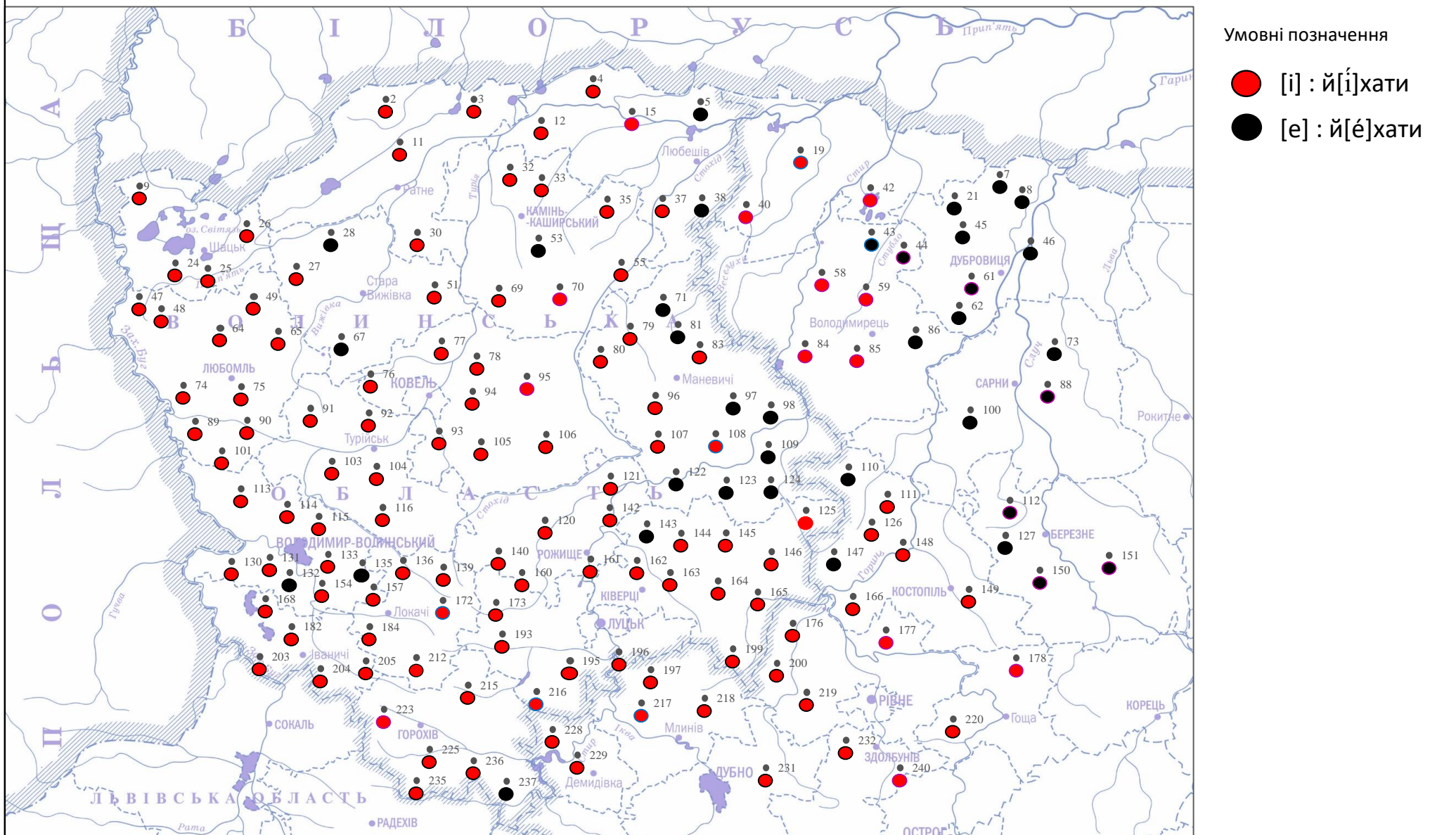
Де раніше купували потрібні речі?

гув'ячку зар'їжут / пустрижут / базар'ів ни_було /
в_Рафалувку **їїздити** // там жиді́ булі́ / то де йаку́ шма́тку
ку́пиш / де ху́стку (98)

Яке господарство колись тримали?

худóбу / куруві́ / ко́н'і́ / бичк'і́ // хто бичка́ми рубі́в / муї́
ба́т'ко / в_мо́го ба́т'ка ніко́го ни_було́ / биз_бра́т'ів // диржа́в
т'ік'і́ куро́ві / куро́вами **їїздив** / запрага́в куро́ві / і куро́вами
їїздив // ни_диржа́ли ни_кун'а́ / ни_бичк'і́в / н'ічо́го // в_мо́го
ба́т'ка дите́ї б'іл'ш ни_було́ // йа одна́ / о / миї́ ба́т'ко б'іл'ш
н'ічо́ ни_диржа́в / а зимл'і́ було́ бага́то / в_мо́го ба́т'ка зимн'і́
було́ / бо в_мо́го ба́т'ка ни_було́ ни_систе́р / ни_бра́т'ів / в_
н'о́го була́ читве́рта част' зимн'і́ // муї́ ба́т'ко сам хаз'айува́в /
коли́ сам'і́ хаз'айува́ли / хто к'ін'ми / хто куро́вами рубі́в / хто
бич'к'і́ диржа́в (123)

Карта 13. Рефлекси **ě* в наголошеній позиції в слові *їхати*

Карта № 14

Рефлекси *ѣ в ненаголошеній позиції після губних

Зеленим кольором позначено вимову *ведро́*, а також варіант *в'едро́* (46, 62, 110).

Що робити, коли в полі застала гроза?

*тре бо́гу мулітис'а / ѡа тиличкі пása / тiко в пeршом
класи булá / булó д'iдових дв'и курóви // i мойiх дв'и курóви /
наших дв'и курóви / бат'кових // i погна́ла / ви-те йiхали / з
Ви́жви // i де сто́йат' / ѡак вунi називáйуц':а // ѡак в л'исхóзи //
туди́ ѡе дурóга / а ѡа погна́ла куруви́ / бо там бу́ли так'и пол'á /
шо нихтó ни сади́в / i пáша хурóша / ѡа стáну попир'iд // ни
трон' / ѡак ви́йшла хмáра / то ѡа в'iк пружилá i такéйi грозi ни
бáчила / i такóго душчú // ѡа думала вс'о // а туд'и́ ж ни бу́ло
ни клийóнки / ничó // мáти дала мишeчка́ полотн'éного / тод'и́
ткáли / ѡа самá ткáла / наткнúла тóго мишeчка́ // вкл'áкла на
кол'iна / лив доишч ѡак з **видрá** // тiко ѡак бли́сне / а ѡа отакó
вкл'áкла / i мол'ус' бóгу / да воскресне бох / ѡа вже вм'iла
христiлас' i молiлас' // ну ни пóмн'у д'iтки / ск'iко ѡа / ци пув
часá / ци двáйцит' минúт / шо ѡа там бу́лá / ни знáйу / раз вже*

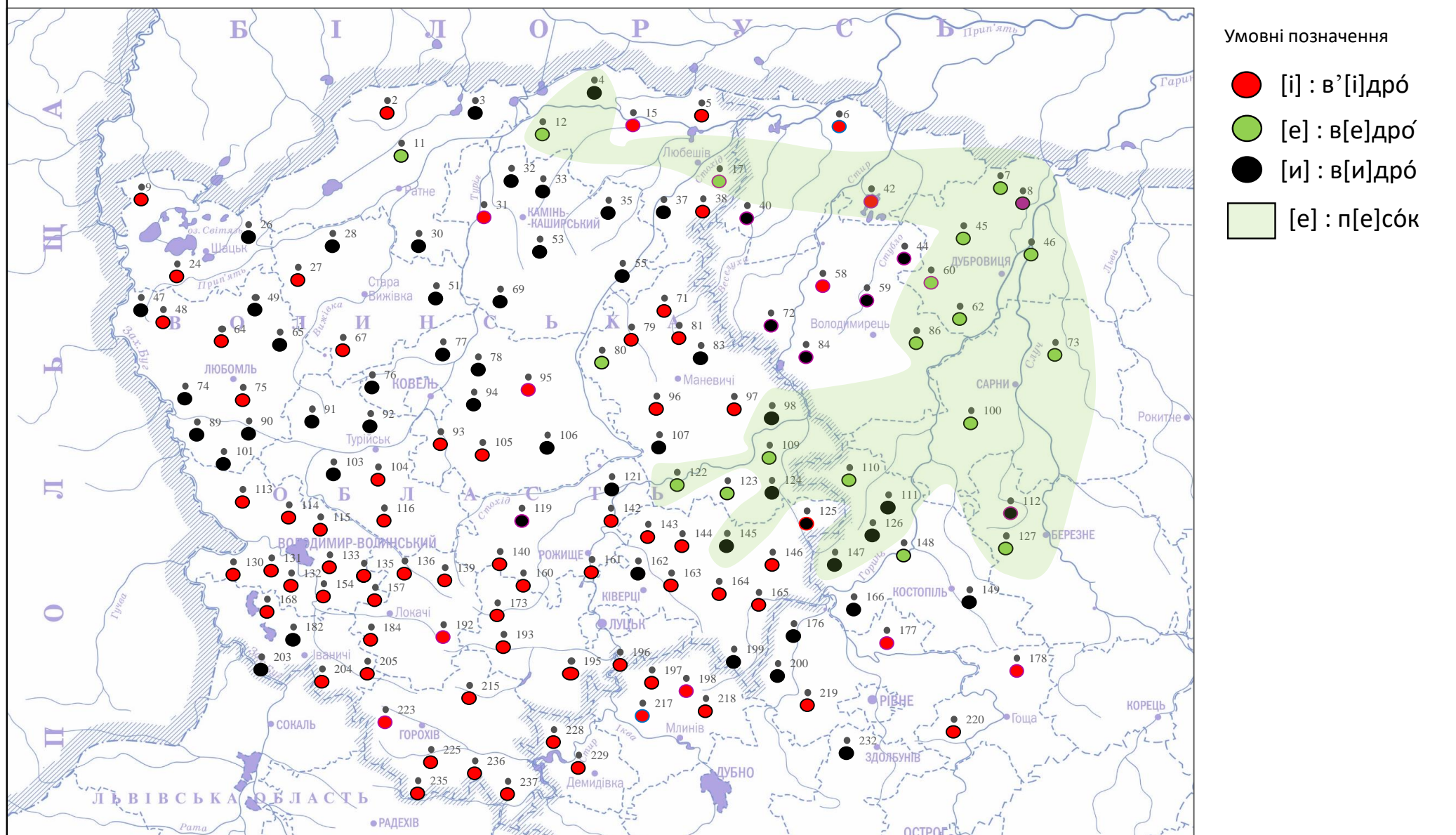
На додатковому рівні карти зеленим кольором позначено ареал поширення [e] відповідно до ненаголошеного *ѣ після губних у слові *песóк*.

*сóнце бли́снуло / думáйу / а де ж му́йи куруви́ // стáли пуд
чужiми кóпами / прихóжу / мойi тилeчк'и сто́йат' // ѡа
злeг'iн'ка // ѡак при́шлос'а гнáти / тiми курувáми ни мóна
прогна́ти / такá бу́лá бу́ра / ви́рвала догорi // а вже ми́
бат'ко / де мойá Йeвка под'iлас' / оi / мойá дóле // куди́ вуна́
пугнáла? // ѡа вже жинú на тeйе пáсбишче / ближ дóми / вже
думали шо гр'iм забiв // н'е ѡа i дóси живú / i с тих пор д'iтки
ни бой'ус'а / в огн'i бу́лá / в огн'i / eто вогóн' с'iйав пeрид
вочiма / шо здайeц':а вс'о (28)*

Як були влаштовані колодязі?

*бúдка такáѡа / зрóбл'ана з дáрива / i двирц'áтами
закривáлас'а // вал такiй був / кóрба // вудá наб'iралас'а у
видрó (182)*

Карта 14. Рефлекси *ǣ в ненаголошеній позиції після губних

Карта № 15

Рефлекси *ѣ в ненаголошеній позиції після передньоязикових

Червоним кольором позначено вимову *д'івча́та*, а також варіанти *д'івч'ета* (55, 79, 113), *д'івче́та* (5, 115, 139, 168).

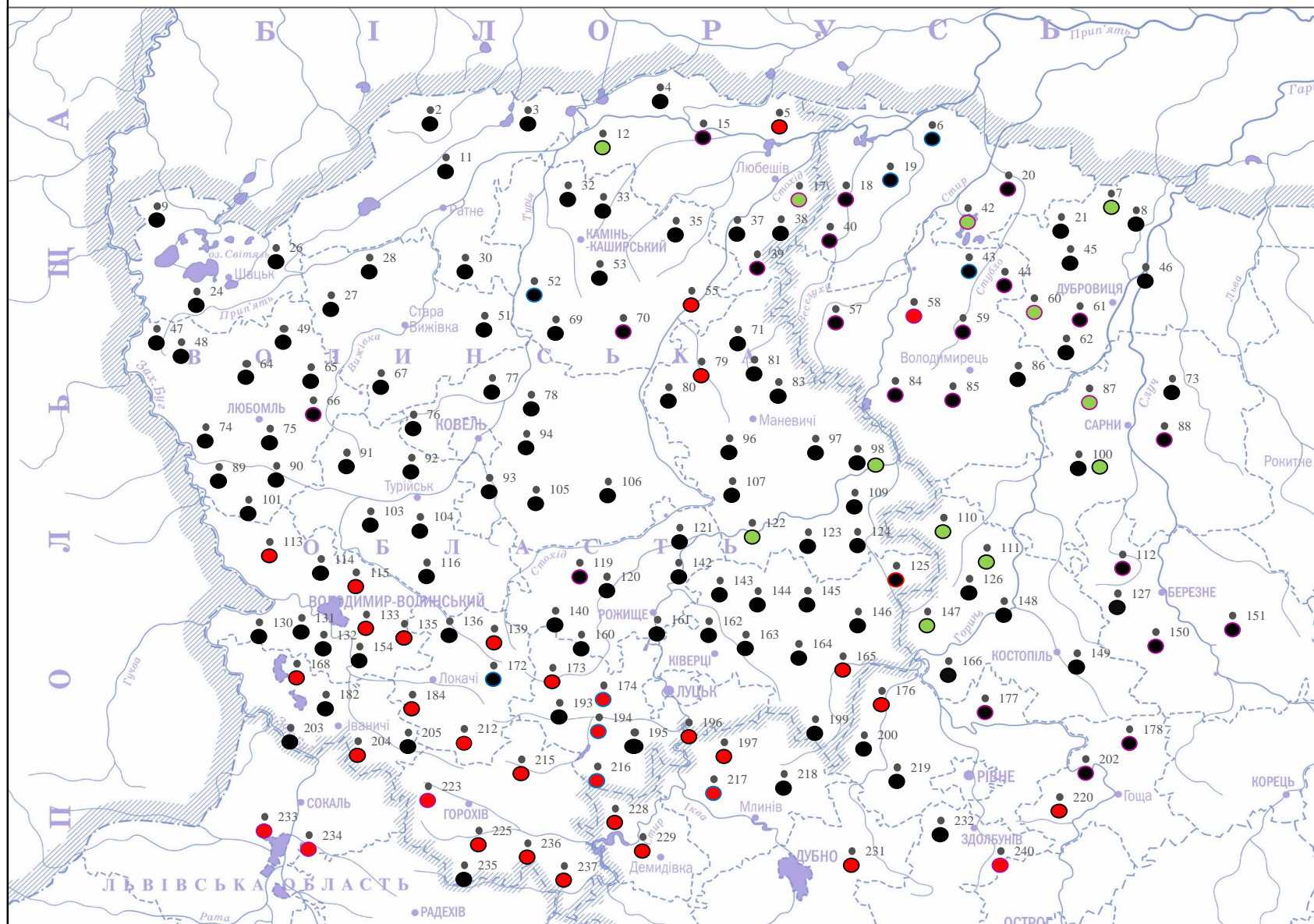
Зеленим кольором позначено вимову *девча́та*, а також варіанти *девч'ета* (12, 17, 147), *девче́та* (42, 100).

Чорним кольором позначено вимову *дивча́та*, а також варіанти *дивч'ета* (2–4, 9–11, 15, 18, 20, 24–36, 38–40, 44, 47–53, 64–69, 71, 73–74, 76–77, 80, 89–91, 130, 132, 154, 182, 203), *дивче́та* (37, 59, 70, 75, 92–93, 100, 109, 114, 131, 140, 172).

Розкажіть про свого чоловіка...

дитє́ї свуйі́х вин ни_мав / і пришо́в ду_минé жи́ти / зо_мно́ї жив / і трéба було́ / ми жи́ли / так га́рно ми жи́ли / вин *дитє́ї* призна́ва / і пушо́в на_христі́ни // пуклі́кали / то кип в́же ту *биду́* знав / то йа в́же була́_б пишла́ на_т'і христі́ни до_дочки́ в_Красново́лу // а в'ін п'ішо́в на_христі́ни / і йу́му там пуд':éлали // і в'ін вмер / оста́лас'а сама́ / і ше уди́н д'а́т'ко позаві́дував / і пришо́в ду_минé // на_тро́йе *дитє́ї* / і ми жи́ли / га́рно жи́ли // пуд':éлали і зу_дн'а вмер (123)

Карта 15. Рефлекси *ѣ в ненаголошеній позиції після передньоязикових

Умовні позначення

- [i] : д[і]вчата
- [e] : д[е]вчата
- [и] : д[и]вчата

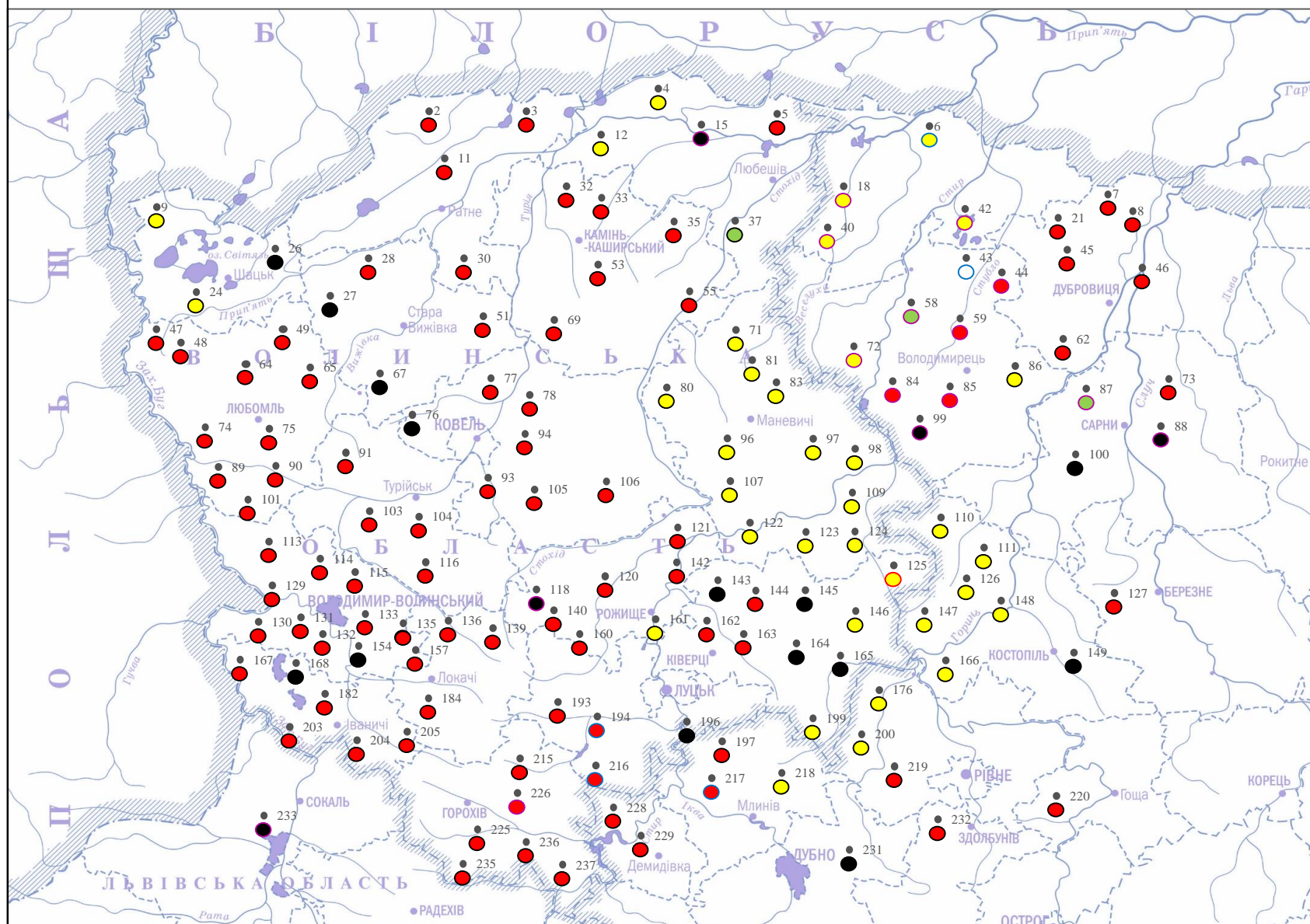
Карта № 16
Рефлекси *ǣ в ненаголошеній позиції

Чи були в селі хутори?

*ми в_ так'іх жили́ коліс' / на_ хуторáх // п'ят' к'іломéтр'ів в'ід_силá / хуторá пи́ривизли́ в_силó // руск'ідали / руск'ідали // пу́становіли так'і гóлови / шо му́сили виби́ратис'а в_силó // і на́шу руск'ри́ли // ку́рува́ми ба́т'ко пуйі́де стрóйити ту хáту / шо пи́ривóз'ат' // а ми́н'і накладе́ на_виз / ѝе ку́руви́ пригон'у́ з_руси́ / така́ бу́ла / мо́же з_рук'ів з_дэ́сит' вже / **дэ́в'ит'** ми́н'і // накладе́ на_виз / а ѝе в_силó завизу́ / по́ки ку́руви́ на_сти́ли і на_на́шу // но прика́зуѝе / гл'ади́ ни_їди ра́зом з_во́зом // бо ѝак виз пи́рик'и́ниц':а // то ви́н тибé привáлит' / ту ѝе старáлас'а їти ра́зум з_ку́рува́ми // і при́ду на_хутор'и́ / приду́ наза́д / і ку́руви́ жину́ (33)*

Додатково зафіксовано форми з [i]-рефлексом у числівниках: *п'іт'на́цит', п'ідис'áт, п'ідис'áтому / п'іііс'áтому* (12, 15, 55, 67, 76, 88, 109, 118, 130, 143, 196), *дэ́в'ит'* (89, 107, 203), *дэ́в'ит'* (26, 33), *дэ́с'ит'* (27, 80); [и]-рефлексом: *дэ́сит'* (33, 59, 62, 154, 203, 216, 217); [e]-рефлексом: *дэ́сет'* (59, 87).

Карта 16. Рефлекси **ɛ* в ненаголошеній позиції

Умовні позначення

- [i] : пámй[а]т'
- [e] : пámй[е]т'
- [и] : пámй[и]т'
- [i] : пámй[і]т'

Карта № 17

Зміна [o] > [a] перед складом із наголошеним [a]

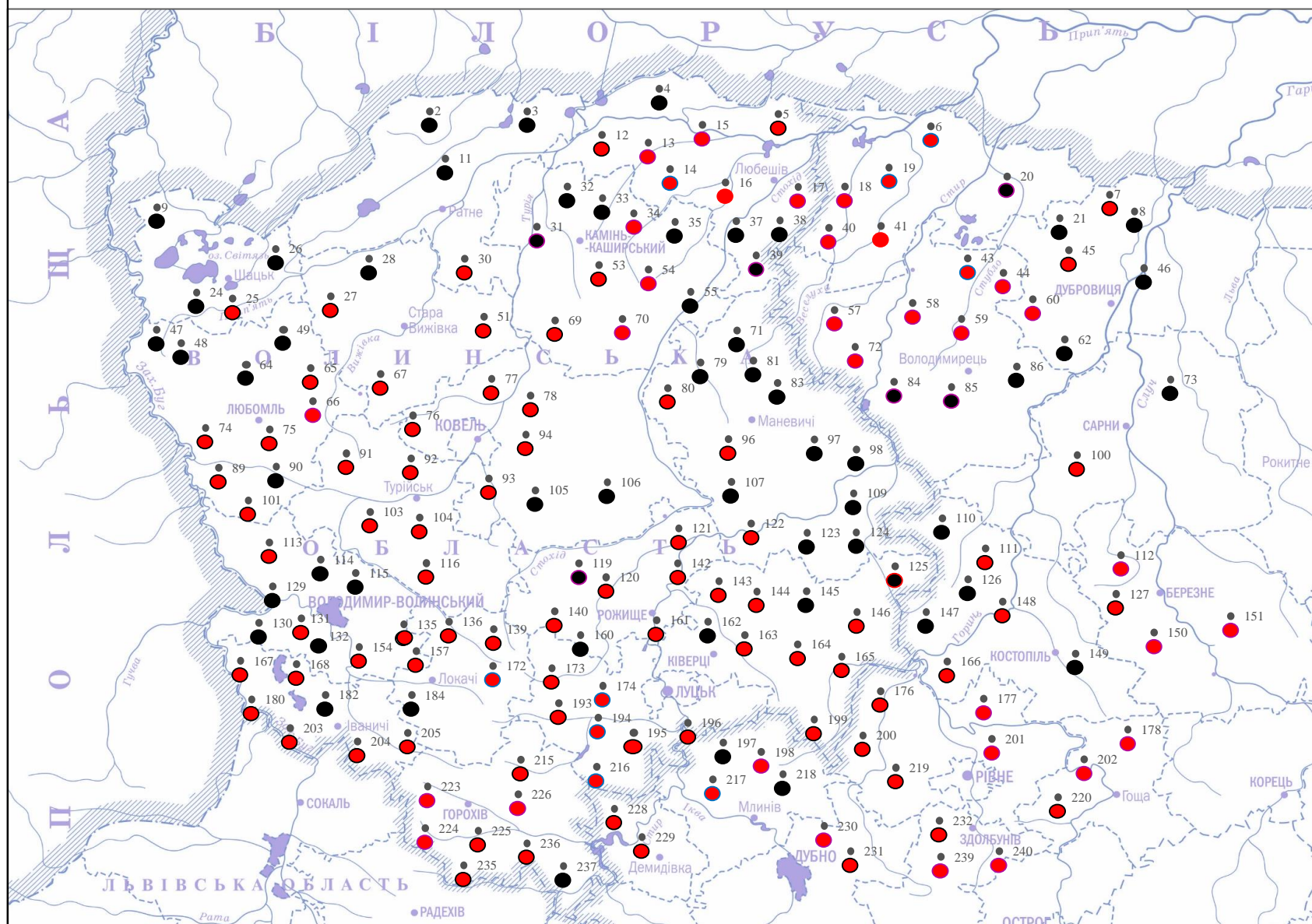
Чи бачили вовків?

ду_минé вувк'і пустуйа́н:о прихóдили / бу_ш на_ху́тор'і колéс' /
па́сла куруві́ / і вечкé ра́зом / а вунé ж вéл'ми чу́йут' / т'і вечкé /
та ї пришо́в вовк / та ї пригна́в з_кушич'ів / куруві́ уста́лис'а /
вечкé пригна́в / а йе кричу́ / в́же вхрéпла // а в'ін кричи́т' б'іжи́
за_вечка́ми // загна́в ду_дру́гого сус'і́да / до_хлива́ / вичк'і́
на́ш'і // д'івч'éта л'он трима́йут' ни_ба́чат' // а йа в́же ни_
мо́жу / в́же вхрéпла / вн'ім'і́ла // та їде то́й вовк наза́д / а вечк'é
загна́в / вечкé ни_вз'ев // та їде сирде́тиї / тако́ поверни́ц'а //
голо́ві ни_мо́же поверну́ти / і тако́ л'ас / л'ас / шчилéпойу //
пуба́чили д'івч'éта // та в́же з_тр'іпа́чками бижу́т' за_тим
во́вком // та ї потрух'éкав в_л'іс / а йе слаба́ була́ дн'ів два / ни_
мугла́ гувуру́ти нийéк / ни_мугла́ / ни_було́ в_ме́не ни_го́лосу / ни_
мо́ви / так он'ім'і́ла з_л'а́ку /// коли́с' ви́йшла на_синóжат' / ї
три вовкі́ скáчут / виска́куйут // було́ три вовк'і́ / йі́ден рі́жси́ /
два чо́рних // дівис'а на_йіх / і му́сиш па́сти / то далéко // а йе
ви́йшла / зазирну́ла с_курч'ів / і наза́д схавáлас'а за_курч'é / а
вунé // ха́ї тан'ц'у́йут' / ха́ї їдут де (33)

Як варили червоний борщ?

бураке́ такийі́_во / боршчові́йї квáсили / вонé вкéснут' / і
рос':і́л то́й кéслиї́ / і ва́риц':а боршч / бурáчиї боршч з_йа́кіхос'
так'і́х бурак'ів // чи в́же капу́ста там // квасо́л'у к'éдали / і тим
рус:о́лом зак'éсл'ували / ни_о́цтом / ни_тама́том // коли́с' ни_
бу́ло тих тама́тив / хто знав то́го тама́ту (114)

Карта 17. Зміна [o] > [a] перед складом із наголошеним [a]

Умовні позначення

- [o] : x[o]в'ятис'а
- [a] : x[a]в'ятис'а

Карта № 18

Зміна наголошеного [e] > [a]

Інформація з н. пп. 128, 185 скартографована на основі праці Г. Шила «Південно-західні говори УРСР на північ від Дністра».

Інформація з н. пп. 137, 183 скартографована на основі праці В. Покальчука «Надсарнський говір на Волині та його фонетичні особливості».

барагом / б́арагом / ста́шкою / ста́шкою / ду_Бара́зович / ду_ца́рки (157)

Яким було Ваше дитинство?

*жилé / алé та́та забі́ло // То́л'ікув'і бу́ло пувтура́ ро́ку / но вунé встав кулгосп / н'е // ше до_кулгоспу та́та забі́ли / в_трі́цит' диві́а́тому ро́ц'і забі́ли пол'а́к'і // і ми так жи́ли // ма́ти худі́ли же́ти з_те́йу систро́йу ма́ла́н'ко́йу // м'іна́ покéнут' з_д'іт'мі́ // і йа так / шо і́дам / збу́дим та́та ? /// раз заві́ла на_мо́гилки / кри́чимо́ / пла́чим / та́ту / встава́ї / встава́ї та́ту // бо ни_ма́йім ба́т'ка // крич'і́мо́ / пла́чим / пла́чим і засна́м // в_сил'і́ круго́м хати́ бу́ли // при́йде там Стипа́н // д'ітк'і́ / става́йте / і́д'іт' дудо́му // ба́т'ко по́с'ла́ при́йде // змі́луйтис'а // при́шов ду_ма́ми // ка́же // Га́н'у / д'іти по́марні́ш // вуни при́ход'ат' вже́ **тра́т'ї́** раз на_мо́г'ілк'і // йа йі́х збу́жу / пла́чут' і позасипл'а́йут' на_мо́гилка́х (132)*

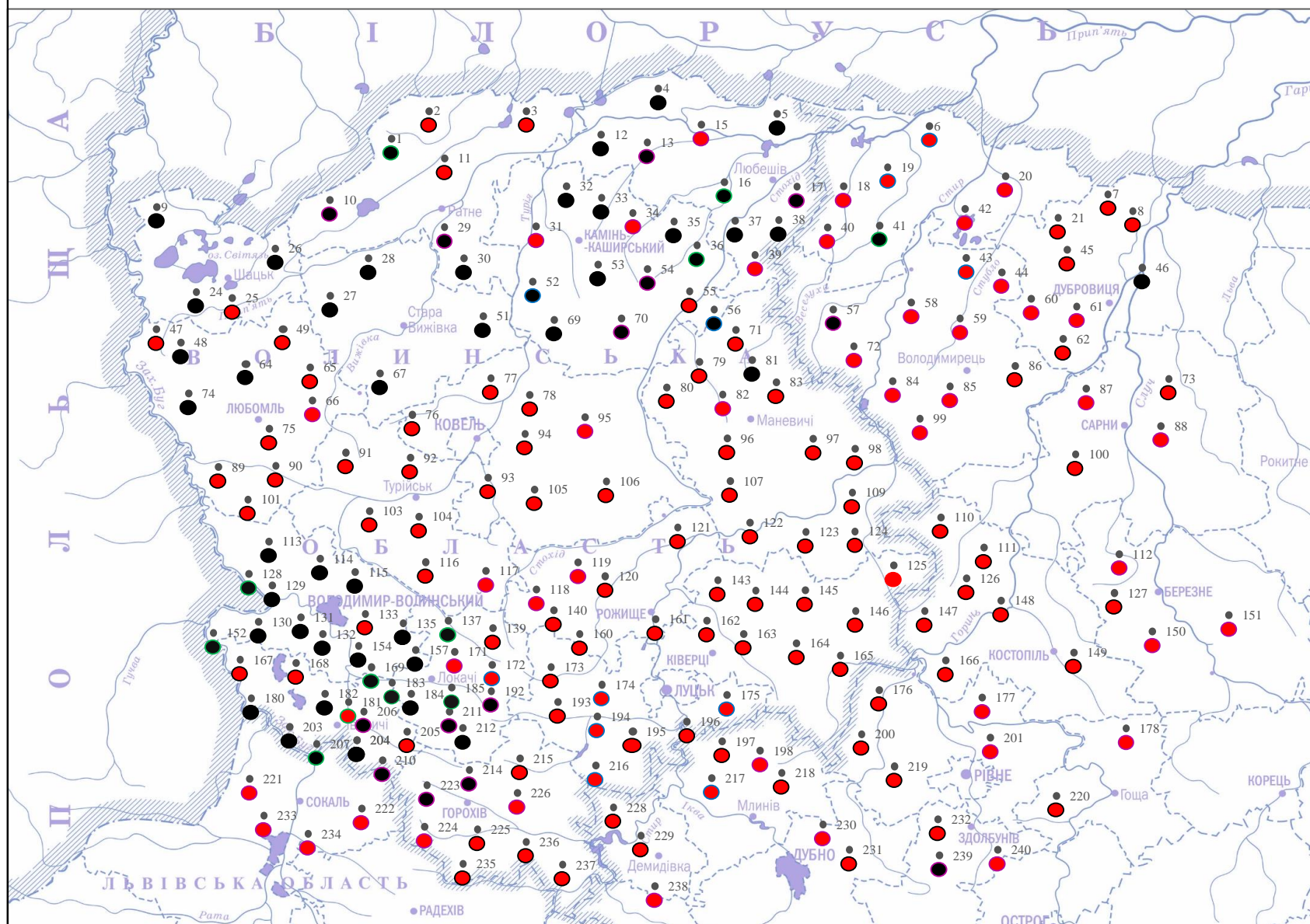
Інформація з н. пп. 1, 16, 36, 41, 152, 169, 185 скартографована на основі праці А. Залеського «Вокалізм південно-західних говорів».

Інформація з н. пп. 181, 207 скартографована на основі текстів збірника «Скарби українських говорів: тексти про борщ».

З метою встановлення ареалу поширення зміни наголошеного [e] > [a], яка в сучасних говірках південно-західної частини ВП рідко фіксована, залучено матеріали, систематизовані в збірниках «Скарби українських говорів: тексти про борщ», «Голоси з Волинського Полісся» Г. Аркушина, працях В. Покальчука «Надсарнський говір на Волині та його фонетичні особливості», Г. Шила «Південно-західні говори УРСР на північ від Дністра», А. Залеського «Вокалізм південно-західних говорів». Оскільки час фіксації діалектизмів, нанесених на карту, охоплює різні роки та навіть століття, для уточнення такої інформації створено електронну звукову карту, яку можна переглянути на сайті «Говіркове кучро» або скориставшись qr-кодом. Інтерактивна мапа також дозволяє прослухати звучання скартографованого слова.

Карта 18. Зміна наголошеного [e] > [a]

Умовні позначення

- [e] : ц[é]рква
- [a] : ц[á]рква

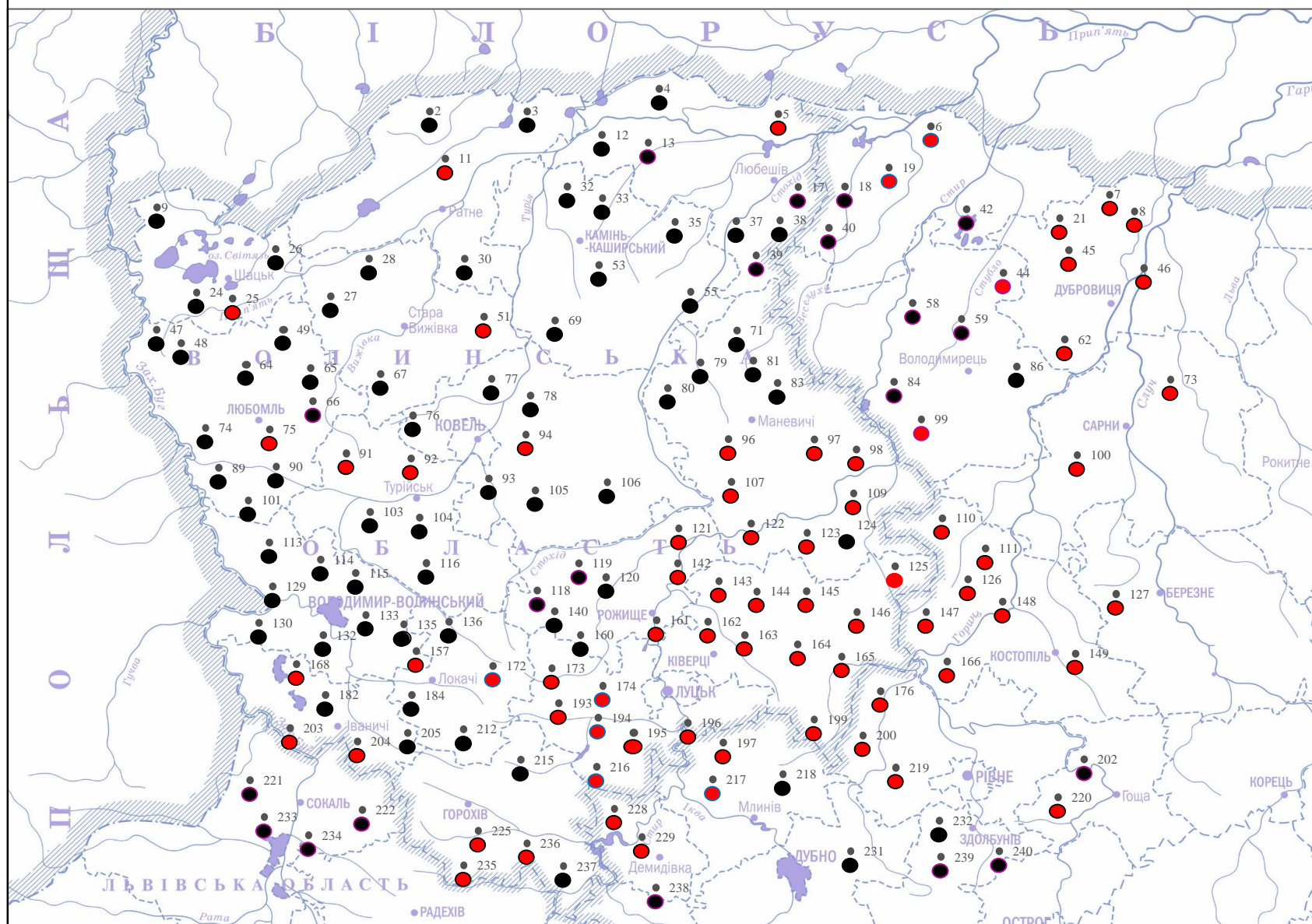
Карта № 19
Зміна наголошеного [и] > [е]

Що робити, коли в полі застала гроза?

*р́аншеї́ **косéли** кóсами / да / роздава́ли // **йа** з_ свої́м
чолов'і́ком / **сен** // де ї́ гр'ім / гроза́ їда / дошч і́да // ни_вт'іка́ли
л'у́ди з_ по́л'а / поту́л'ац'а // проїде́ хма́ра / проїде́ // дошч /
в'іт'ор // і знов косі́т'і мо́жна траву́ // а тугó ро́ку п'іриста́ли /
да й ни_шли // **вéйшла** хма́ра / кóсимо // а в'ін пуб'і́х / пудл'і́зла /
гримі́т' / блиска́йе / **йа** пуд_тим стру́пц'ом сид'у́ / вжа ми́н'і
м'іс'ц'а ни́ма́йе // **вéлизла** і ста́ла ка́л'а то́го стру́пц'а / ї
сто́йу // блі́сне / **йак** гримі́т / б'йе / сту́йу // **йак** блі́сноло на_два
бо́ки // мо́же ї **забéло** / ка́ла нас л'у́де // **блэ́снуло** / **йэскри**
полет'і́ли // в_кóп'і був // та ї заб'і́ло // пириста́в тої дошч /*

*дурóгойу **йі́дут'** ко́ни / маши́н ни_було́ // к'ін' чо́рни **йі́де** // шос'
в_сил'і́ зроб'і́лос'а / шо визу́т' у_л'іка́рн'у / пудйі́жд'éйт' / в_
кóп'і чолов'і́к і ж'і́нка з_ хати́ // до́хторку в'із / привизлі́
ниживу́йу // на_дурóзи вмер / на_дру́г'йі ден' хорóн'ат // д'і́тки
оста́ли малі́йі / а **йі́х** обо́х побі́ло // д'і́тки оста́лис'а самі́йі в_
хати́ // до_ута́йі порі́ уб'іра́йуца л'у́ди з_пул'éї (38)*

Карта 19. Зміна наголошеного [и] > [е]

Умовні позначення

- [и] : р[í]ба / с[и]р
- [е] : р[é]ба / с[е]р

Карта № 20
Зміна наголошеного [’а] > [’е]

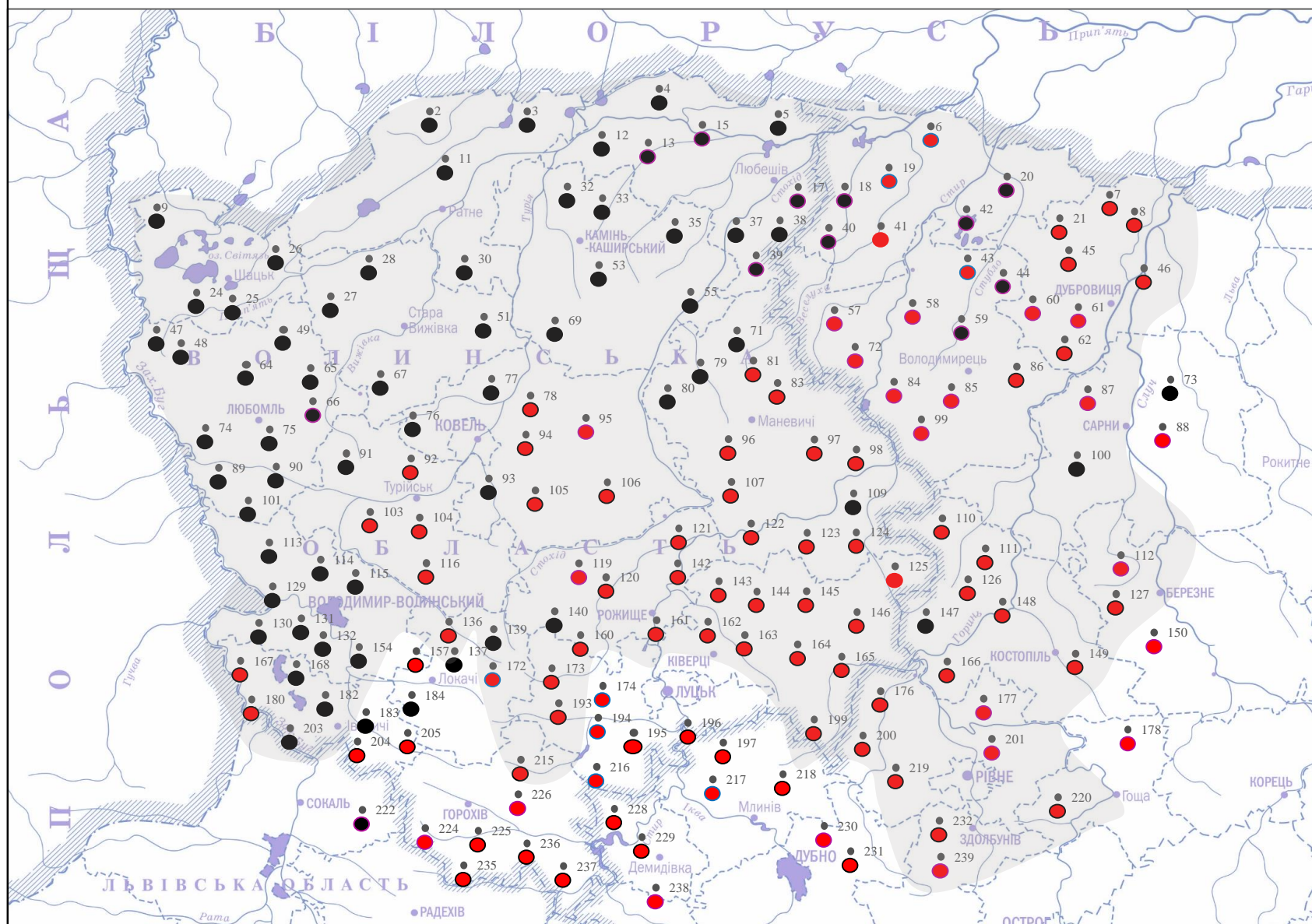
Хто пік хліб?

*вдóма хто м’іг той п’ік // п’іклі ж’інкі / а йак самі / то чолові’ік мусит’ соб’і пикті / бу магазін // ни_було / а так’її були д’ішкі дирив’áni / **русчин’эли** русчіну // а туд’і в’ін сходить’ / туд’і вже йуго м’ісіли / виробл’áli / такé тра́пка // на_ст’іл вирубл’áli / пуходив той хл’іб / [а на чому пекли хліб?] т’іко на_бл’áхах / на_чирин’і // пуходив той хл’іб / чирін або на_листо́чках дубóви / або на_клинóви листо́чках // були лупáти ширóк’її / і на_ту лупáту кладéт’ / і в_п’іч // казáli чар’ін / на_чар’ін’і п’іклі той хл’ін // і зна́йте / такій дóбри той хл’ін був / крúгли / запа́шнєї / висóк’її / вкúснїї // пéршїй раз на_дрóж:ах / а то була за́кваска // і ту за́кваску **вставл’эли** // і на_т’її за́квасц’і **русчин’эли** хл’іб (114)*

Як колись одружувались?

*муї д’іт руска́зував / йак жині́вс’а // пригна́в тувáр / да ка́же / ба́т’ко // вбува́ї но́вийї пу́столи / да бири́ но́в’і штáни // да пуй́дим до_Корого́вої Га́пки у_сваті // йа вбу́вс’а / пушл’і ми до_то́ї Га́пки у_сваті // засвáтали ми ту Га́пку і **вис’іл’е** рóбимо // д’іт був вéл’ми жартовлі́виї // а ба́ба ни_була // свáрац’:а // Каліно / шо и ти такій? // х’іба́ йа така́ б’ідна була? // в_мéне було шті́р’і пал’та! // то_и тибé / Га́пко / і ни_хот’ів / йа_и тибé ни_л’убів /// така́ житка була (143)*

Карта 20. Зміна наголошеного [ʼа] > [ʼе]

Умовні позначення

● [а] : т' [á] жко

● [е] : т' [é] жко

■ [е] у флексії :
нас' ін' : [e]

Карта № 21
Відповідники [ф]

Хто пік хліб?

*ме пиклѣ // ма́ти пикла́ / тї́ко ж`їнкѣ / ж`їнкѣ // на лѣсту
паклі́ / така́ лупа́та була́ / по́сл`а вуйні́ і сла́ли лѣст дубо́ви // на
ту лупа́ту / і за жар / с`ада́ли / а тупѣр вѣже в хурма́х // хурмі́
так`її́ // за́раз вѣже модн`ї́ // за́раз вѣже кул`турн`ї́ // за́ра
дай`ут` хурмі́ / за́ра р`їтко хто пичѣ тої хл`їп / їа зна́йу (4)*

Що робити, коли в полі застала блискавка?

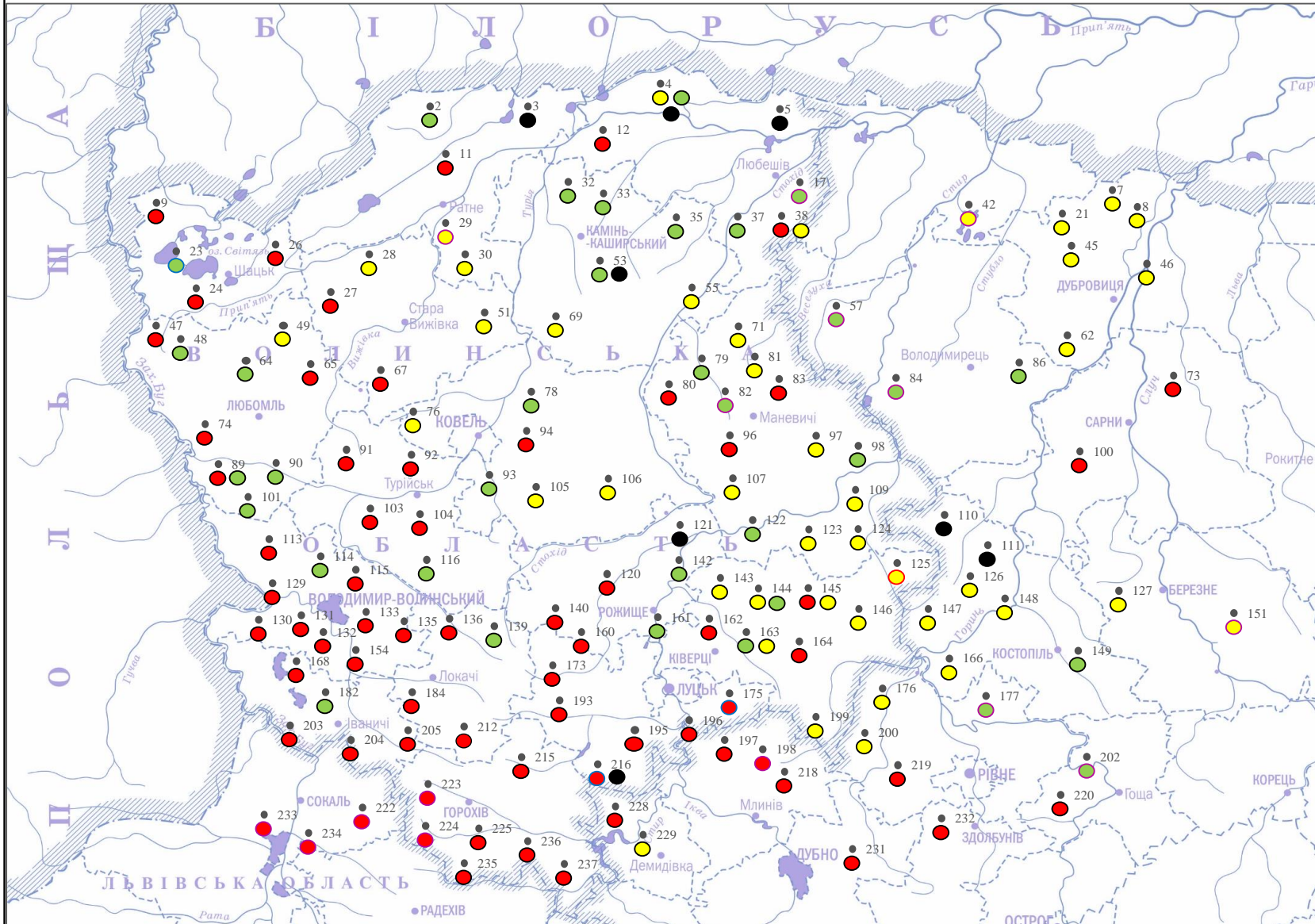
*христї́тиса / шо б`їх дас`т` / пуд`аку́йу // удна́ ж`їнка
пушла́ в їа́годи // ста́ла блискави́ц`а / ста́ло грим`їти / ста́ла
пуд`одно́йу **фай`їнкойу** / а друга́йа пуд`друго́йу // ка́же / ходї́ ду
минѣ // та жива́йа // а та ни пушла́ / забі́ло блискави́ц`ойу (5)*

Ким був Ваш батько?

*ми́ бат`ко чо́бути шив // бу́де сид`їти / сл`їпати ду`двух
часо́ў но́ч`ї // бо тре зарубїти / тре́ба зимн`ї купїти / тре
зарубѣти гро́ш`ї / тре с`їнокóсу купїти / ше за Пóл`шч`ї так
було́ / ба́чиш / жїл`ї / і жїл`е до́бре // і ни так ни слабува́л`ї /
їак тупѣр // алѣ д`їти вмира́ли чуго́с` / була́ / то в`їспа худї́ла //
ту **т`їр** був // а так вѣже тих врач`їв ни бу́ло // дал`ѣко тре
її́хати / о (53)*

*... ус`їм прѣм`їйа / а вам **штрап** (46)*

Карта 21. Відповідники [ф]

- Умовні позначення
- [ф] : [ф]ата́, [ф]у́ра
[ф]ам'і́л'і́я, [ф]о́рма
 - [хф] : [хф]ата́, [хф]у́ра
[хф]ам'і́л'і́я, [хф]о́рма
 - [хв] : [хв]ата́,
[хф]ам'і́л'і́я, [хф]о́рма
 - [х] : [х]у́ра
[х]ам'і́л'і́я, [х]о́рма

Карта № 22
Відповідники [ф] в іменнику *фартух*

У н. пп. 4, 12, 32, 77 зафіксовано такі відповідники лексеми 'фартух': *пиродник* (12), *пиредник* (32, 77), *запáска* (12), *простék* (4).

Червоним кольором позначено вимову *фарту́х*, а також варіанти *фартушо́к* (9, 24, 26, 115, 136, 154, 201, 205, 235).

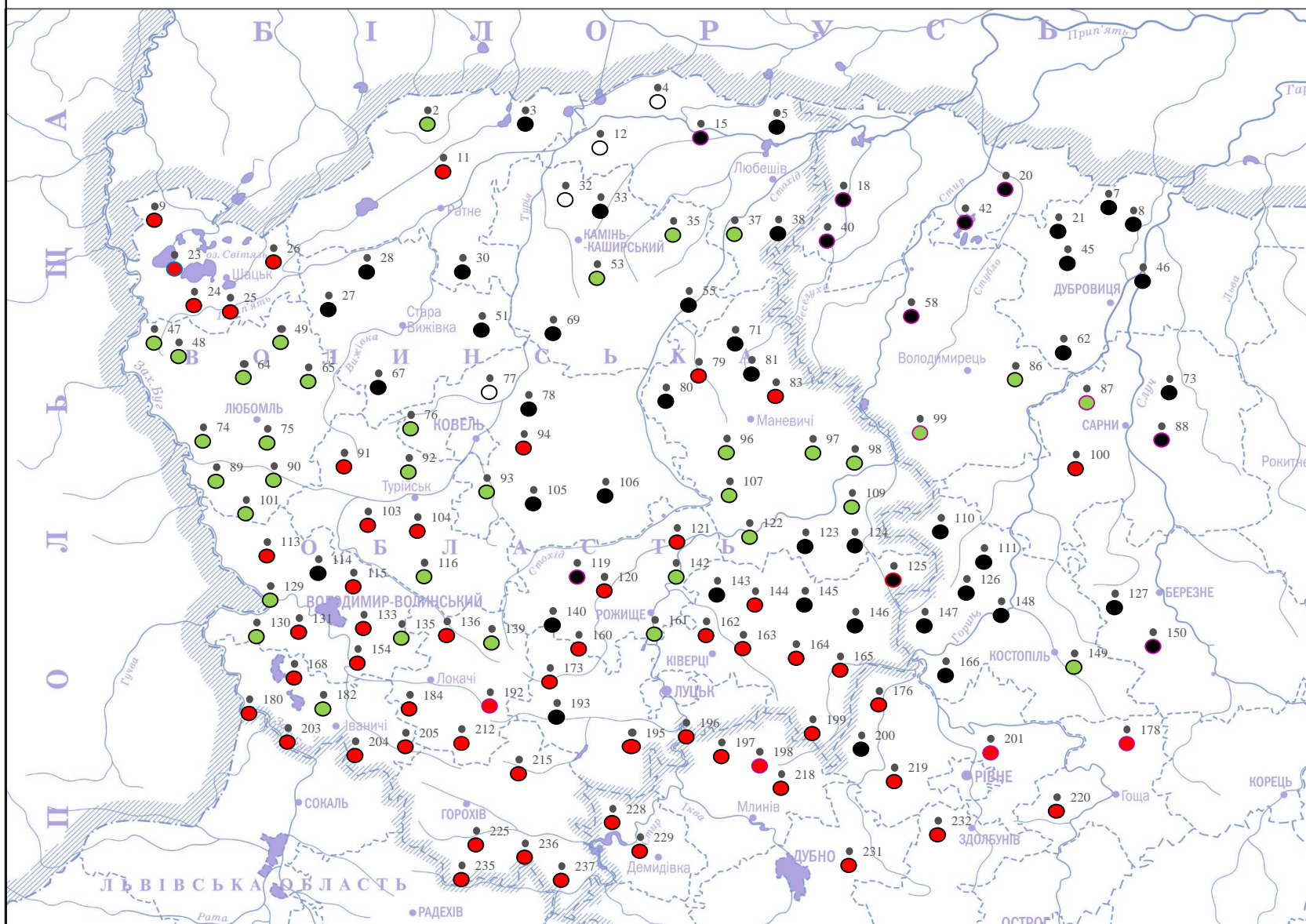
Зеленим кольором позначено вимову *хфарту́х*, а також варіанти *хфартушо́к* (35, 37, 53, 93, 130, 182), *хфартуши́нина* (35).

Чорним кольором позначено вимову *хварту́х*, а також варіанти *хвартушо́к* (30, 33, 106, 127, 140), *хвартох'і* (143).

Що вдягали, коли готували їсти?

туд'і ничім ни завйáзували / *бурк'і* були́ *ткáни* / *т'і* *бурк'і* завйáзували / в_тих *бурка́х* худі́л'і / і *ті́ко* бу́ло *суро́чка* / *хвартушо́к* / *ху́стку* пу́лутн'áну рубі́ли // *та* ї худі́ли / *муї́* *се́стри* *ста́ри*'і були́ / *та_ї* худе́л'і на_музі́к'і / в_пу́стула́х *убу́т'і* // *ху́стку* пу́лутн'áну *закру́ті* / а в_куго́ *хуро́ше* пу́лутно́ / *тої* *вél'ми* *вбирéц':а* // в_нас *то* л'он *руді́вс'а* *хуро́ши* (33)

Карта 22. Відповідники [ф] в іменнику *фартух*

- Умовні позначення
- [ф] : [ф]артұх
 - [хф] : [хф]артұх
 - [хв] : [хв]артұх
 - лексема в говірці відсутня

Карта № 23
Відповідники [ф] у сполученні «ф + приголосний»

Зеленим кольором позначено вимову *хфрукти*, а також варіант *хфрукта* (24, 93).

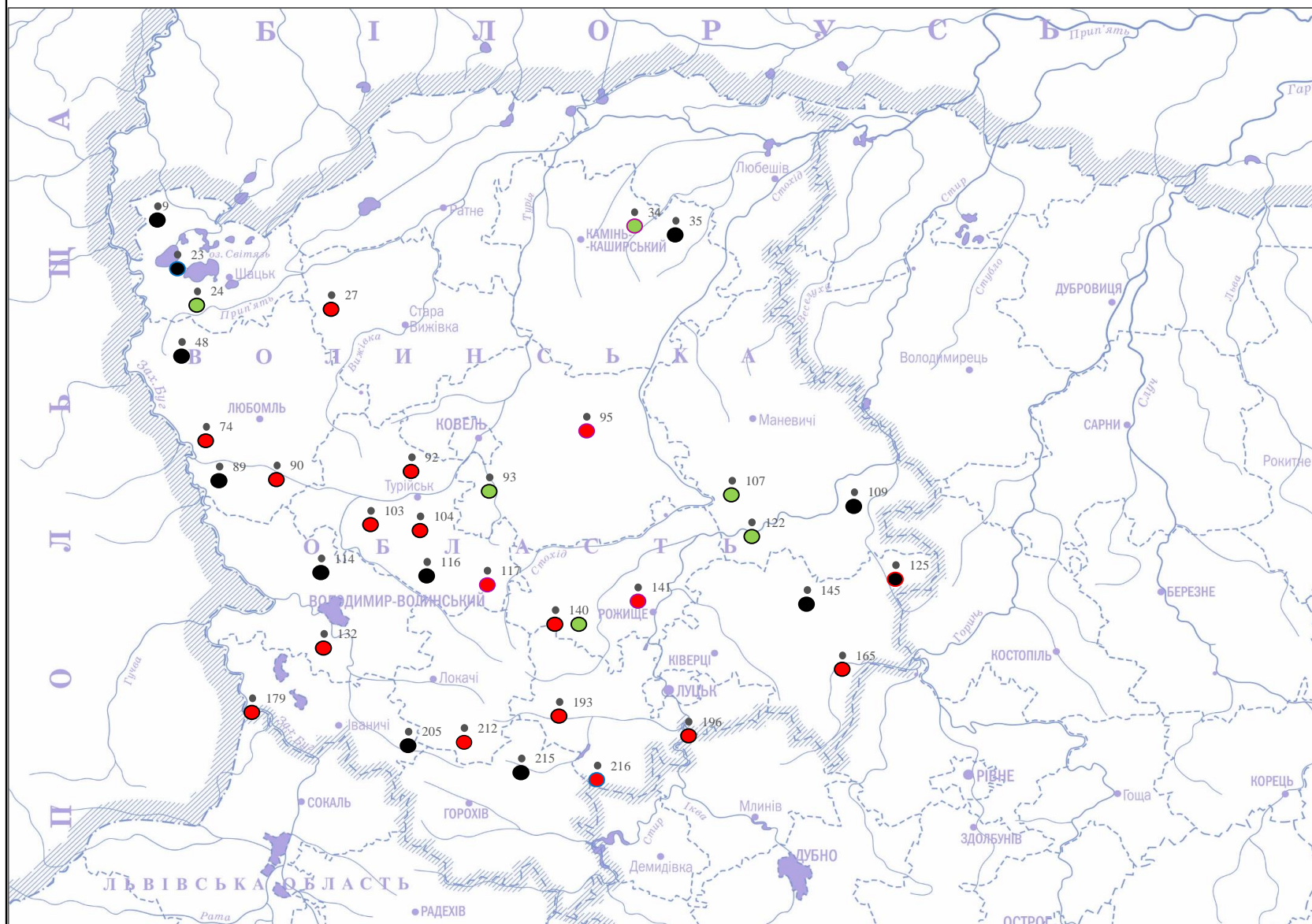
Чи пам'ятаєте, як почалася війна?

*ц'о в нас цинтрал'на дурога була / ц'о туп'єр соша їде на Краснівол'у / на Осніцу // там ни було тако' // с'удойу на ц'ой / наш мист // то все йшло с Кóлок і с Рахвáловки / то все йшло с'уда на Стéпан' /// порáн'аних визлі / алé в нас то **хрóнту** тако́го ни було / нímци йак йшли / то і кóни так'і глáдк'і / цу́кром годува́ли / і штáни на цл'éйках // кóни такі́ / хвóстик'і / і мотуці́клами йéхали / і рувирáми йéхали // а йак наза́д / вже в со́рок читвэ́ртуму // і рузб́или // то йшло со́рок нéмцув нáшим силóм // бóси ї гóли йшли (109)*

Що робили на уроках у школі?

*вч́илис'а / читáли / п'исáли / йа за с'ім рóк'ів / ни й́иднэй́и зада́ч'і ни рузв́язáла / ни вм'́ила // зоолóг'й́у / ботáн'іку / істóрий́у / вч́итил'ка рускáже / йак думáшин'е завдán':е задай́е // і мин'́і ни трéба читáти / рускажу́ на шті́ри і на пй́ет' // а **арихмэ́тику** // дудавán':а вм'́ила / буду́ д'іліти / пудил'у́ // мнóжин':а / там ни вéл'ми знáла // то дивл'ус'а з бумáги // за с'ім рóк'ів ни й́иднэй́и зада́ч'і ни р'́иш́ила / і ду с'́их п'́ір ни пон'́ім'áйу / алé трудол'уб'́іва була // мин'́і вч́итил'ка стáвл'ала трóйку за те думáшин'е завдán':а // ту в то́го / ту в то́го п'́иритишу // і вс'́ігди нап́исано (9)*

Карта 23. Відповідники [ф] у сполученні «ф + приголосний»

Умовні позначення

- [ф] : [ф]рўкти, [ф]ронт
- [хф] : [хф]рўкти, [хф]ронт
- [х] : [х]рўкти, [х]ронт

Карта № 24

Відповідники сполуки [кв] у слові *квасоля*

Червоним кольором позначено вимову *квасо́л'а*, а також варіант *квасо́л'ка* (35, 157).

Зеленим кольором позначено вимову *фасо́л'а*, а також варіант лексеми *фасо́л'анка* (235).

Чорним кольором позначено вимову *пасо́л'а*, а також варіант *пасо́л'ка* (24).

У н. пп. 2–4, 11–15, 18, 21, 26, 27, 32, 33, 37, 38, 51, 53, 55, 67, 77, 78, 80, 81, 98 уживано лексему б'їб 'квасоля'.

Як зварити червоний борщ?

бра́ти карто́пил'ку / зва́рити карто́пил'ку / о / і тої_во / фасо́л'ки // вк'э́нути / о / і тої_во / і бурак'іу́ вбра́ти / пуджа́рити йійі / бурак'іу́ тих стэ́рти // і зажа́рити тим / іе тої / тамат / тамату і вот / майэ́те так во / і іе мйэ́сич'ко // ра́н'ше ва́рити вк'э́нути / а туд'і карто́пил'ку / а туд'і вже бур'ачк'і тійі пучі́стити / натэ́рти / і вз'э́ти тої_во на_патэ́л'ну / пуджа́рити // во / ва́рити / і тамату / і вот / і вот так'ї́ борщ / іа так ва́ру (129)

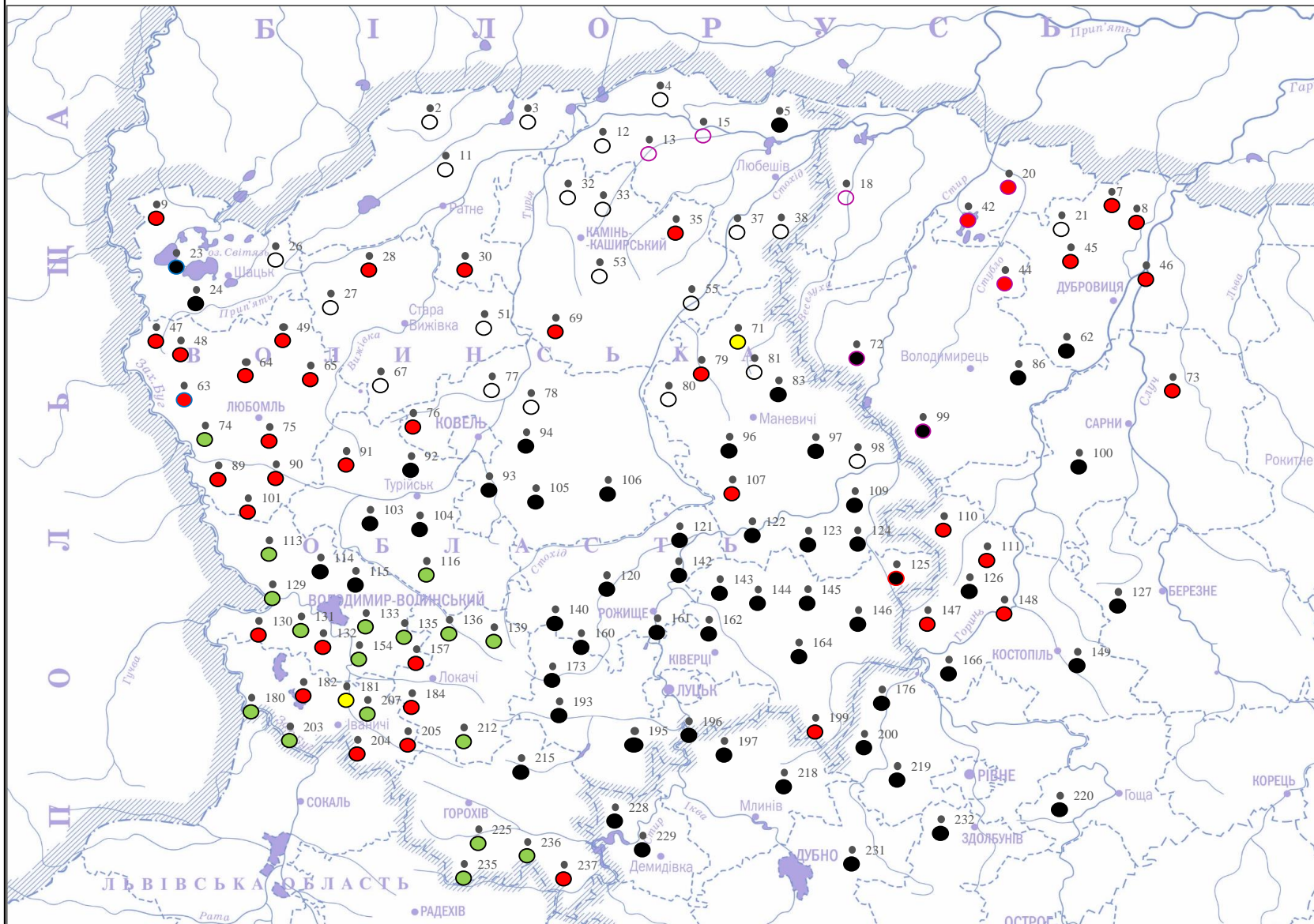
Яку начинку клали в пироги?

в_пирог'і́ клал'і́ йа́блука // на_мйасору́нку пиримéл'увал'і́ / чи товка́чиком грушк'і́ / да са́хар / да нач'інку роб'іл'і́ // на_пиро́шк'і́ / клали ви́шн'і́ / і пасо́л'у / і капу́сту (127)

З якими ягодами ліпили пироги?

з_йакéми йагу́д'ма́? // шо_ж йак цу́кру ни_було́ // йакé_ж вунé булі́? / к'іс'л'і́ // з_бо́бу на́їб'іл'и́ липі́ли // б'їп са́діли / тичкові́й такі́й / на_тичка́х / висо́к'ї́ в_нас руді́вс'а (33)

Карта 24. Відповідники сполуки [кв] у слові *квасоля*

- Умовні позначення
- [кв] : [кв]асол'а
 - [ф] : [ф]асол'а
 - [хв] : [хв]асол'а
 - [п] : [п]асол'а
 - лексема в говірці відсутня

Карта № 25
Відповідники звука [x] у слові ху́тір

Червоним кольором позначено вимову ху́тор, а також варіанти ху́т'ір (47, 163, 201, 205, 225), ху́тир (5), ху́тур (3, 11, 30, 21, 26, 42, 46, 97, 115, 121, 125, 127, 130, 136, 145, 147, 151, 167, 168, 180, 229).

Зеленим кольором позначено вимову фу́тор, а також варіант фу́тур (132, 236).

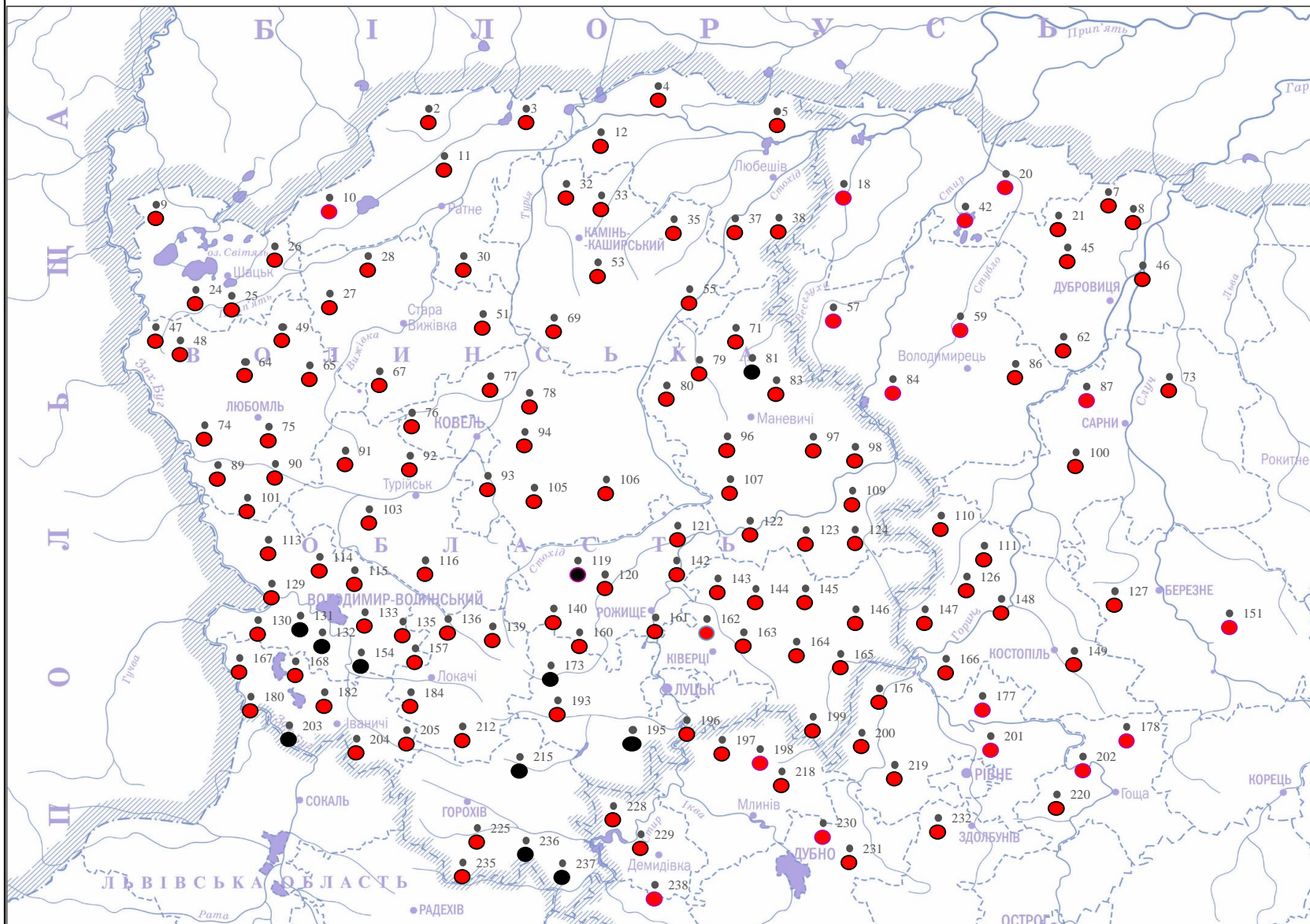
Чи маєте братів або сестер?

йа була са́ма ме́нша́йа / ка́рточка́ йе з_на́шої́ с'і́мйі // і ми ту́-
во / ту́та / став ру́бити кул'о́н'і́йу // шо́б забира́тис'а ту́да /
на́чит / на_ті́йі **фу́торá** // став забира́тис'а (154)

Чи були в селі хутори?

пом'ата́йу йа / ми жи́ли / то́ був **ху́тор** / так зва́в'а // в_
пйáтому́ кла́с'і нас забра́ли на_Сиб'і́р / і йа там ст'і́ко го́ра
пирижи́ла / і зра́зу і пол'а́ки ск'е́нули / йі́сти ни_дава́ли // до_
ми́не при́шов ден д'а́т'ко / ру́бив на_пика́рн'і / при́шов ду_
ма́тира // а йа все з_ма́тиро́йу / все худі́ла по_ичав'у́х / нисе́мо
на_стуло́ву // а ву́ни нас прусі́ли / йак ви нам дасте́ и́чав'у́х / то
ми вам дамо́ кусо́к хл'і́ба // то за то́й м'ішо́к и́чав'у́ху / то
даду́т' нам ски́бку хл'і́ба / а ма́ти ни_зна́йе куму́ дилі́ти // нас
було́ че́тви́ро / вже́ був ста́рши́й хло́пиц' / з_два́йцят'
читве́рт'ого́ ро́ку // то його́ забра́ли в_по́л'с'ку а́рм'і́йу / і в'ін
пушо́в ухо́тно / ка́же / ма́мо / йа п'іду́ ухо́тно // йа хоч там
хл'і́ба найі́мс'а (105)

Карта 25. Відповідники звука [x] у слові хутір

Умовні позначення

- [x] : [x]úтор
- [φ] : [φ]úтор

Карта № 26

Відповідники [м] перед рефлексами *ʒ в слові *пам'ятаю*

Червоним кольором позначено вимову *памйата́йу*, а також варіанти *пумйата́йу* (5, 32, 35, 38, 135, 215), *помйата́йу* (146), *пумйета́йу* (53).

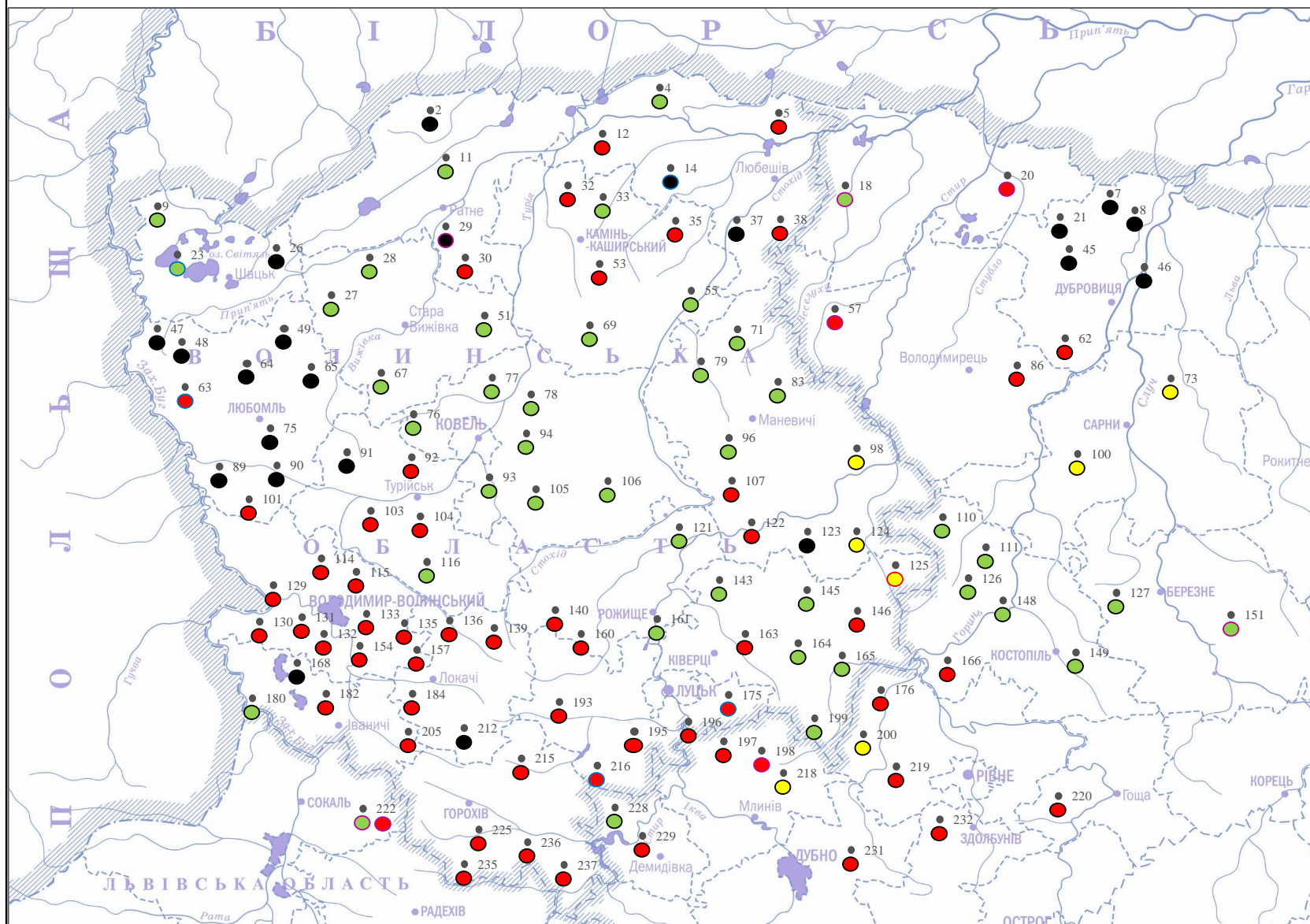
Зеленим кольором позначено вимову *пам'ата́йу*, а також варіанти *пум'ата́йу* (33, 51, 55, 67, 71, 151), *спум'ата́йу* (28), *запум'ата́йу* (69), *пом'ата́йу* (127), *пом'іта́йу* (154), *пам'іта́йу* (143, 145, 164, 165).

Чорним кольором позначено вимову *памн'ата́йу*, а також варіанти *пумн'ата́йу* (26, 48, 75, 89, 90), *помн'ата́йу* (46, 47).

Як колись люди жили?

*ва́шко / б'і́дно жили́ // ни_найі́далис'а // зна́йіте / м'ї́
ба́т'ко / в_нас був / в'ін шив / в'ін і на_га́рмошці́ грав сам / то
в'ін шив / йа́кос' тро́шки заробл'е́ли де́шчо /// зна́йу до́бре /
пум'ата́йу / шо ма́ти паск'і́ // нап'і́кла паск'і́ / да́й пурузнóсила
по_бу́лоци / по_мале́йк'ї́ // то систр'і́ / то сус'і́дци / то шо // а
їа зна́йу до́бре / шо їа каза́ла / а нашо ви-те́ нисите́? // ми са́ми
зимó // а вона́ ка́же / тре́ба с'о́д'н'і вс'ім пупрóбувати // б'і́дно
жии́ // зна́йіте / їа па́сла мале́йкейу / ше вечке́ пугна́ла / де отó
кулгóсп вже зобра́в жи́то / а їа назбира́ла колоск'ів / шуп
принисті́ дудóм / да ма́ти йїх пубйе́ / те́йї кулусóчк'і́ // піс'ла
в'ї́ни така́ б'і́да бу́ла // пубйе́ / пубйе́ тійї кулусóчк'і́ / да те
жи́то зме́лим на_жóрна / так'і́ о бу́лі / то в_минé добра́ли /
начáл'ство прийі́хало до_минé // тійї́ вечк'і́ пригна́ла
дудóм / та кажу́ ма́тира // нима́ // бо добра́ли от_минé (71)*

Карта 26. Відповідники [м] перед рефlekсами **ε* в слові *пам'ятаю*

Умовні позначення

- [мй] : па[мй]атáйу
- [м'] : па[м']атáйу
- [м] : па[м]итáйу
- [мн] : па[мн']атáйу

Карта № 27

Відповідники [м] перед рефлексами *ѣ в слові м'ясо

Червоним кольором позначено вимову *мй'áсо*, а також варіант *мй'эсо* (5, 12, 20, 27, 30, 53, 67, 76, 93, 113, 129, 115, 140).

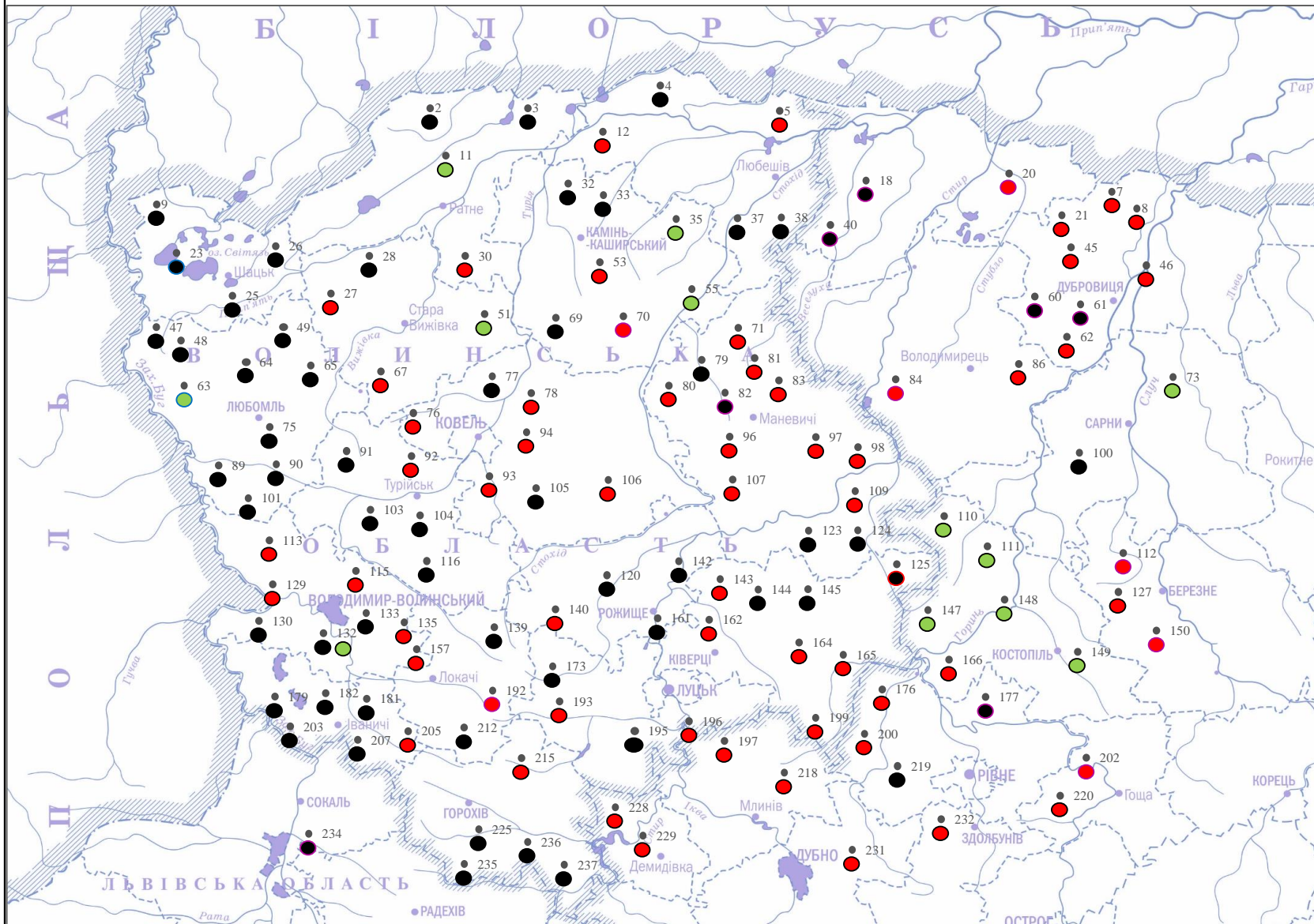
Зеленим кольором позначено вимову *м'áсо*, а також варіант *м'эсо* (11, 35, 51, 55, 63, 73, 132, 147).

Чорним кольором позначено вимову *мн'áсо*, а також варіант *мн'эсо* (2–4, 9, 18, 25, 26, 28, 32, 33, 37, 38, 40, 47–49, 64, 65, 75, 77, 79, 89–91, 100, 101, 132, 139, 181, 182, 203).

Як зберігали м'ясо без холодильників?

*йак заколо́ли свин'у́ / водибра́ли ре́бра / ре́бра нурубáли на кусо́чки / а в_свин'і́ / ж йе мн'екóйе са́ло / в_то́йе са́ло / тійі́ кусо́чки рибáрц'ув тих та́рли // часні́к / со́л'і́ / вим'ішували / напихáти то́йе са́ло // зашивáли таку́йу бурду́ в_то́му са́лов'і́ // і пудв'эси́ли на_гур'і́ // ах йак вуно́ було́ до́бре / йак вуно́ було́ пахн'у́че // те́йі́ раба́рц'а вэс'ат' / і вс'о́ / д'ішкі́ / в_д'ішку́ пулужі́ли **мн'эсо** // і вс'о́ там нуубр'ізували // куст'ума́хи отд'ел'но́ / вс'о́ засо́л'ували / так ни_руб'э́ли // йак тип'е́р ро́бл'ат' (130)*

Карта 27. Відповідники [м] перед рефlekсами **ε* в слові м'ясо

Умовні позначення

- [мй] : [мй]́ясо
- [м'] : [м']́ясо
- [мн] : [мн']́ясо

Карта № 28

Відповідники [в] у позиції після приголосного

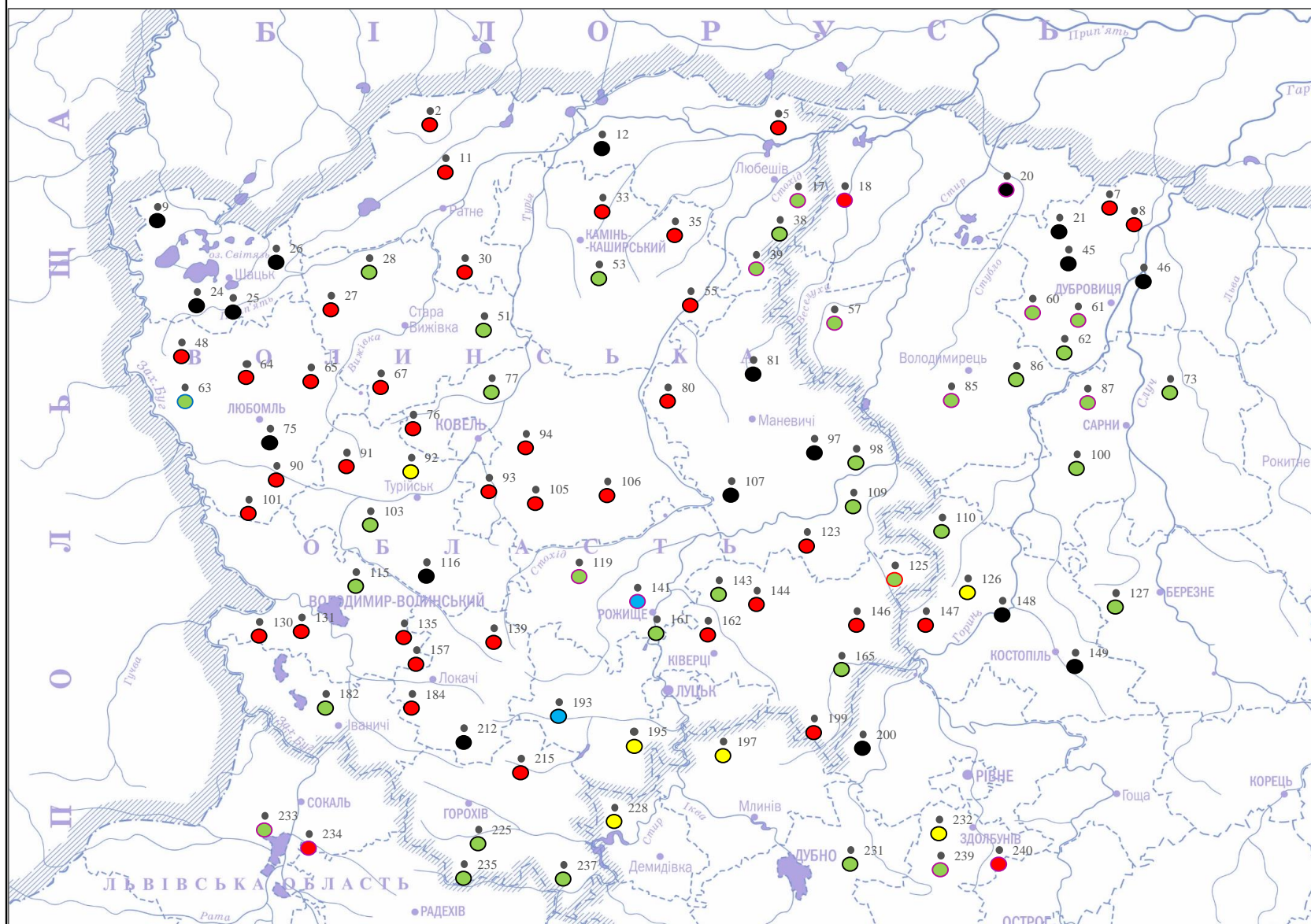
Як на Водохреще окроплювали обійстя?

*пéришим дóлгом / повíнин хаз'áйін зайти́ в_ хл'ів // де_
куро́ва стуйі́т' / і то́йе вс'о пусваті́ти (232)*

Хто на Водохреще окроплював хату?

*кулі́с' свйаті́ли / ни_ тупéр // в́же хóд'ат ду_ хáти //
хаз'áйін крупі́в кулі́с' / худі́ли ба́т'ушка за_ мул'і́твуйу /
молі́вса / так йак ц'óго / крупі́ти іде́ / до_ хáти // д'і́ти там
ка́жут // ба́т'ушка їде / а ма́ти / нима́ грóшеї́ / вуна́ л'агла́ на_
ла́вку / накрі́ласа / да ї ка́же // ска́жете д'і́ти / шо ма́тира
нима́ / пушла́ на_ базáр /// йак ба́т'ушка заході́т / дóбриї́ ден' /
а де ма́ти / ніка́ кажут на_ базáр пушла́ / скаж'і́те ма́тир'і́ /
йак б́уде їти на_ базáр / хаї́ забирé нóг'і́ (97)*

Карта 28. Відповідники [в] у позиції після приголосного

Умовні позначення

- [в'] : с[в']áто
- [с'в] : с'[в]áто
- [св] : с[в]áто
- [с'в'] : с'[в']áто
- [вй] : с[вй]áто

Карта № 29
Відповідники сполуки [вй]

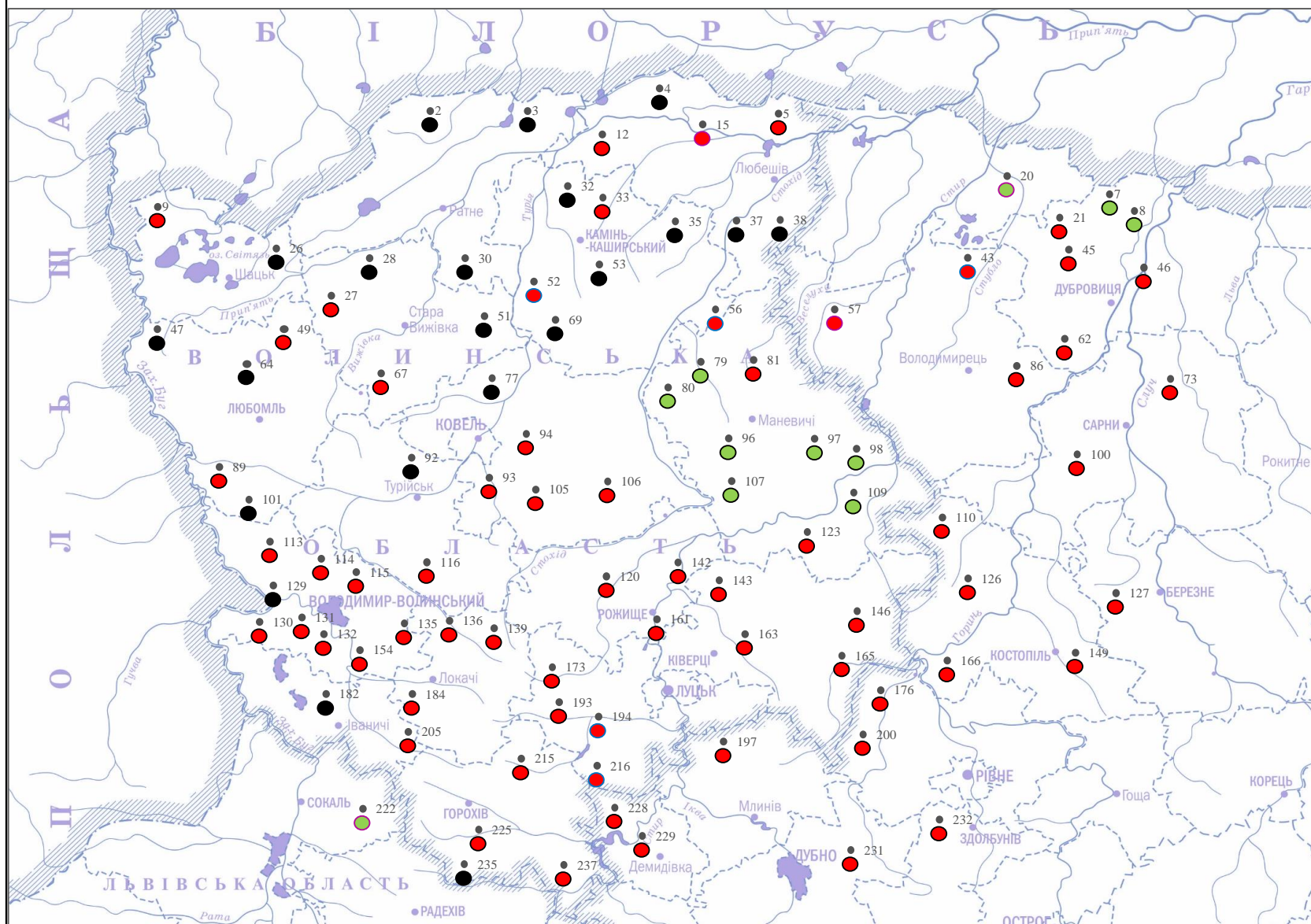
Як були влаштовані колодязі?

*булі колод'азі / тип'ер циминт'ови // а коліс' дирив'ани /
вик'опували / б'очку ст'авили так'у дирив'ану // кулод'аз'
вид'обували // в_колод'аз'ах були ше так'і бучк'і (97)*

Як зберігали їжу без холодильників?

*ну вот так / тип'ер завар'уйут' // а куліс' / кв'асили / во
там-там за туї_во // ну йак вам каз'ати // пур'ізали /
пучістили / о / і засоліле / і вуні так'ейі в_рус:ол'і так'ому
булі // о / тої_во / тип'ер то вс'о кунсирвар'іруйут / а куліс'
то'го ни_було / кап'усту кв'асили / гурки кв'асили / пувм'ід'ори
кв'асили // вс'о так'ийе во / в_бочка́х так'іх_во / тих во /
диривл'аних // так'іх ну_ї во кв'асили / бурак'е (129)*

Карта 29. Відповідники сполуки [вй]

Умовні позначення

- [вй] : дере[вй]́аніі
- [в'] : дере[в']́аніі
- [вл'] : дере[вл']́аніі

Карта № 30

Передньоязикові [д], [т], [з], [с], [л] перед рефlekсами ненаголошеного *ѣ

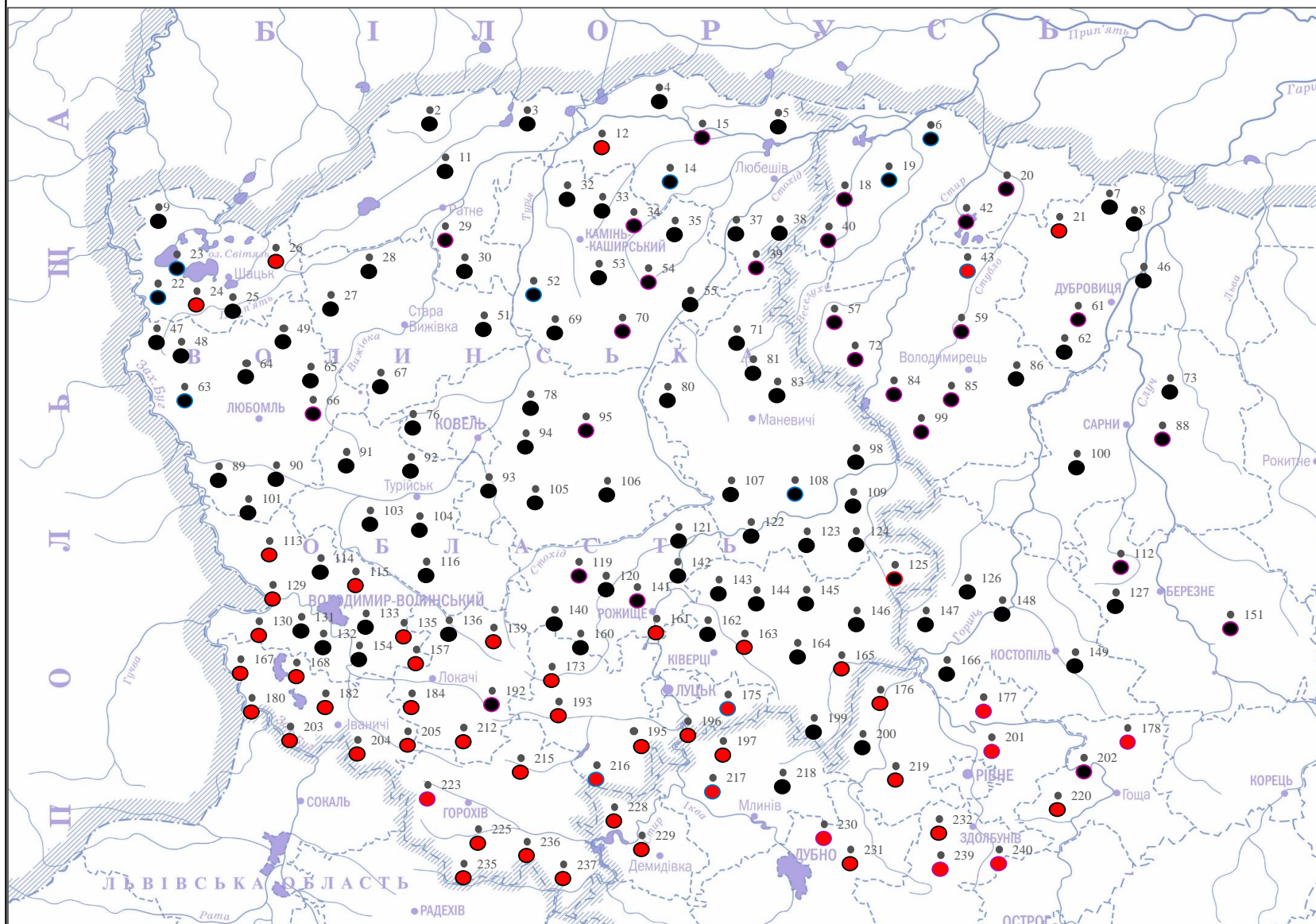
Як сяли хліб?

бу́л'бу збура́ли / і пу_ то́му / де бу́ла бу́л'ба с'і́йт' //
жме́н'у́ю // ууух // їа сама́ с'і́ю // рушне́к / **сиве́н'ка** зва́лас' /
таке́ шоп бис_ ду́шки / т'і́ко за_ ву́ха трима́ло / шоп до́бре
бра́ти зирно́ / насі́пе ті́ко / і їде / і жме́н'о́ю бире́ / рас і бире́ /
рас і бире́ / так с'і́яли (94)

Що пам'ятаєте про батька?

про ба́т'ка їа дити́но ма́ло зна́ю // бу ше ми / нас бу́ло
че́тви́ро / ба́т'ка ма́ло зна́ю // їуго́ забра́ли низашо́ / тут бу́ло в_
нас **симйі́** дв'і / вони́ бідни бу́ли // ше та одна́ **симйа́** в_л'іс'і
жилá / а ми тут в_сил'і́ жили́ / ну ї прийі́хали вдосв'іта //
пубуді́ли / ма́ти нас пубуді́ла // ка́же **диткі́** / встава́йте / бо
прийі́хали за_ ба́т'ком / а ме вста́ли / вс'і пла́чимо // а ву́ні
вбира́йтис'а / ми ду́мали шо ву́ні їуго́ забиру́т' кудá тре́ба // а
ву́ні посади́ли їуго́ в_ т'урму́ в_ Лу́ц'ку / ву́ні називáли нас
куркул'áми // а їак'і́ ми бу́ли куркул'і́ / т'і́ко мав / ни хо́чу туб'і́
так то́чно каза́ти / мав чи три / чи шті́ри куро́ви // ше зáра
памйата́ю їак'і́ т'і́ куро́ви бу́ли / па́ра ко́н'і бу́ло / ну там
маши́на така́ / шо в'ін худі́в мулоті́ти л'у́д'ам // їак то
ра́нше / шо л'у́ди ма́ли зимл'і́ / і зирна́ багáто / і ву́ні найма́ли
ба́т'ка платі́ли їому́ // отак'і́ ми бу́ли богати́р'і́ // а з_нас
зруби́ли // таке́ го́ре **симйі́** // вівизли нас на_Сиб'і́р дити́но // їа
худі́ла вже в_пйáтиї́ клас / ск'і́ко ро́к'ів бу́ли ми там / нас
вівизли три́цит' дивйáтуму / а в_со́рок шобсто́му нас вирну́ли
наза́д / пуйі́хали в_Пол'шчу // а ма́ти ка́же / їа в_Пол'шчу свуйі́х
диге́ї ни пувизу́ (105)

Карта 30. Передньоязикові [д], [т], [з], [с], [л] перед рефlekсами ненаголошеного *ǣ

Умовні позначення

● [д'], [т'], [з'], [с'], [л'] :
[д']івчáта, пá[с']іка

● [д], [т], [з], [с], [л] :
[д]ивчáта, пá[с]ика

Карта № 31
Африката [ц] перед рефлексами *ѣ

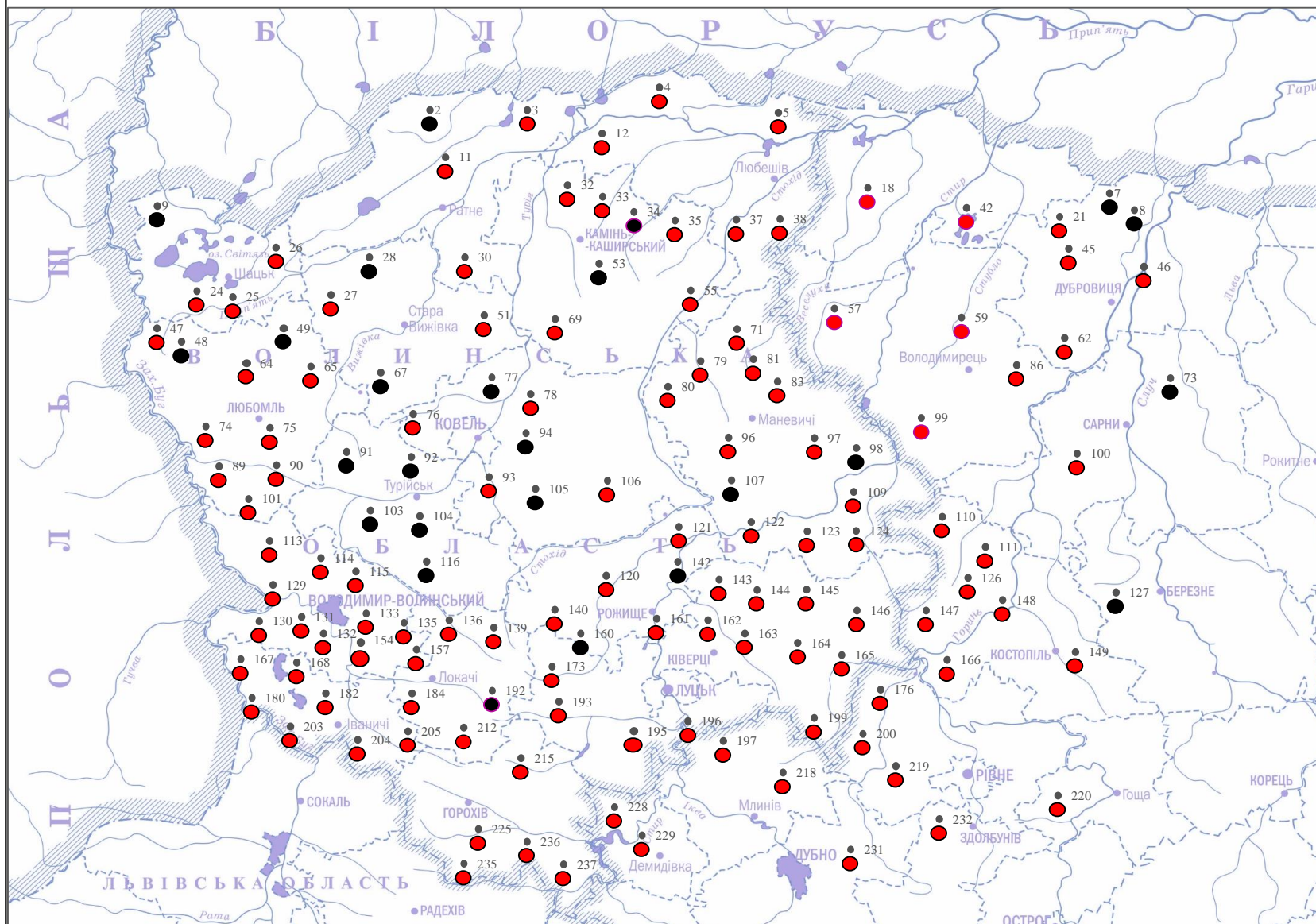
Що робили на свято Маланки?

*куліс' шчудрува́ли д'івча́та / хуроше́ / **цїлу** нич худі́ли /
р'ітко мали́ д'ітки́ / їа ча́сом пу́їду ду_сус'і́д (107)*

Чи багато раніше було роботи?

*бага́то рубі́ли / се́мїї бу́ли вилі́к'ї // ни_було́ рубо́ти
таке́її / бага́то живе́ с_хаз'а́їства / бага́то засива́ли // **ципа́ми**
мулуті́ли // рука́ми вижина́ли / вїазáли // **ципк'ї** дириві́ани // ну
га́рно вїазáли / т'існо // то_ж те́йе пузвóзити / то_ж клу́н'а
була́ в_нас / згур'і́ла / і хливі́ пугур'і́ли (94)*

Карта 31. Африката [ц] перед рефлексами *ǣ

Умовні позначення

- [ц'] : [ц']илувати
- [ц] : [ц]илувати

Карта № 32
Реалізація [ц] у кінці основ слів

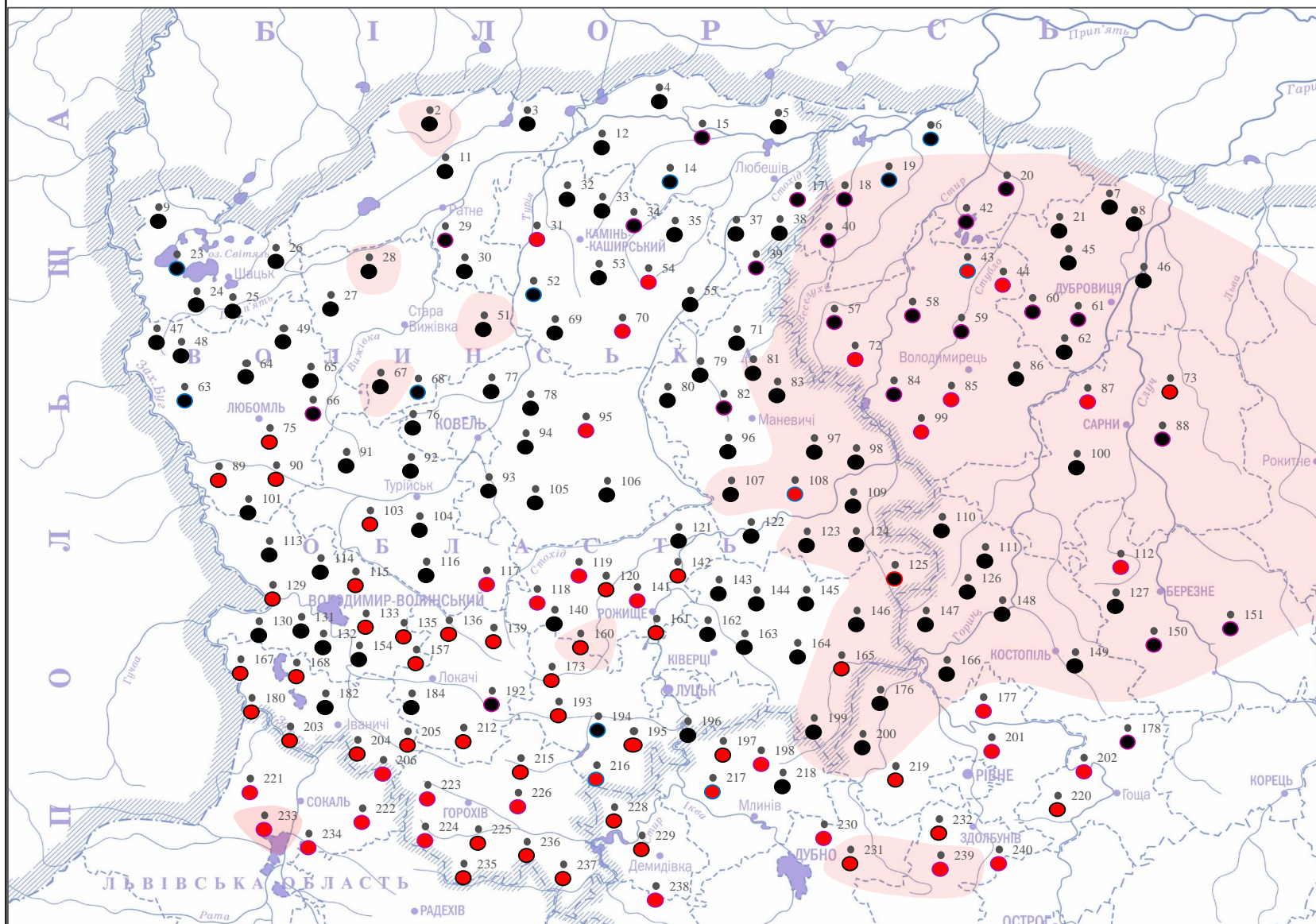
На додатковому рівні карти рожевим позначено ареал, у якому ствердіння свистячого [ц'] зафіксовано в кінці основ іменників *м'іс'ац, конéц*.

Як виходили заміж?

їа ни_ виходила / їа ма́ти одинóчка / ходів до_ минé хлóпец / а їа з_ хлóпцями колóди // їак підем на_ вичорк'і пра́сти // д'івча́та праду́т / а їа слуха́йу в_ їакé вре́мїа будимо її́хати в_ л'іс / бо шо_ ж їа са́ма пої́ду // то все на_ ме́не / їїї́ німа́ / повмира́ли / то все каза́ла / Ма́н'у / минé Мар'ї́а зва́ти / Ма́н'у пувту́ри шо ми гуворі́ли // зна́йїш їа не_ чу́йу шо дивча́та говор'ат / а те шо хлóпц'і / бо з_ її́ми тре́ба її́хати по_ тї́її колóди // то ми ра́зом возі́ли / в'ін з_ мо́го ро́ку / їак їа / ходів до_ минé два ро́к'і / ходів до_ а́рм'її // а нас готóвили на_ С'і́б'і́р вівисти / ну їа зна́йу // так їак_ би рускула́чували їак_ би так'е // і два м'їшк'і сухар'ів насуші́ли вже на_ то́ї С'і́б'і́р // а їо́му в_ а́рмі́йу їти / а в'ін то так ка́же / шо росп'їш'ї́мс'а / їак_ шо / от тудо́ де ц'а ха́та / хатї́нка така́ була́ // бо їа вже

пóт'ім була́ свина́рко́йу / а в'ін був комбайне́ром // а в'ін то шо росп'їш'ї́мс'а / то тибé на_ Сиб'і́р ни_ вів'їзу́т оста́вл'ат // н'е_ кажу / їа ни_ хо́чу / ми росп'їши́мса // кажу́ куді́ го́лка / туді́ нї́тка / куді́ ма́тиру повизу́т / туді́ ї їа пої́ду // то ста́рша систра́ вже була́ за́мужем / а ше була́ ме́нша в_ минé // кажу́ / їакишо́ ї повизу́т / мо́же кусо́к хл'ї́ба заробі́ти / їа ни_ бу́ду остава́ца // то пошо́в / то почт'і́ шті́ри ро́ки служі́в // то їа д'івчина / то їа ї в_ клуб ни_ їшла́ / мин'і́ ни_ було́ коли́ / бо тре́ба було́ ко́ни па́сти // а́ли ни_ їшла́ / бо то_ ж в_ а́рм'її // і хлóпци́ ду_ минé пудк'і́далис'а / а́ли їа об'ї́ца́ла / шо бу́ду жда́ти з_ а́рм'її // і вс'о (83)

Карта 32. Реалізація [ц] у кінці основ слів

Умовні позначення

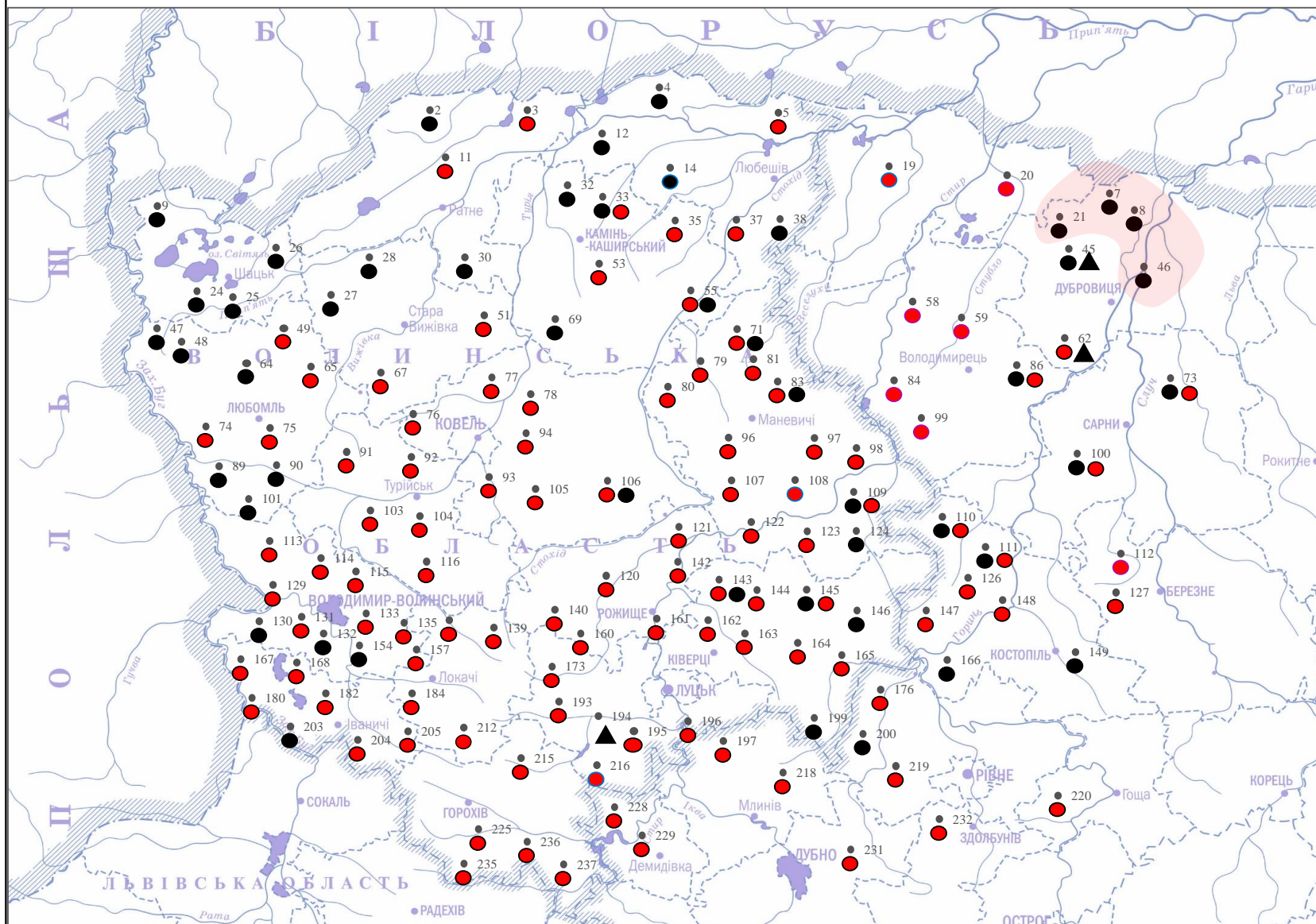
- [ц'] : т́ан[ц']і
- [ц] : т́ан[ц]и
- м'і́с'а[ц],
конé[ц]

Карта № 33
Вібрант [p] перед виявами наголошеного*ě

Чорним трикутником позначено вимову *річка*, а також варіант *река́* (45)

На додатковому рівні карти рожевим позначено ареал, у якому вібрант [p'] не ствердів у слові *р'ічка*. Рожевим кольором позначено вимову *р'ічка*, а також варіант *р'эчка* (7, 8, 46)

Карта 33. Вібрант [р] перед виявами наголошеного*ѣ

Умовні позначення

- [р'] : x[р']ін
- [р] : x[р]ин
- ▲ [р] : [р]ічка
- [р'] : [р'] ічка

Карта № 34
Вібрант [р] перед [а]

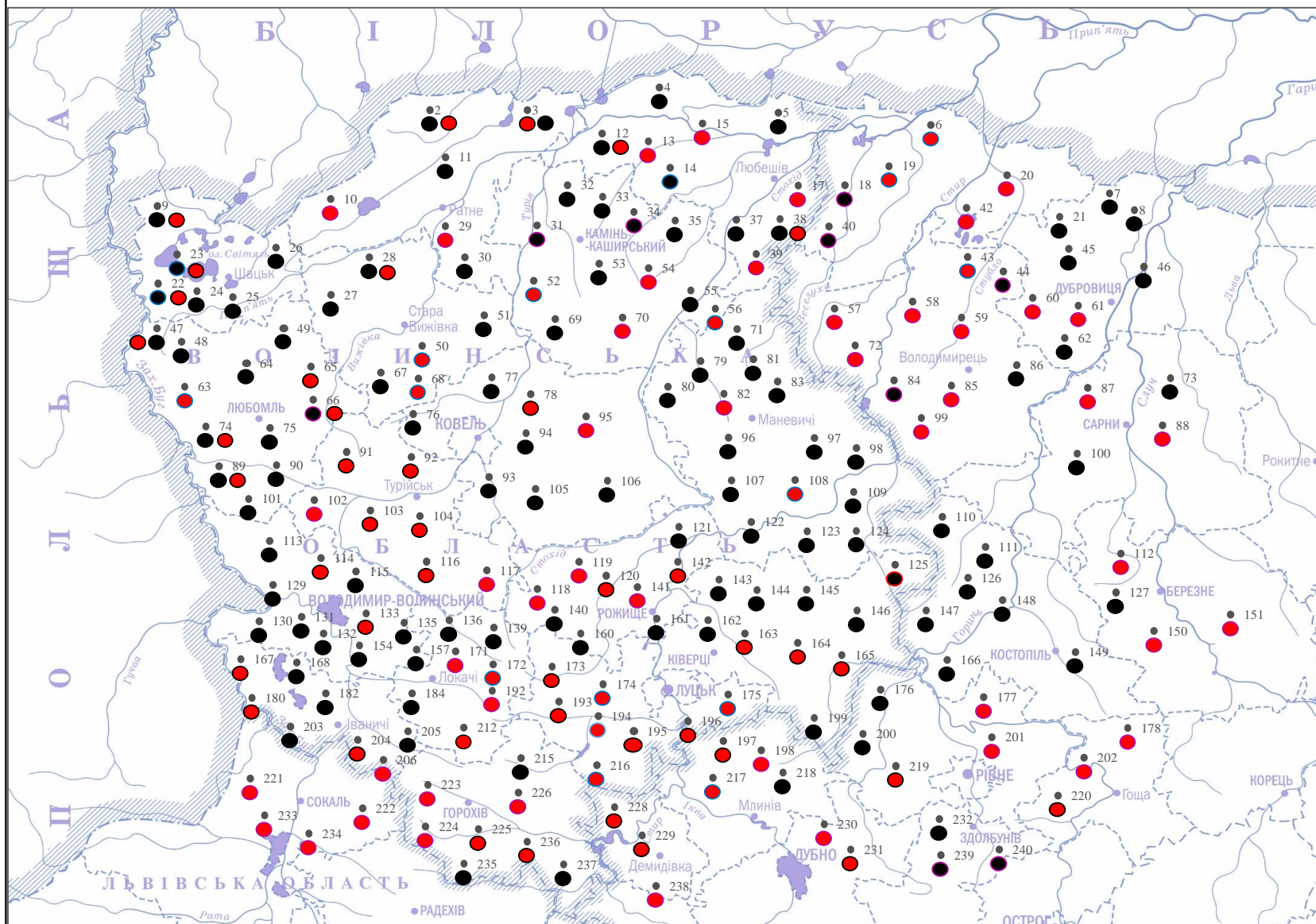
Які страви колись готували?

*сир кєсне / мулуко вилива́йут' / так'і поли́вани гладши́ки //
такє вкúсне мулуко бу́ло / ка́шу вари́ли / пироги́ з ка́шойу
пиклі́ // в пич'і́ / в горичика́х // і та ка́ша / шо пригорі́т' / вуна́
сіл'но вкúсна // ми налива́йім тудá мулука́ / і вуно́ утк'існе ///
п'руг'і́ з ка́шойу булі́ / з бурака́ми / з йагуда́ми чо́рними /
вишин'а́ми / цукру́ коліс' ма́ло бу́ло // те́рли цукро́в'і бураки́ /
те́рли / на пате́л'н'і то бура́к так прижа́рували / і по́т'ім
ке́дали вишин'і́ тудá // хл'і́б п'ікли́ / і то пирог'і́ пиклі́ / за́ра
ни́хто́ б ни подиві́вс'а (136)*

Яку начинку клали в пироги?

*в со́лодк'і пироги́ кла́ли таку́ начинку // б'іп' / йа́блука / шо
суши́ли туд'і́ // чо́рнуйі раб'і́ни / і вишен' ма́ло в ко́го бу́ло //
йа́блука / мак обов'язко́во с'йя́ли // кла́ли / то типе́р мак
л'ікв'ідо́вуйут' // бо ка́жут' / шо то наркомáн'йя (32)*

Карта 34. Вібрант [r'] перед [a]

Умовні позначення

- [r'] : бу[r']ák
- [r] : бу[r]ák

Карта № 35
Губні перед *i

Карта додатково демонструє зону збереження *i після губних.

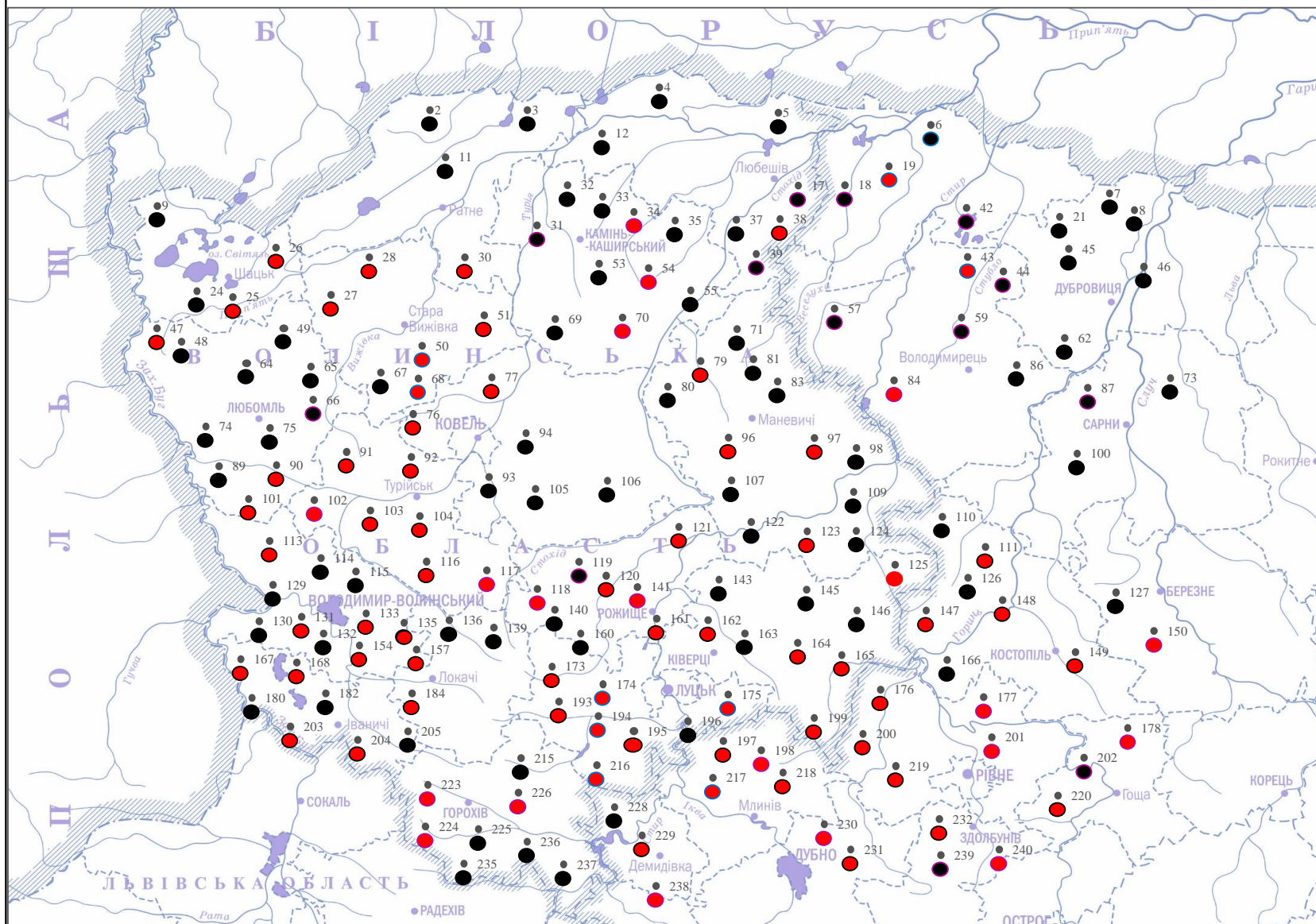
Як варити червоний борщ?

*йа во тип'ір / о / йак / то ше / тако йак навару / боршч'ік /
йа барзо л'убл'у / мулудій так'її // бурачк'ам'і / брати / тако
тоїе ліс'т'ачко / та тійї бадил'ачк'і // почистити / по
туї_во // і вот картонил'ка / вунá вже рузв'ариц'а // і / кіннути
туї_во // і вірвати / йак вже / к'еслих тих / в'іш'ен' //
надулубати / і вк'енути / і в'ін так'її добрий боршч // так'її
добрий боршч / з_його / ну (129)*

Коли краще було жити: колись чи тепер?

*куп'ів муї д'ед / вс'е в_нас осил'ал'іс'а / ну ї сказал'і / шо
банд'ера муї бат'ко / вже пошл'і на_воїну / бат'ко г'этого / н'огу
отб'іло / пр'іш'ов бат'ко с_г'этого // с_воїні / вон / п'іс'ів
брош'урк'і / то все казал'і то банд'ера / банд'ера / пришл'і одного
разу заб'ірат'і бат'ка / заб'ірайса / і на_д'эда / поїдемо //
бат'ко муї да мургнув д'эдов'і / шо їдем на_двур та й п'їдимо //
і паил'і-паил'і / втикл'і в_лес / ну йїх ни_догнал'і (21)*

Карта 35. Губні перед *i

Умовні позначення

● [b] : роб[і]ти

● [b'] : роб'[і]ти

Карта № 36
Передньоязикові перед *i

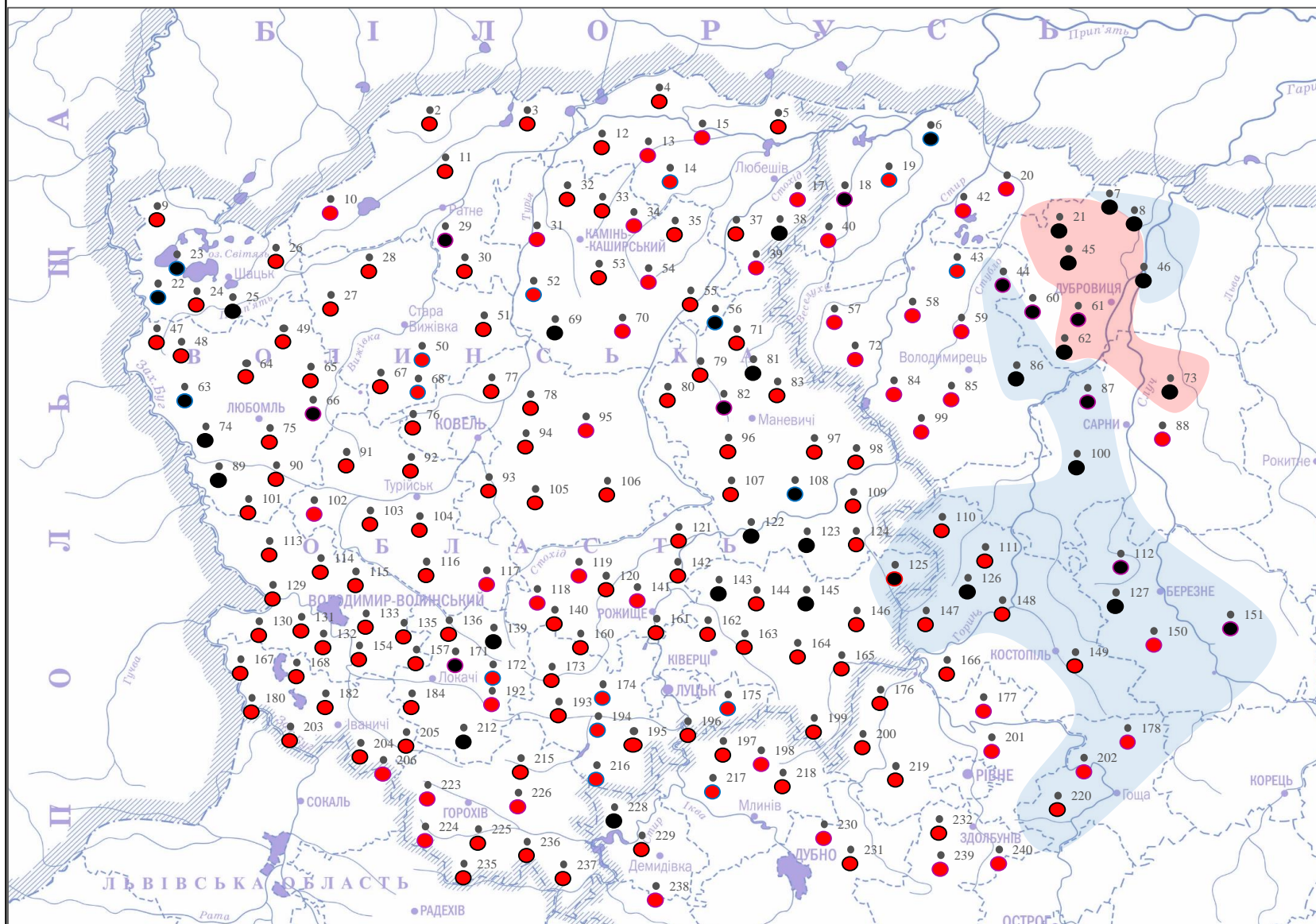
Карта додатково демонструє зону збереження *i після передньоязикових.

На додатковому рівні карти рожевим позначено ареал функціонування м'якого [т'] перед *i в інфінітивному суфіксі *-ти*. Блакитним забарвленням позначено ареал, у якому поширені форми інфінітива, де втрачено кінцевий голосний, але консонант [т'] зберіг м'якість.

Що пам'ятаєте про дитинство?

*нас пострóйіл'і вс'іх / було нас в_с'емій / було дэс'ітиро / дитéї / вс'іх вістрóйіл'і / вже п'ід_рустр'ёл / стр'ел'át'і / то йак'ім чіном ми остал'іса жів'і / то бох зна́йе // вже ми вс'і прощáл'іса / систра́ булá му́йá стáрша і брат / пошóл **прихóд'іл'і** вс'і / вóпшчим в_нас у_хát'і був збур / а бáт'ка **посад'іл'і** в_т'урму / отсéd'ів / бáт'ко муї / с'ем год на_дэс'ат' год отсéd'ів (21)*

Карта 36. Передньоязикові перед *i

Умовні позначення

● [д], [т], [ж], [ш] :
[т']ишина́, [ж']йти

● [д'], [т'], [ж'], [ш'] :
[т']ишина́, [ж']йти

■ [т'] : жа́[т']

■ [т'і] : жа́[т'і]

Карта № 37
Боковий плавний [л] перед *i

Карта додатково демонструє зону збереження *i після бокового плавного [л].

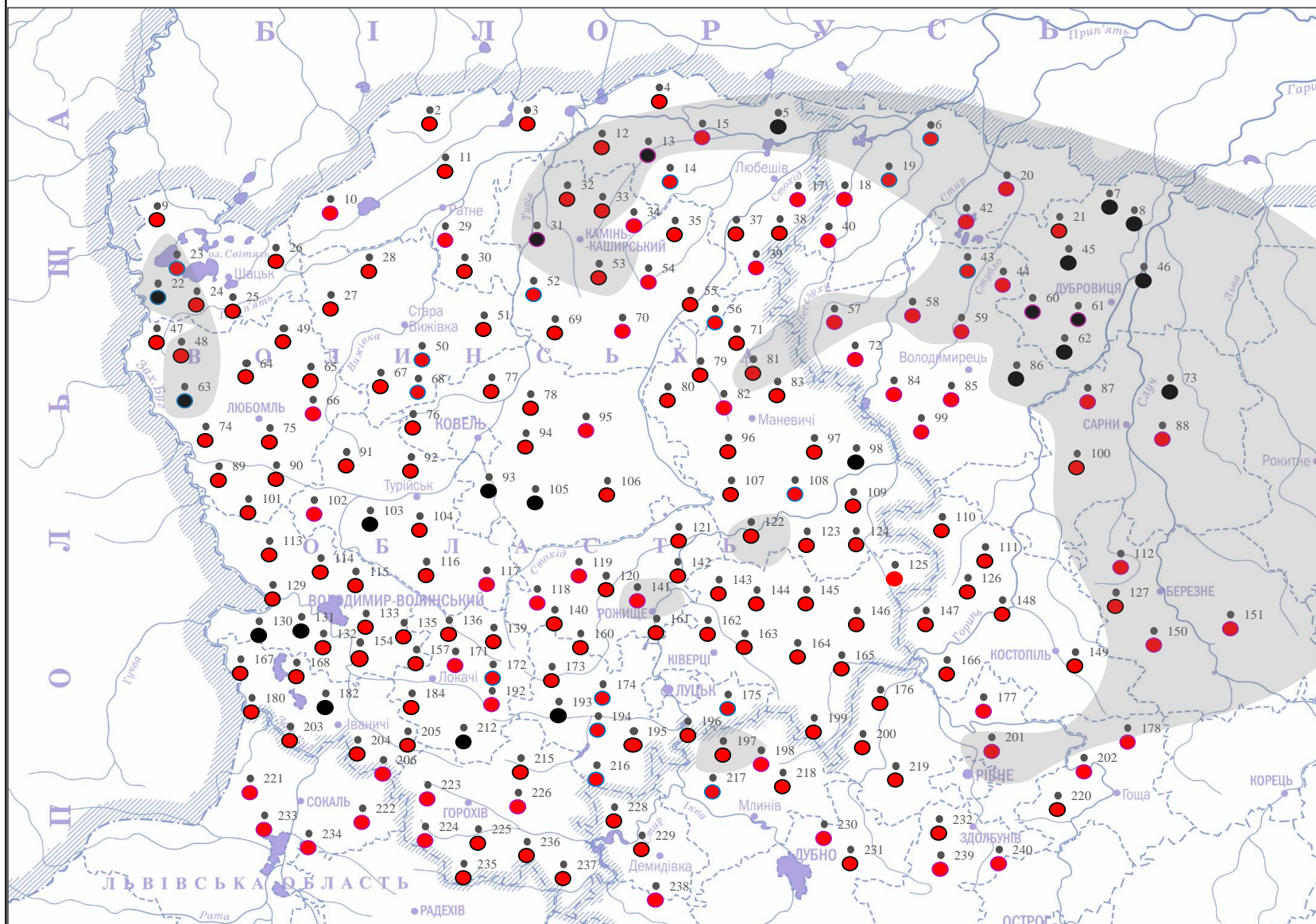
На додатковому рівні карти сірим позначено ареал поширення палатального [л'] перед *i в структурі кінцевої сполуки дієслів минулого часу -ли.

Чи краще люди колись жили?

погано **кол'іс'** л'уде **жил'і'** / типёр розумн'ейши / а **кол'іс'** н'ічого / типёр бач'іш ск'іл'ко вс'ого од'еж'і / вс'ого / все / а **кол'іс'** / ни бу́ло у_ шо вд'е́ца // шо трéба бу́ло все свої́ми рука́м'і // тої л'он с'ейали / ої / тод'і йуго ої биру́т рвут / бйут так'її / бу́ло / и... / **назива́л'іса** так'і пра́чі / отакé з_дэ́рива // такé зробл'ано о / тод'і биру́т його́ рос:тила́йут о / поту́м отакó пу_тра́в'і шоп ун л'іжа́л у_рус'і / о / або ну шоп дошч па́дав / бо вун йак зра́зу / то вун так'і / твёрди да / а так йак вун пол'еж́ит в_ту́й тра́в'і / в́же вун так'і зроби́ца / с'іви / такій / туд'і дес' нид'іл' три л'еж́ит // туд'і збира́йут йуго // в_ так'і пучéчки вйа́жут / биру́т в́же такóго от в_пу́з'н'у о́син' / кладу́т на_п'іч / кол'іс' же_ш в_пéчах **тон'іл'і'** // типёр в́же тих пиче́й нима // кладу́т на_п'іеч // шоп вун в'ісох / шоп вун / на_ пич'і / вун прусóхне / тод'і биру́т так // ну йак назива́лас / тёрн'іца / такé дири́вйане зробл'ане бу́ло / самé і бирéш йуго

в́же так на_тэ́йе / на_ту тёрн'іцу / шоп да йуго в́же / йуго помне́ трóх'і / помне́ / такé в́же вуно́ / такé вихо́д'ит так'і тої л'он / о // ну так би шч'іта́йут' / шо в́же волокно́ / о / туд'і / в́же биру́т / в́же з_того́ л'ону́ / ну йак биру́т ше / така́ то́же з_дэ́рива / така́ па́лка **каза́л'і'** // трепáчка // биру́т йуго́ в́же витр'эпу́ют / шоп в́же вуно́ чистéн'ке-чистéн'ке бу́ло // бис_костри́ци / о / а туд'е́ в́же биру́т праду́т // ну так'і // назива́вса грéб'ін' // отакá до́шка / і там вста́вл'ане так'ево́ / о / і там так'і зуби // та йак б'і в_рошчóсках / о / і така́ па́лочка // так'е назива́лос' / виритéно / і биру́т пра / праду́т в́же // праду́т в́же / на_ц'ого́ і на_так'і клубк'і / матáйут // а туд'і в́же отó биру́т сну́йут / сну́йут / а туд'і в́же так'і верста́т'і бу́л'і / і тчут в́же тэ́йе пу́лутно́ // вй́тчут тэ́йе пу́лутно́ / туд'і в́же йуго́ замóчу́ют / о / вуно́ пумóкне / і туд'і йуго́ ц'ого́ / в'ісу́шуйут // вуно́ в'ісохне і в́же згорта́йут у_так'і качалу́нк'і так'і / і туд'і в́же з_того́ пу́лутна́ / в́же шй́йут / ну там сурóчк'і (86)

Карта 37. Боковий плавний [л] перед *i

Умовні позначення

- [л] : мо[л]ітва
- [л'] : мо[л']ітва
- [л'і] : коc'і[л'і]

Карта № 38

Шиплячі перед наголошеним [’а > ’е]

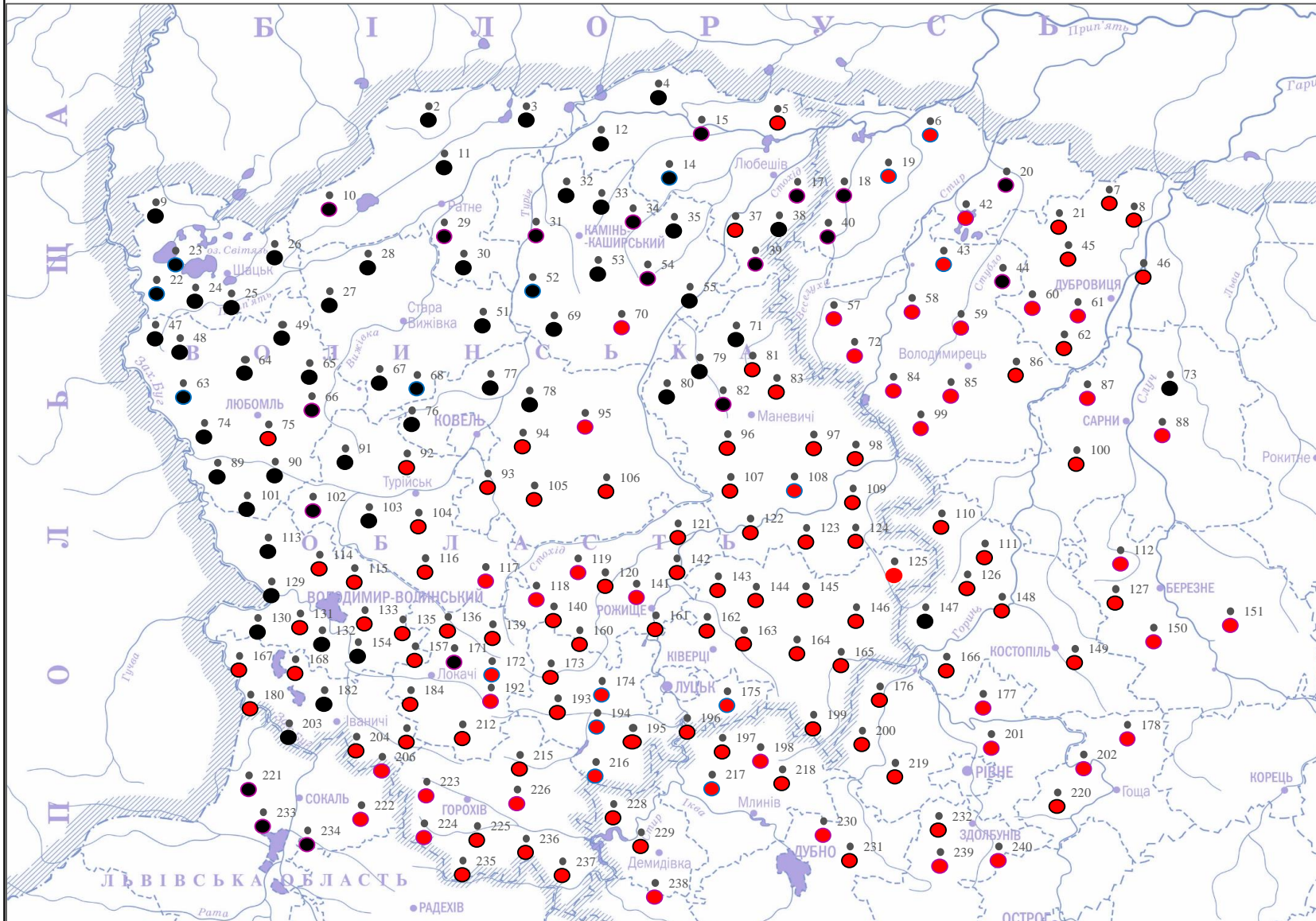
Чи пам’ятаєте, чим колись була крита хата?

а чом ни_пумїатáйу / ше ї снупкá с:улóми жїтн’ойї /
жїто **ж’эл’ї** сирпáм’ї // ск’їко пól’а ни_йе // кáжут’ / малéйке /
кривéйке / всén’ке пóле зган’áйе [серп. – І.Д.] // і вручну **ж’эл’ї** / і
вїазáл’ї вручну (53)

Як ставилися до місцевого населення німецькі солдати
під час окупації?

ду_нас н’їмци стáвилис’а дóбре / то йїдно́го рáзу пóмн’у /
вонї так **лиж’ели** на_пудв’їрїї / л’агло́ мóже йїх на_пудв’їрїї /
і **л’їжéт’** // а муїá мáма / т’їтка / стуйáт’ // а пригна́ли
тилиц’ї́ ду_студóли // ітї́ йїсти варїти йїм // а муїá мáма
кáже / знáйїш Вуксáн’у / кéнути на_йїх // шоп йїх пудушїло
вс’їх // а йїдén знав нáшу мóву / встав / пухудїв / пухудїв / і
путхóдит’ // а вунé сид’éт’ так убїдв’ї пут_хáтуїу // і йа кáл’а_
них си́зу’ // і кáже рúскуїу мóвуїу / шоп б’їл’ш тaкóго ни_
говор’їт’ / йа знáйїу / шо в_тéбе двóйе д’їтéї йе // бо йагбї вунї
тїл’ко почу́ли / шо ти сказа́ла / то тибé_б ни_було́ вжа // і
твуйїх д’їтéї / а вунé так говорéли // шо йагбї так вк’éнути
шо / а вунé так л’аглé крушкóм / **лиж’ели** на_подв’їрїї /
од:ихáли // ничóго вонї ни_бїли / ни_сварéлис’а /// дава́ї / сус’їд
кáже / вийїздїти бóдим // ладнуїмус’а на_ф’їр’ї і **вийїж’э́мо** //
а одїн н’їмиц’ пришо́в / і кáже / ни_йїд’те н’їкудá // ми вас ни_
трóним / ми вас ни_зач’éним / і так ми вустáлис’а (130)

Карта 38. Шиплячі перед наголошеним [’а > ’е]

Умовні позначення

- [ж] : [ж]’али
- [ж’] : [ж’]’ели

Карта № 39
Передньоязиковий проривний кінцевий [т']

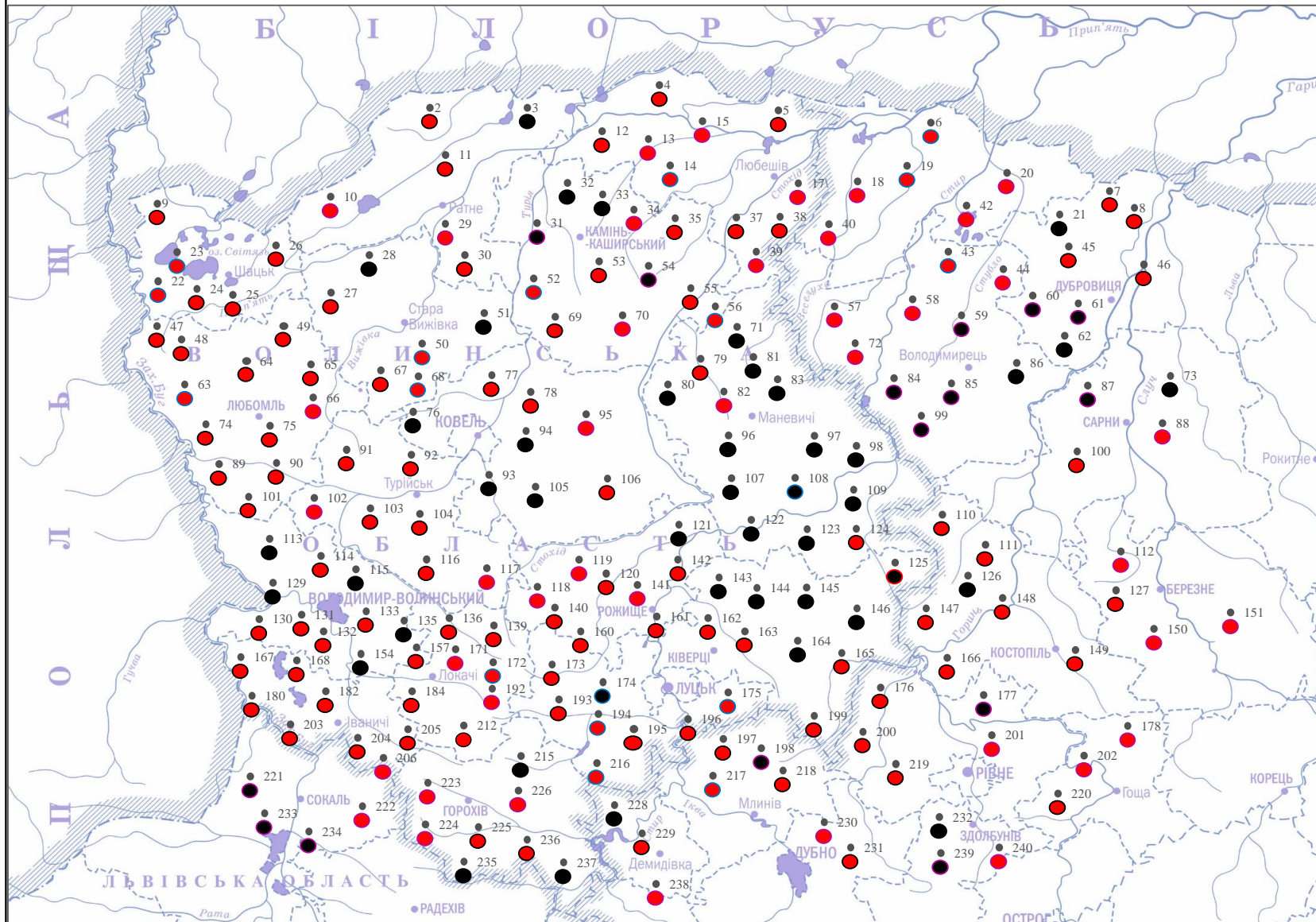
З чим ліпили солодкі пироги?

*а де сулódк'і липіли? // з_чугó? // пирийіхали в_силó /
садувіх грушóк насадів бат'ко // то вони так'і солóдк'і / йак
мед були // мáти звáрит йіх / спáрит // липіла з_тих грушóк //
то_ж де_ж / мáку ни_булó // а шо_ж мак бис_цўкру // ни_
булó (33)*

Як крили хати?

*хаті мўсили будувáти в_пану́в / з_тóго л'іса / крили
б'іл'ше сулóмою // йа вам накрійу сулóмою / бирéш такі
кусóчок / с_йіднóго кусóчка / дрúгого кусóчка лóжиши / а туд'і
кладéш / бо йа йак пўс'л'а вуїні силó спáл'ане / то йа крійу /
мин'і пуказáли л'уди / йа такá / шо йа вс'у чулув'іц'ку зробл'у
рубóту // бо м'і остáлиса з_мáтирою / а був брат стáршиї /
пушóв на_хрóнт / ни_вирну́в'а / а чéтви́ро маліх д'ітєї / о / то
йа б́уду горáти / сійати / все робіти / на_св'іт'і нимá / нимá в_
минé такóго / йа самá // пуказáли л'уде / вуна́ б́уде крїти / то
йак йіде д'áт'ко // ту кáже такó / сам ду_сибé / дубрá туб'і ни_
булó_б / в́же на_крїши'і **сидїт** / а йа ше мулудá д'івчинка булá /
в́же кáже на_крїши'і **сидїт** (145)*

Карта 39. Передньоязиковий проривний кінцевий [т']

Умовні позначення

● [т'] : нава́ра[т']

● [т] : нава́ра[т]

Карта № 40

Передньоязикові свистячі [с'], [ц'] у постфіксі -ся

Червоним позначено вимову *см'ійáтис'а*, а також варіант *см'ійáтис'і* (39, 223, 224, 233, 234).

Чорним кольором позначено вимову *см'ійáтиса*, а також варіант *см'ійáлоса* (43, 59, 61, 81, 85, 109).

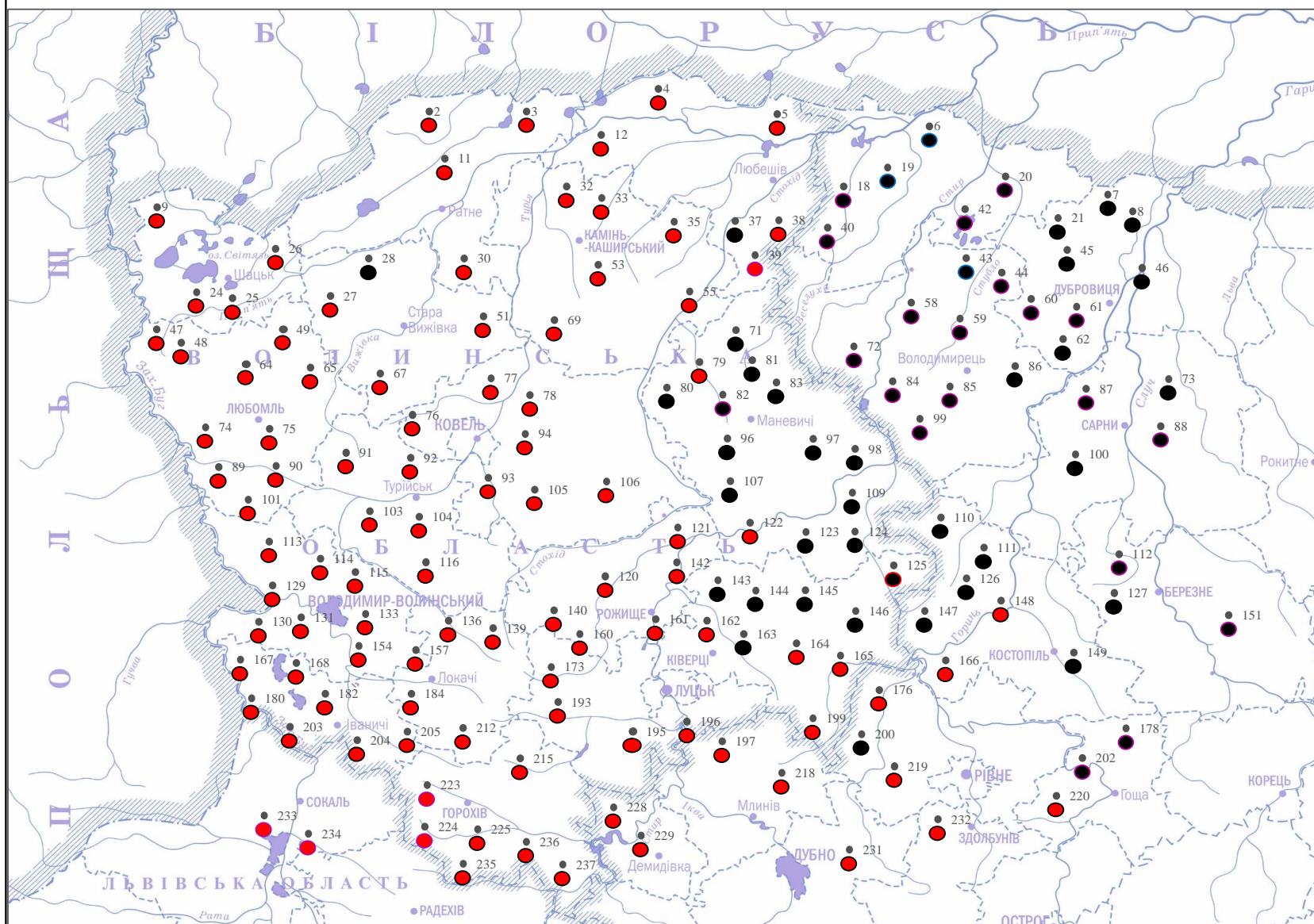
Яке господарство батьки тримали?

*то все бу́ло за Пóл'шч'і / пол'áка соб'і вз'ав л'іс / в'ін же
ж ни пúстит' / а нам на ху́тор'і од:áв кусóчок // то зна́йте /
курóва вже йак кул'уч'і буд'акі / то ніко́ли ни забúду / нима́ шо
ж йі́сти / прі́де куша́ра // така́ позагуро́жувана л'ісом / то
прі́де / тако́ мууу / хóче **пáстиса** / а мазури ни да́вали / вс'іх
л'убл'у́ л'уде́ї на св'іти // о / а мазу́р ни л'убл'у́ / пул'áки по
на́шуму / йак по с'іл'с'кóму / мазу́ри / а пул'áков ни л'убл'у́ на
с'óд'н'ішні ден' / худóба мл'і́е / тако́ зна́йте / тугó буд'акá
так лéг'і́ко / то ш ви́гор'іло / так лéг'і́ко / лéг'і́ко / уткúсит і
так подéрж'іт / намóч'іт / і тод'і́ тóго буд'акá зйі́ст
курóва (145)*

Що давали дівчині в посаг?

*ка́же / **забира́ймоса** / да ни **га́ймоса** / йак нима́є
пудушо́к / горохові́н':а в мишо́к // збира́ла те все дівчина в
повитóчку / збира́й по платóчку / бу вже бу́де їти за́муж // то
тре бу́де / а кулі́с' все рубі́ли рука́ми (98)*

Карта 40. Передньоязикові свистячі [с'], [ц'] у постфіксі -ся

- Умовні позначення
- [с'] || [ц'] : см'їяти[с']а,
см'їє[ц']а
 - [с] || [ц] : см'їяти[с]а,
см'їє[ц]а

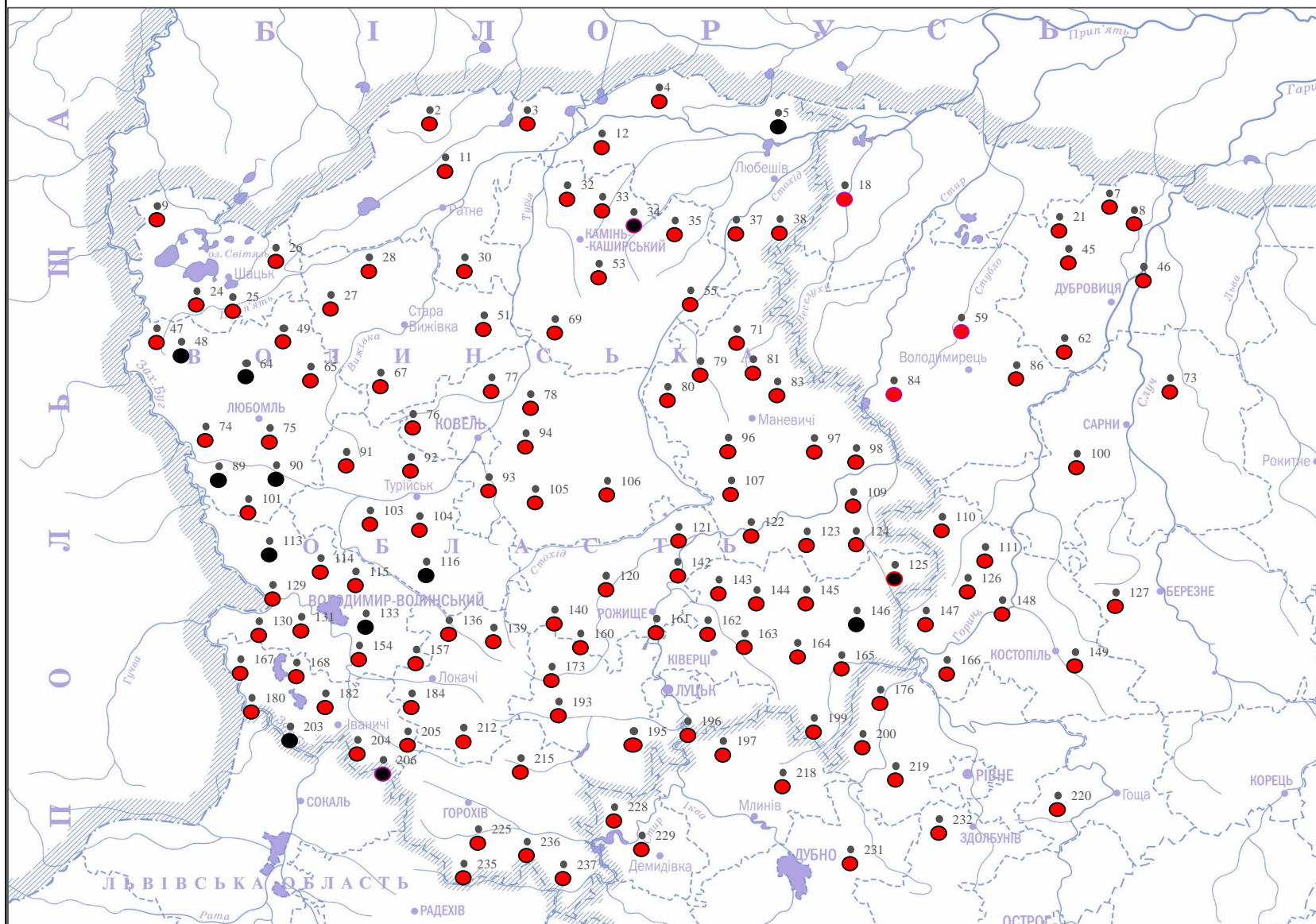
Карта № 41
Реалізація [т] у слові *місто*

Як місили хліб?

дитіно / може ї в_нас йе д'їшка диривіана / нац'ки / то
йе // а д'їшка // ни_знайу / йак ни_рос:упалас'а / така
д'їшчина // і там завс'їди таку булку хл'їба / **к'їста** / тойе
к'їсто // вжа тод'ї / йак майїш п'ичі хл'їб // то б'їраш його в_
мєс'ц'ї / рузвóдиш / і пуд_русчіну / трóх'ї в'із'мєш мук'ї / і тойе
к'їсто / л'їтра вуде́ / і русчєниш тойе **к'їсто** // вуно́
пудрухайїц':а // а тод'ї вжа ск'їко / дванáцит' б'улок / хто п'їк /
хто / дєв'їт' / с'їмйá // п'їклі хл'їб // то вже на_три / чи штіре

л'їтре русчин'єли водє́ // зрубєли русчєну в:єчира // за_нич вуно́
нару́халос'а // рáно зам'їсіли // м'їсіла / т'їки от рук'ї **к'їсто** /
рукá стáне чїста // йак то одмів // нару́хайїц':а // знóву
вирубл'áли хл'їб // такайя булá лупáта // мóже ша де_в_кóго //
йе лупáта / і на_ту лупáту обмóчували в:óду // мукóйу
пусипáли / і вирубл'єли хл'їб // і на_ту лупáту і в_п'ич (133)

Карта 41. Реалізація [т] у слові *місто*

Умовні позначення

● [т] : [т'] 'місто

● [к] : [к'] 'місто

Карта № 42

Відповідники афrikати [ʒ] у дієслівних формах першої особи однини теперішнього часу

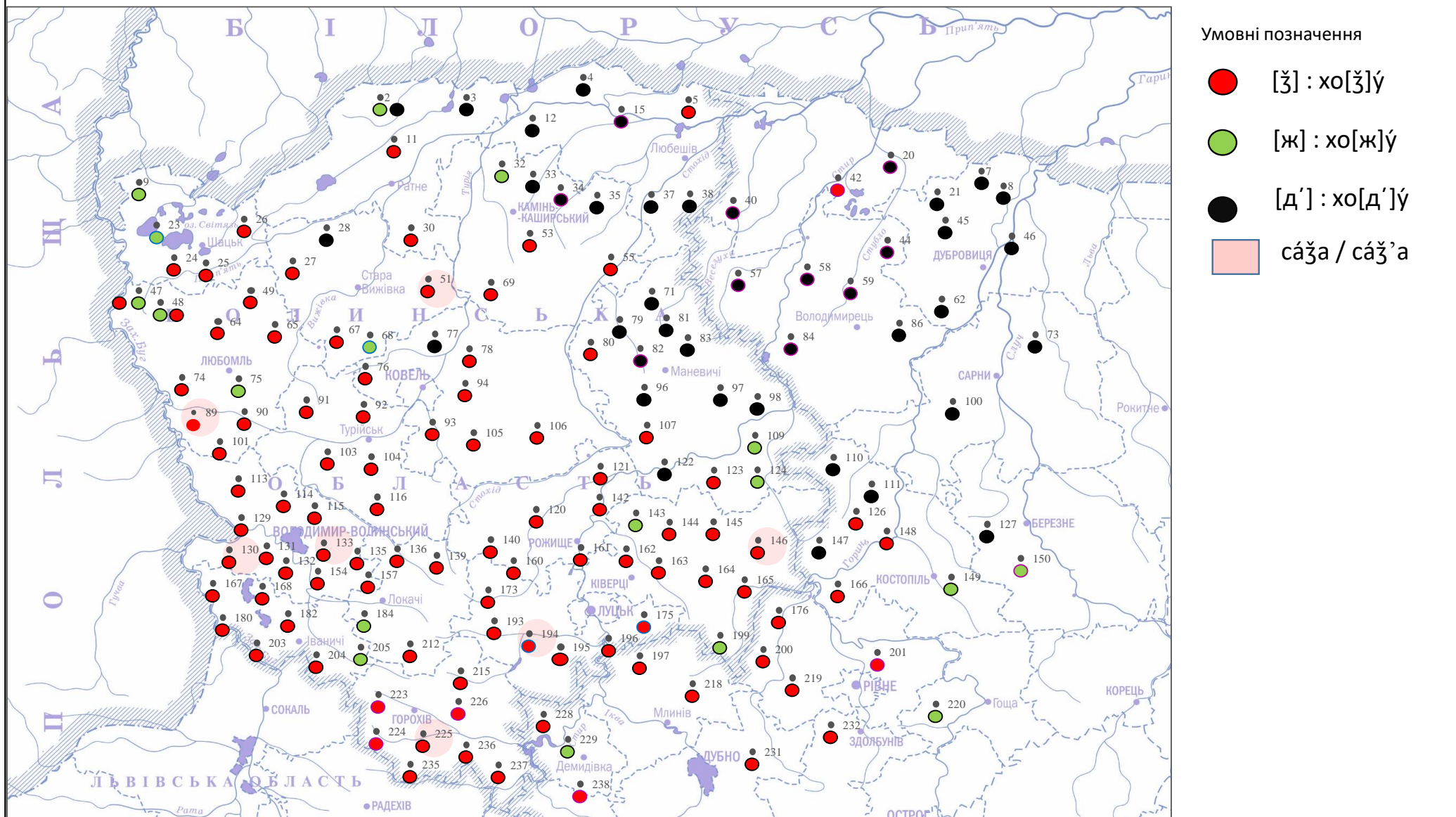
На додатковому рівні карти рожевим позначено ареал, у якому поширені форми *са́ж'а* (133), *са́жа* (51, 89, 130, 146, 194, 225).

Чи ходили в школу?

*в_сус'ід'н'іх с'іл шко́ли ни_було́ // туд'і́ булі́ хутора́ / а шко́ла була́ така́ / була́ в_нас гора́ / а на_гор'і́ хата́ / то в_одн'ї́ полові́н'і жи́ле л'у́де // в_нас було́ бисгра́мотнос'т' / туд'і́ п'іс'л'а в'ї́ні / в_минé д'а́т'ко / в'ін був гра́мотни // початко́ви класи вчив / малéн'ка гра́мота // ду_нас схóдилис'а тод'і́ / був так'і́ прика́з / л'ікв'ідува́ти ниписéмн'іс'т' // от в'ін вчив писáти / то йа скур'іше ше тод'і́ в_шко́лу ни_худéла / т'і ба́пки навчї́лас'а писáти // то ше йїх вчї́ла / ше памї́атайу́ / йак Стáл'ін пумéр // в_йак'ї́-то йа клас худéла // мо́же в_трéт'ї́ мо́же // в_дру́г'ї́ / ну / в_нас вчї́тил'ка пришла́ / ї́ ка́же // д'ітк'і́ / пла́чте / бу пумéр наш ба́т'ко / друг і вчї́тил' // Стáл'ін пумéр // ду_до́ми в'ідпу́стї́ла / шоп ми бат'ка́м русказáли // шуп пла́кали / і пла́чимо / а йакá ни_пла́че // йа скажу́ за́втра вчї́тил'ц'і́ // шо ти ни_пла́чиш // **прихо́жу** йа*

дудóми і пла́чу / а муйá ма́ма ка́же / вже́ / пéвно / хтос' набї́в в_шко́л'і? // н'е / н'іхто́ минé ни_набї́в // пумéр наш ба́т'ко / друг і вчї́тил' // йакї́й вчї́тил' пумéр? // пумéр тувáр'ішч Стáл'ін // а муйá ма́ма ка́же // ооо // то ї́ Бо́гу д'а́кувати // шо йу́го чорт забрáв // то мо́же муйу́ систрі́чку з_Сиб'ї́ру ду_нас пус'т'ат' // а нас то врóд'і́ йак куркул'ів шч'іта́ли / а йа ду́майу́ / шо да́л'ше рубї́ти / чи да́л'ше пла́кати / чи ма́тир'і дупумага́ти // така́ була́ істо́р'ї́я з_Стáл'і́ном (32)

Карта 42. Відповідники африкати [ʒ] у дієслівних формах 1-ої ос. однини теперішнього часу

Карта № 43
Відповідники африкати [ʒ]

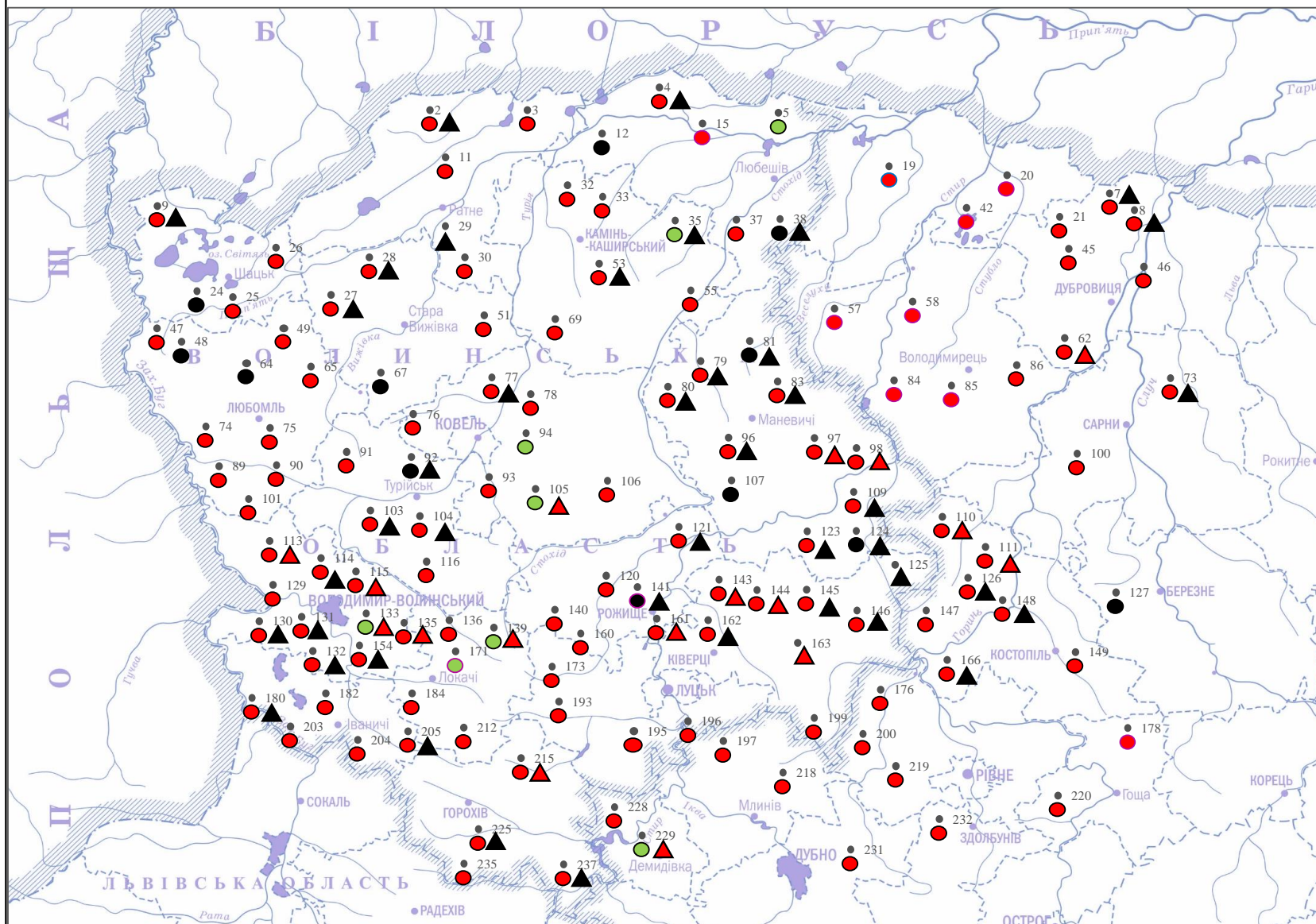
Хто зображений на картинці?

уса [ні, то він] / *їа вже йу́го ни_зна́йу йак назва́ти // а
жм'і́л'і́е / жм'і́л' // то то́ї так'і́й то́вич'і́й* (94)

Що готували на Коляду?

на_ *Ко́л'ади му́сив бу́ти с_ пасо́л'у́йу пир'і́г і холо́дна
йу́шка // зна́йіте з_гриба́ми / ото пе́рша йі́жа // [а кутя?] о /
кут'а́ в'ек'і́е // на_пе́ршу виче́р'у йі́д'ат по́сну / з_гол'і́ями / [а
мед клали?] рі́тко в_ку́го бу́лі **пчо́ли** / то вже хаз'а́йін та́кії
бага́тии / а бидн'а́ка де бу́де ди́ржа́ти **пчо́ли*** (145)

Карта 43. Відповідники африкати [ʒ]

Умовні позначення

- [ʒ] : [ʒ]м'іл'
- [ж] : [ж]м'іл'
- [ч] : [ч]м'іл'
- ▲ [ʒ] : б[ʒ]ола́
- ▲ [ч] : п[ч]ола́

Карта № 44
Відповідники африкати [з]

Червоним трикутником позначено вимову *кукуру́за*, а також варіанти *какару́за* / *какару́з'а* (81).

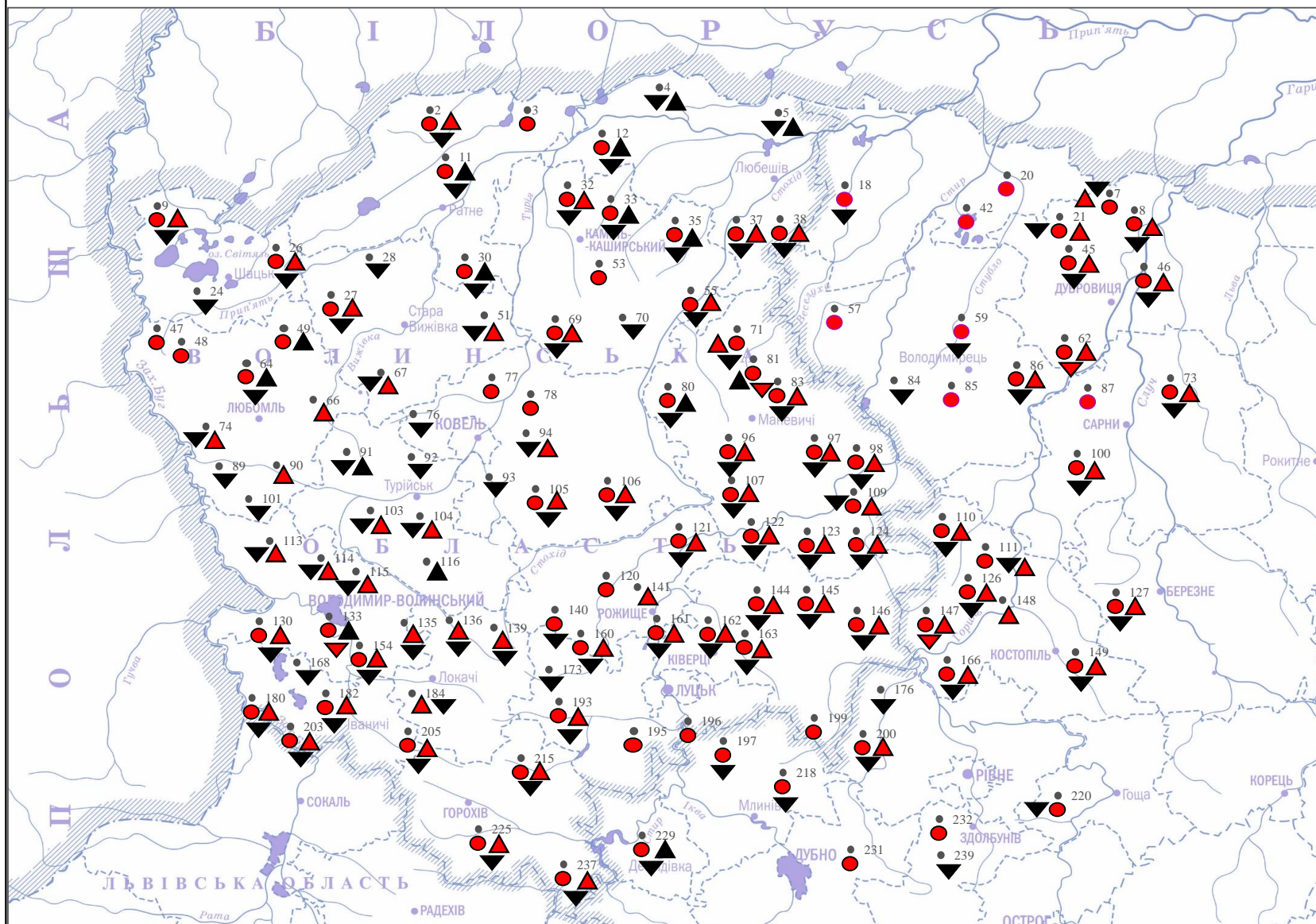
Чорним трикутником позначено вимову *кукуру́за*, а також варіанти *какару́за* (145), *какару́з'а* (83, 98, 123, 124), *кокуру́з'а* (4, 71).

Чим годували худобу?

I. *карто́пл'у́йу да с'і́чку р'і́зали* // *бур'акі́ с'і́йали* / *шо йі́сти* / *чирво́ни* // *кукуру́з'у саді́ли* / *какару́з'у* / *гурк'і́* / *мак с'і́йали* (98)

II. *карто́пл'у́йу* / *бур'ак'і́ с'і́йали* / *ра́нчеї́ колі́с' ни́ с'і́йали* // *йак та колго́сна бу́ла* / *то все ста́ли с'і́яти* / *кулі́с' по_л'э́су свине́ї курмі́ли* / *йакшо́ з_сила́* / *лупу́х та́кій рустé* / *то кулі́с' худі́ли в_л'і́с* / *рва́ли то́ї лупу́х* // *р'і́зали на_с'э́чку* / *і свине́ї* // *висно́йу кукуру́зу* // *йак су́ша* // *корове́ї курмі́ла* / *тра пос'э́яти кукуру́зи* (109)

Карта 44. Відповідники африкати [з]

Умовні позначення

- [з] : [з']об
- ▲ [з] : [з]в'ін
- ▲ [з] : [з]в'ін
- ▼ [з] : кукурú[з]а
- ▼ [з] : кукурú[з]а

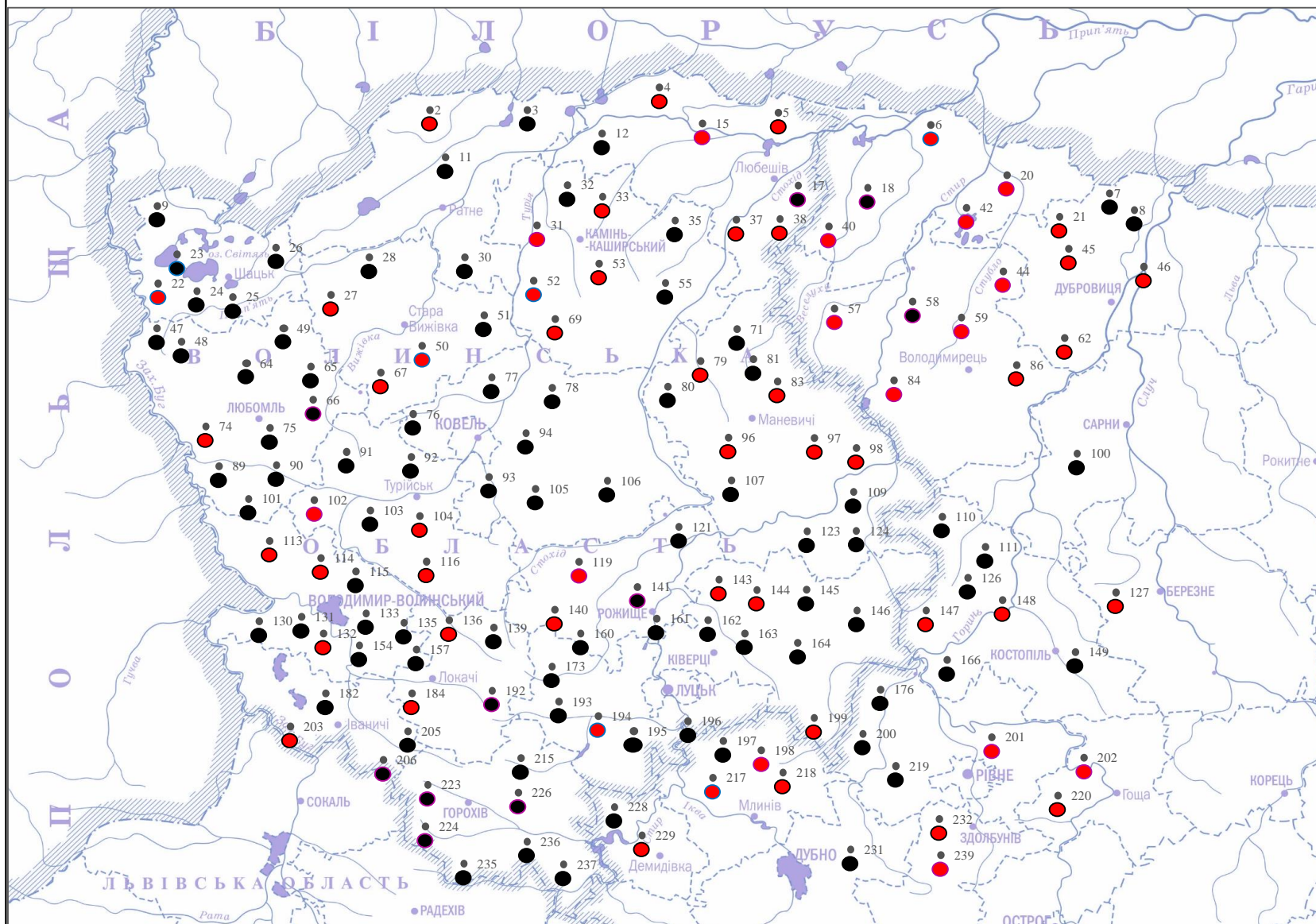
Карта № 45
Відповідники [з] у слові *хазяйство*

Як жили після війни?

нашу хату спалили / а ми прибра́лис'а п'іс'л'а в'ї́ннї / на_кварт'іру / на_кварт'ір'ї бу́ло дв'ї хати / і так'ї́ вилі́кїй куридо́р / в_одн'ї́ хат'ї жи́ли хаз'аї́ / а нам з_мамо́ю // в_ми́не ше був брат // да́лі ме́ншу к'імна́ту / і ми там сид'ї́ли // то туд'ї́ / ду_то́її хати / де от ми жи́ли // в_тих л'уде́ї / до_то́її вилі́коїї хати / зби́ралис'а дв'ї / три / ж'ї́нкї // ма́ли так'е́її /

вуні́ назива́лис'а / чи кулувро́тки / шо пра́ли во́вну // трима́ли л'у́ди / напри́клад / кутóр'ї вже ма́ли змо́гу / стри́гли ї́їх // прино́сили ду_то́її л'уді́ни / йака́ мо́же тим ву́луд'ї́ти / напри́клад / на_кулувро́тков'ї пра́ли / с:у́кували ту́їю во́вну // туд'ї́ мута́ли на_мутк'ї́ / ту́їю вже спра́жену во́вну (135)

Карта 45. Відповідники [з] у слові *хазяйство*

Умовні позначення

- [з] : ха[з ']а́йство
- [з] : ха[з ']а́йство

Карта № 46
Структури числівників

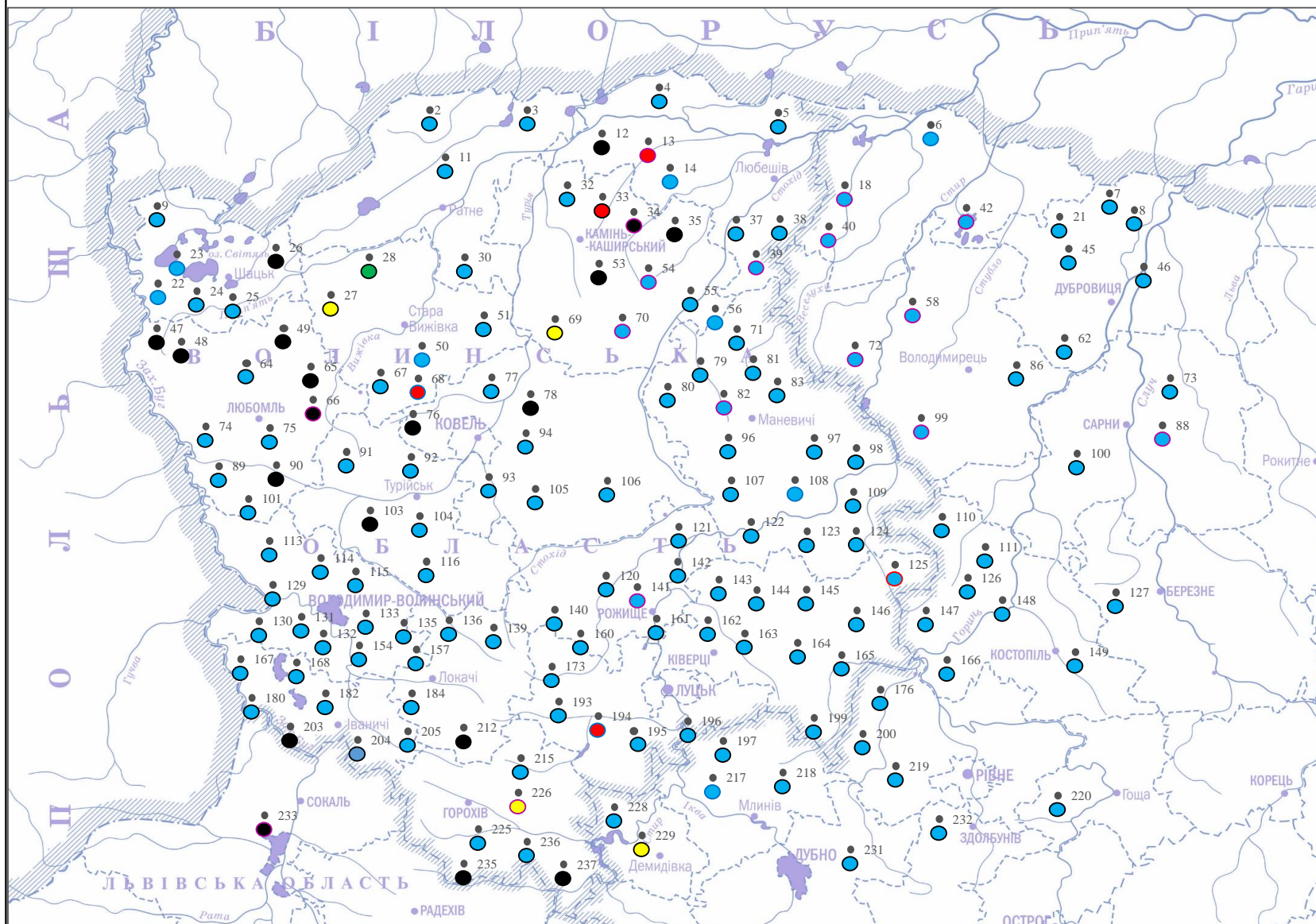
Скільки страв готували на Святвечір?

*ої / багáто страв // дванáн'ц'ат' // куліс' ни_було́
н'ічо́го // кут'á / силéд' / жáраниї силáд' / в_муку́
рускáлáтувалас'а // мука́ / трóшички так мук'é / вуди́ /
рускáлáчували // вмучі́ли / на_питéл'н'і пиклі́ силáдц'а / силáд'
му́сив бу́ти на_Кóл'аду коліс' / і кут'á / і гулубц'і // хто хт'ів
бори́ч вари́в // коліс' так ни_гутувáли цимáло / йак типéр
гуту́йут' // тип'ér то тих страв розмайі́ток // а куліс' / де так
гутувáли / н'е (130)*

Ким був Ваш батько?

*м'ї́ бат'ко був дванáйц'áтого ро́ку / в'ін був простий //
кулгóспу ни_було́ ше // отáк мáли зéмл'у / і руб'іли // в'ін
прийшо́в ду_нас с'уді́ // на_те хаз'áйство / йагбі́ то в_з'ат'і // і
ск'і́ки бат'ко був / трі́цит' ш'іс'т' / трі́цит' трéт'ому ро́ци
в'ін до_нас прийшо́в // йа так пам'ата́йу / бо то мáма
роска́зували // трі́цит' трéт'ому прийшо́в // а в_сороко́вому
йóго забра́ли на_в'ї́ну // а йа в_трі́цит' шóстому руді́лас'а / і
вс'о / і бат'ка б'ї́л'ше ни_було́ / і н'іц бат'ка ни_пам'ата́йу // в_
трі́цит' див'áтому бат'ка забра́ли в_нас (235)*

Карта 46. Структури числівників

Умовні позначення

- дванадц'ат
- дванайчит
- двананц'ат
- дванан'ц'ат
- дванайц'ат

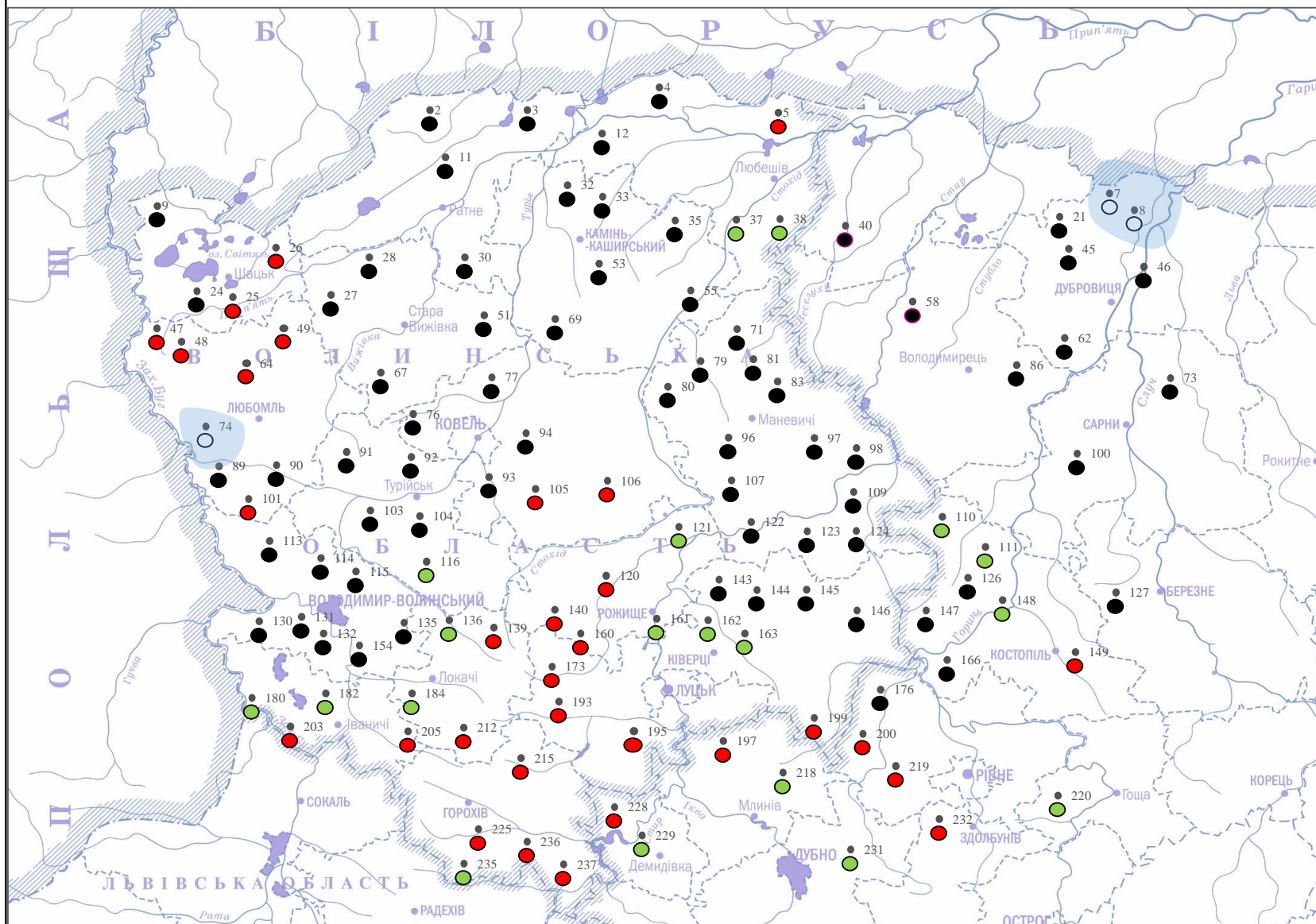
Карта № 47
Задньоязиковий [г]

На додатковому рівні карти блакитним позначено ареал поширення лексеми *ф'ит'іл'*.

Чи збиралися на вечорниці?

*худі́ли / збо́рн'і бу́ли // хло́пци / д'івча́та // сп'іва́ли / пра́ли / бу́ли грибин'і́ / д'івча́та пра́ли // хло́пци прихо́дили / жартува́ли // пушуткува́в / то сп'і́чком тако́ запáл'ат / на гре́бин'і́ / гребин'а́ так'і́ їе / мі́чку насáжувати / шуткува́ли / сп'іва́ли / висéла жíz'н' // бу́ло ше при_мин'і́ / ше при_на́ших бат'ка́х / збо́рн'а бу́ла / ви́ліка ха́та бу́ла // тогд'і́ св'і́тла ни_бу́ло / ла́мпамы с'ва́ті́ли / карас'і́нойу // **кнот** / там така́ маши́нка бу́ла / на зупчи́ках / кру́тиши / тре́ба малéн'ки́ вогóн' / наза́д прикруну́в / тре́ба бі́л'ши́й / йак ото ра́д'ї́е // л'у́ди ма́ли зрén'ї́е такé хуро́ше / пра́ли / тка́ли (109)*

Карта 47. Задньоязиковий [г]

Умовні позначення

- [г] : [г]н'іт
- [г] : [г]н'іт
- [к] : [к]н'іт
- [ф'іт'іл']

Карта № 48
Протетичні приголосні

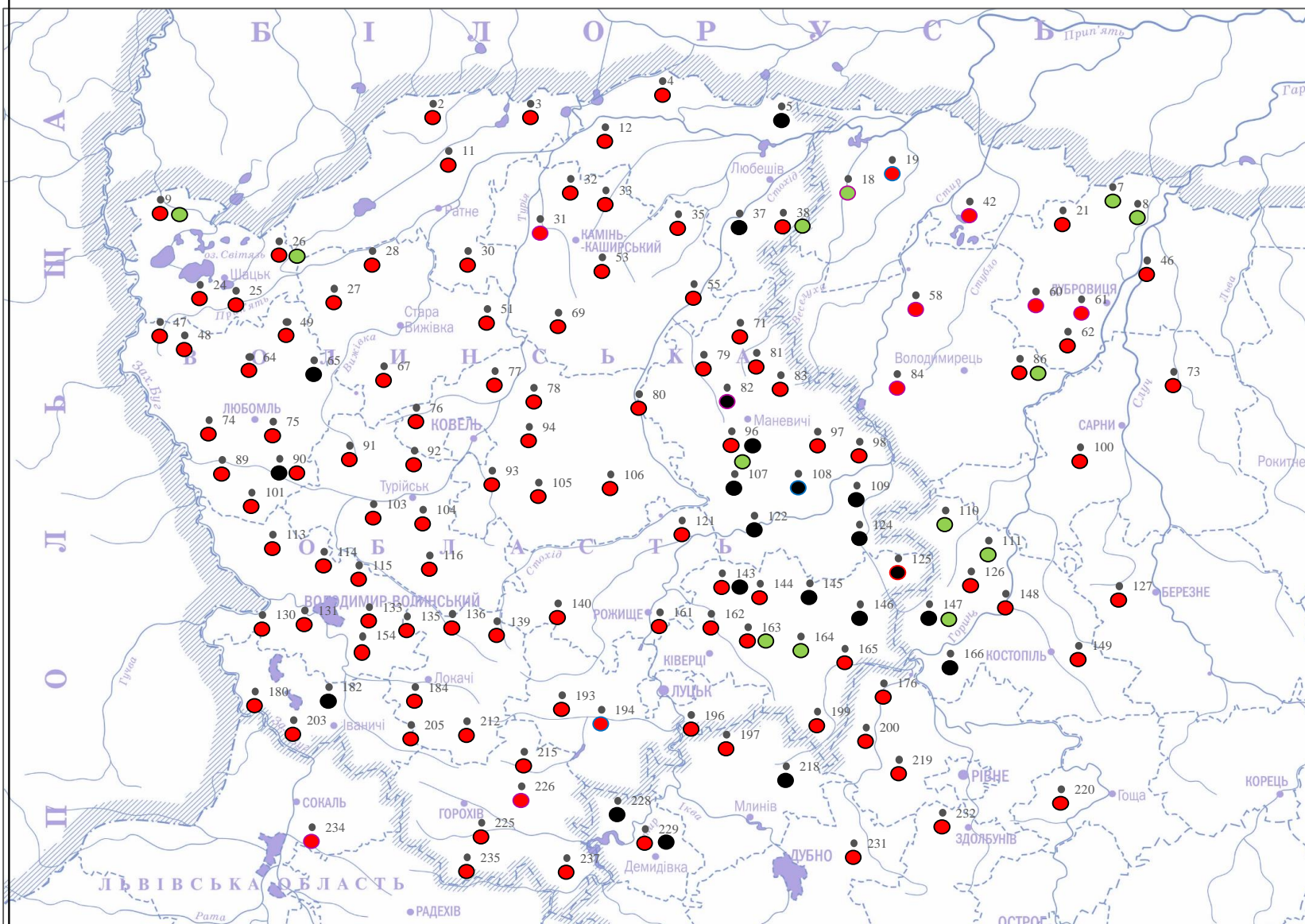
Як святкували весілля?

*вчора було вис'іл':e / в_мої́ей пл'ім'ан'ици син жен'івса / а
дес' в_Сарнах було вис'іл':e / типер же_ш ни_робл'ат так //
шо то принисла мин'і куруваї бо_ж ... // прийехав / вже внук
забрав на_сус'ідн'ої **ул'ици** живут / то йа вже пару м'інут
пубула / то вон'і поїехал'і (96)*

Чи були пасічники в селі?

*пчóли були / прупали / шо мабут' рад'іац'іа / сус'еда
пчóли / покóїни вже вун // то вуні диржа́ли пчóли / **гул':і** с:осні
видóвбували / йак типер робл'ат / з:амкóм / так'і фáiни / **гу́лий**
на_пчóли / д'ат'ко став на_трахтор'і прац'увати /
оставл'ати в_двур'і / відно сол'арка / газ йім пум'ишав / і воні
вiбралис'а / і згiнули / і ни_було пчóлеї (109)*

Карта 48. Протетичні приголосні

Умовні позначення

- [в] : [в]у́лик, [в]уж
[в]у́лиц'а, [в']ікно́
- ∅ : у́лик, уж,
у́лиц'а, укно́
- [г] : [г]у́лик, [г]уж
[г]у́лиц'а, [г]укно́

Карта № 49
Протетичні приголосні перед [o], [y]

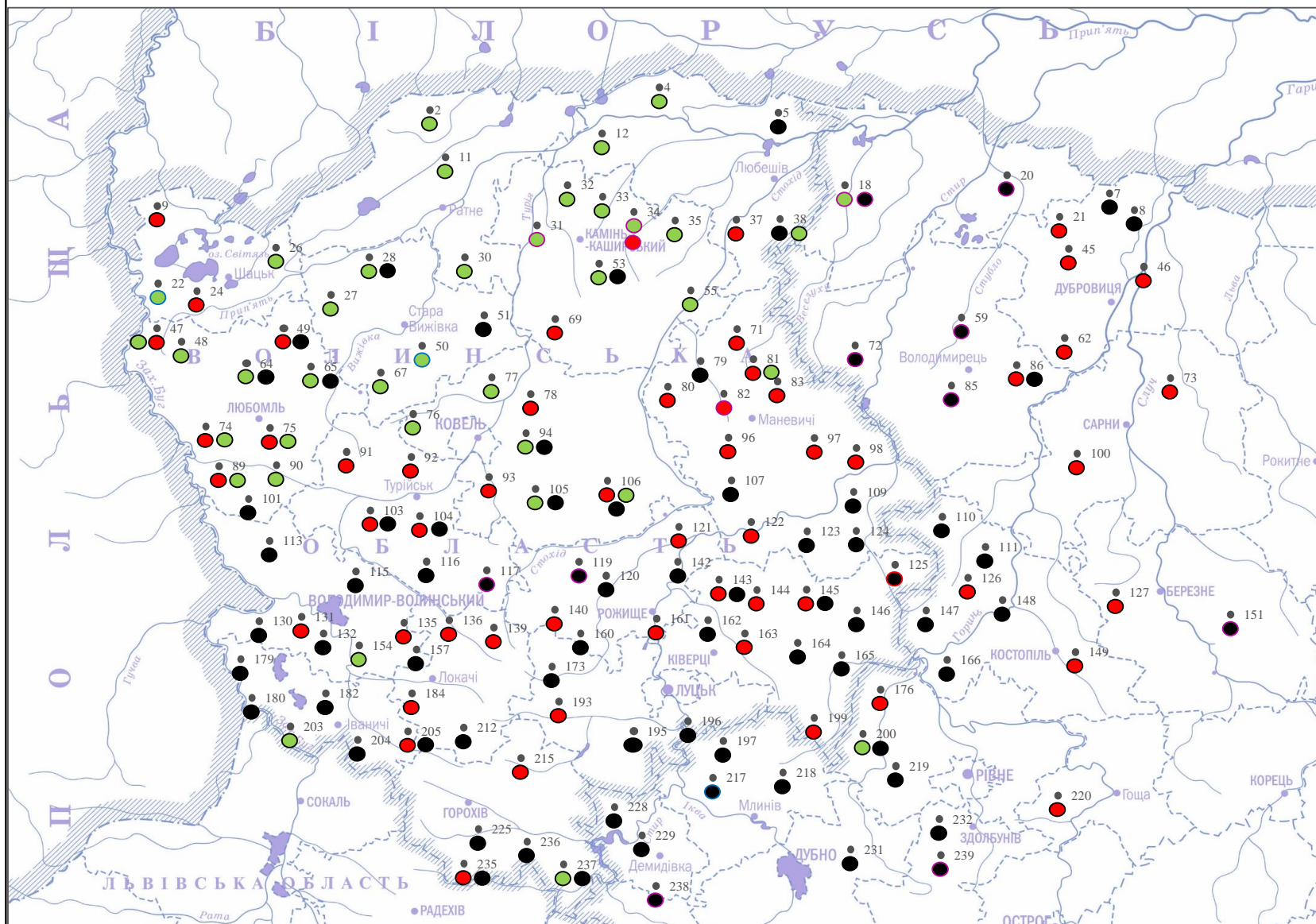
Чим збирали сіно?

грабл'эми згриба́йут' / і в_ичэ́нти / і в_копи́ці / так'і
булі́ копи́ці // тупе́р там гура́ли / такі́ був пукос в_ка́ждого /
шо бил'ш йак к'іломéтир трéба копи́цу нисті́ // мутуска́
пучéтиш на_шійу́ / і вдвох нисéм // нисéш / пустуйі́ш / а бу́ла
такá жарá / водé хочи́ц':а / то проду́шиш / платка́ скі́ниш з_
голове́ / пруду́шиш то́ї мул / пийне́ш / шоп ті́л'ко сма́гу
прогна́ти / такé билó жит':о́ (28)

Де раніше купували необхідні речі, ліки?

л'іков ни_було́ н'ігде́ купл'а́ти / пу_них ни_йі́здили //
вóд'ах / вже́ йа бу́ла д'івко́йу / вже́ в_силó пи́рийі́хали // ву_
Л'вов йі́здила // бу́ж д'івча́та / хочи́ц':а вуд'і́тис'а / зарубл'у́
тро́х'і в_калхóзи грóшеї́ / і йі́ду в_Брест / в_Луц'к // шука́ли
такó / і́ од'ага́лис'а (33)

Карта 49. Протетичні приголосні перед [o], [y]

Умовні позначення

- ∅ : о́ко, о́рати, о́вод
- [в] : во́ко, во́рати, во́вод
- [г] : го́ко, го́рати, го́вод

Зведена карта № 1

Ізофони, які відокремлюють волинсько-поліські говірки від волинських

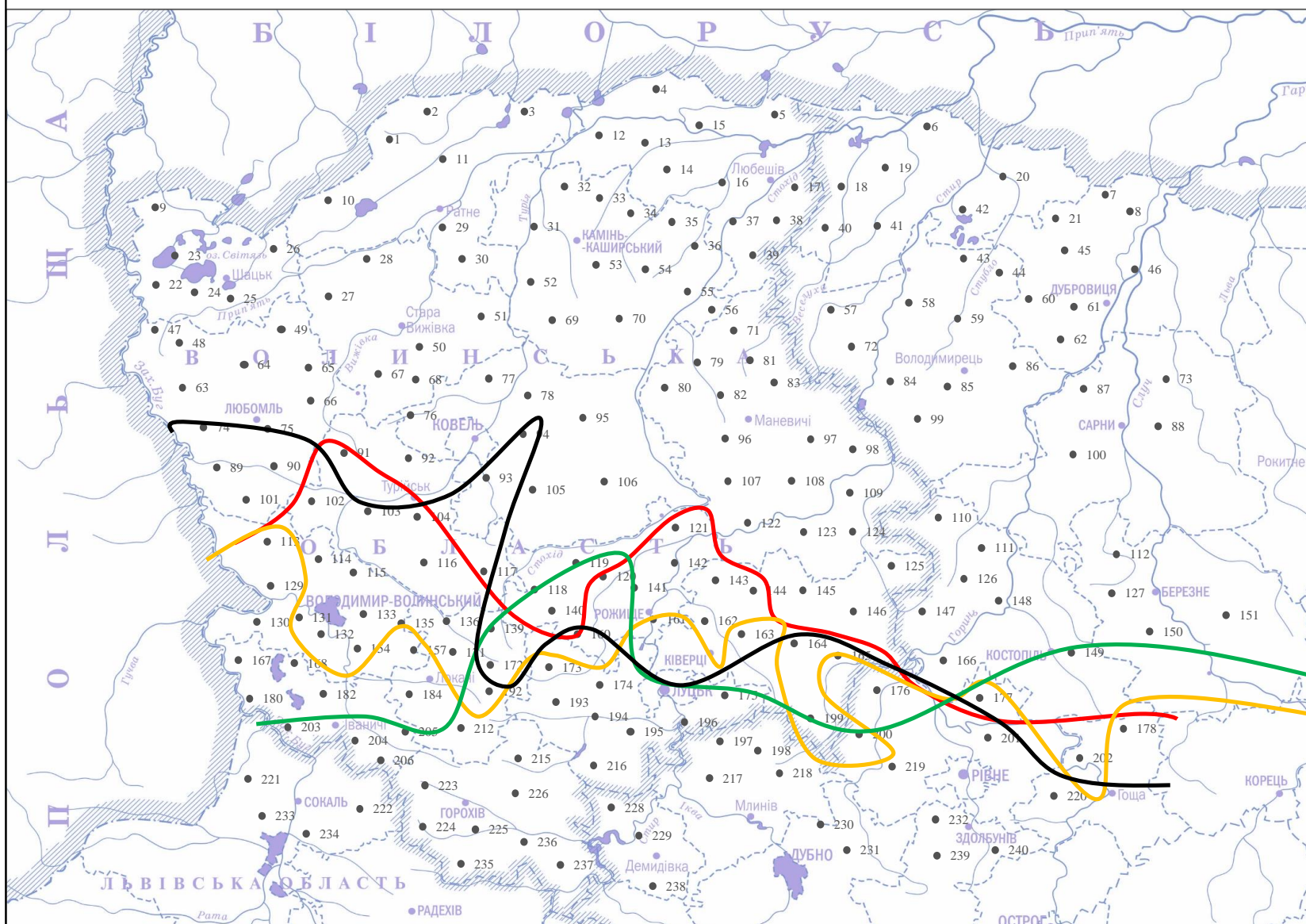
Чорною лінією позначено північну межу поширення рефлексу [i] < *o в слові *бат'іг* (к. 2).

Жовтою лінією позначено південну межу рефлексії ненаголошеного *ě > [и] та ствердіння передньоязикових перед цими континуантами (кк. 10, 30).

Червоною лінією виділено південну межу функціонування звукосполюки [хв] на місці [ф] у слові *фартух* (к. 22).

Зеленою лінією позначено південну межу функціонування задньоязикового [г] у слові *гн'ім* (к. 47).

Зведена карта 1. Ізофони, які відокремлюють волинсько-поліські говірки від волинських

Зведена карта № 2

**Ізофони, які відокремлюють волинсько-поліські говірки від
середньополіських**

Жовтою лінією позначено західну межу поширення рефлексу [у] на місці *o в наголошених новозакритих складах у займенниках *вун, муї* (к. 3).

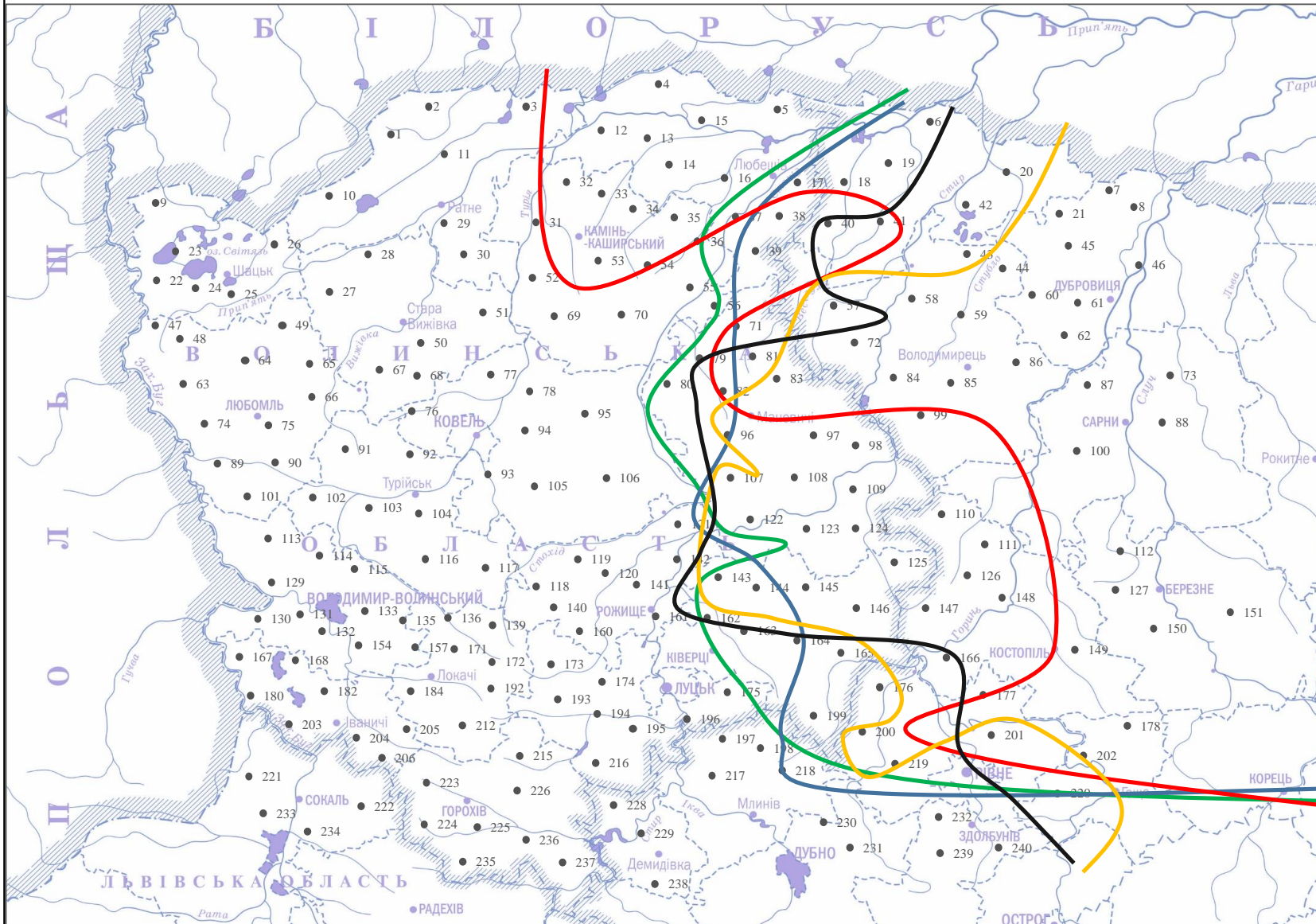
Чорною лінією позначено східну межу рефлексії наголошеного *ě > [i] (к. 11).

Зеленою лінією позначено західну межу ствердіння свистячих [с´], [ц´] у зворотному постфіксі *-ся* (к. 40).

Синьою лінією позначено західну межу ствердіння африкати [ц´] у кінці основ ім. ч. р. однини перед нульовою флексією в словах *м'іс'ац, конéц* (к. 32).

Червоною лінією позначено західну межу поширення м'якості [л´] перед *i в кінцевій звукосполуці *-ли* (к. 37).

Зведена карта 2. Ізофони, які відокремлюють волинсько-поліські говірки від середньополіських

Зведена карта № 3

Ізофони, які виокремлюють північно-східні говірки

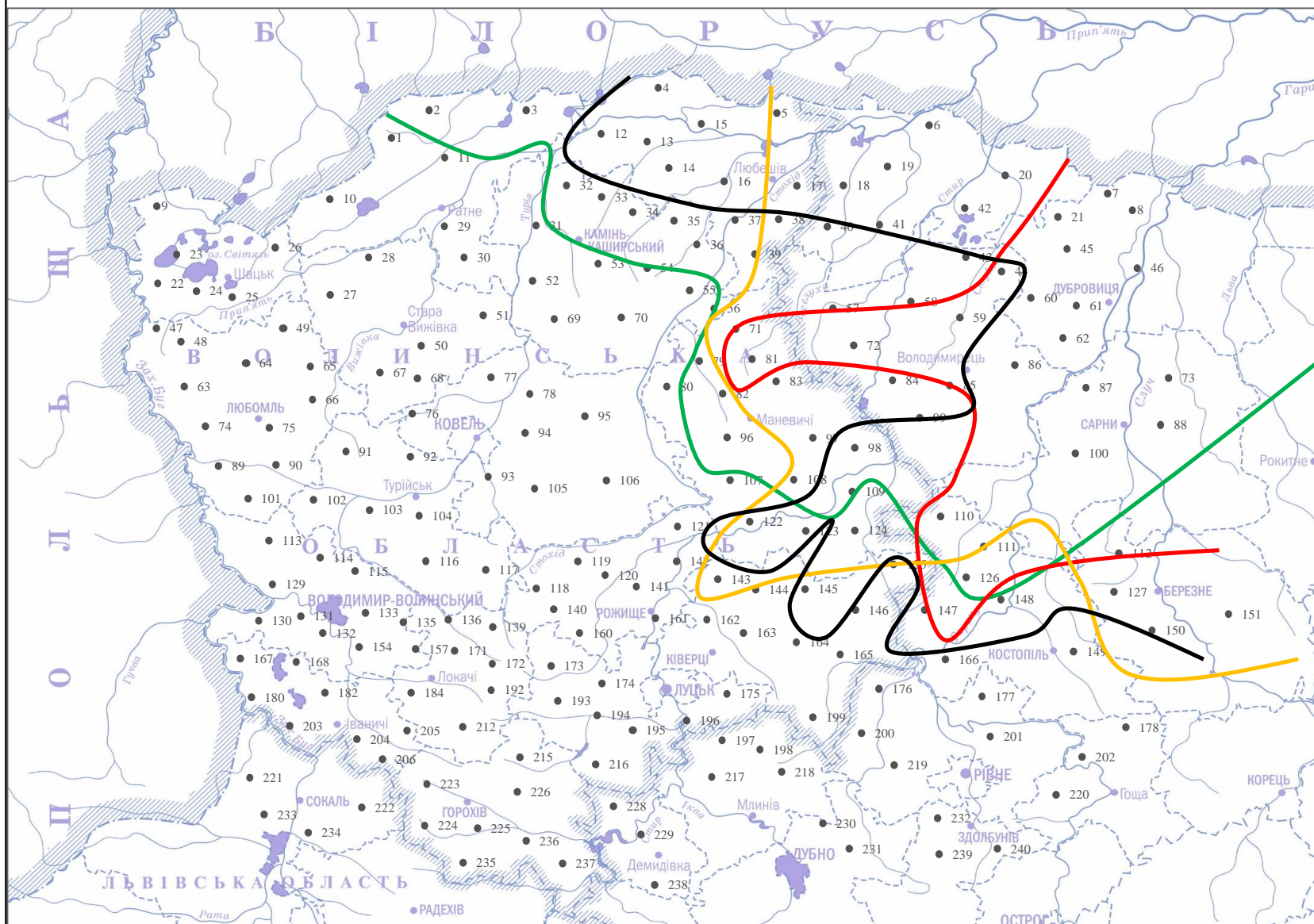
Червоною лінією позначено західну межу поширення [y]-
вияву наголошеного *e в закритих складах у слові *ж'інка* (к. 8).

Жовтою лінією позначено західну межу рефлексії
наголошеного *ě > [e] в слові *йїхати* (к. 13).

Чорною лінією позначено західну межу поширення [e]-
вияву ненаголошеного *ě після губних (к. 14).

Зеленою лінією позначено західну межу поширення
дієслівних форм з обмеженим функціонуванням африкати [ʒ] на
зразок *ход'у, сид'у* (к. 42).

Зведена карта 3. Ізофони, які виокремлюють північно-східні

Зведена карта № 4

**Ізофони, які виокремлюють північно-західну частину досліджуваного
ареалу**

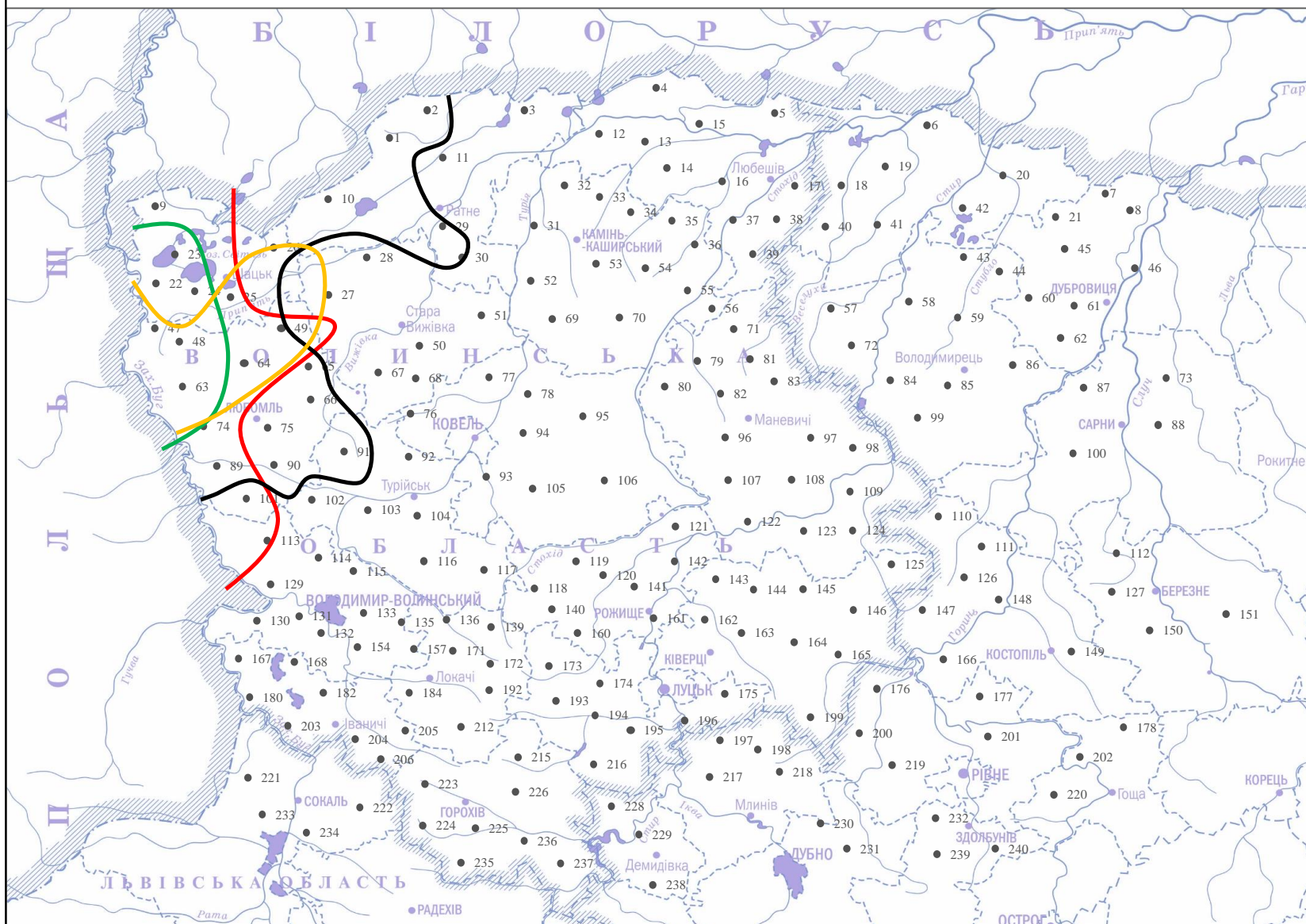
Червоною лінією позначено східну межу поширення голосного [i] на місці наголошеного *e в закритому складі в слові *мед* (к. 6).

Чорною лінією позначено східну межу ствердіння губного [м'] шляхом розвитку додаткової артикуляції [н'] (к. 26).

Зеленою лінією позначено збереження м'якості [л'] перед *i (к. 37).

Жовтою лінією позначено ареал поширення задньоязикового [r] у формі *rn'it* (к. 47).

Зведена карта 4. Ізофони, які виокремлюють північно-західну частину досліджуваного ареалу

Зведена карта № 5

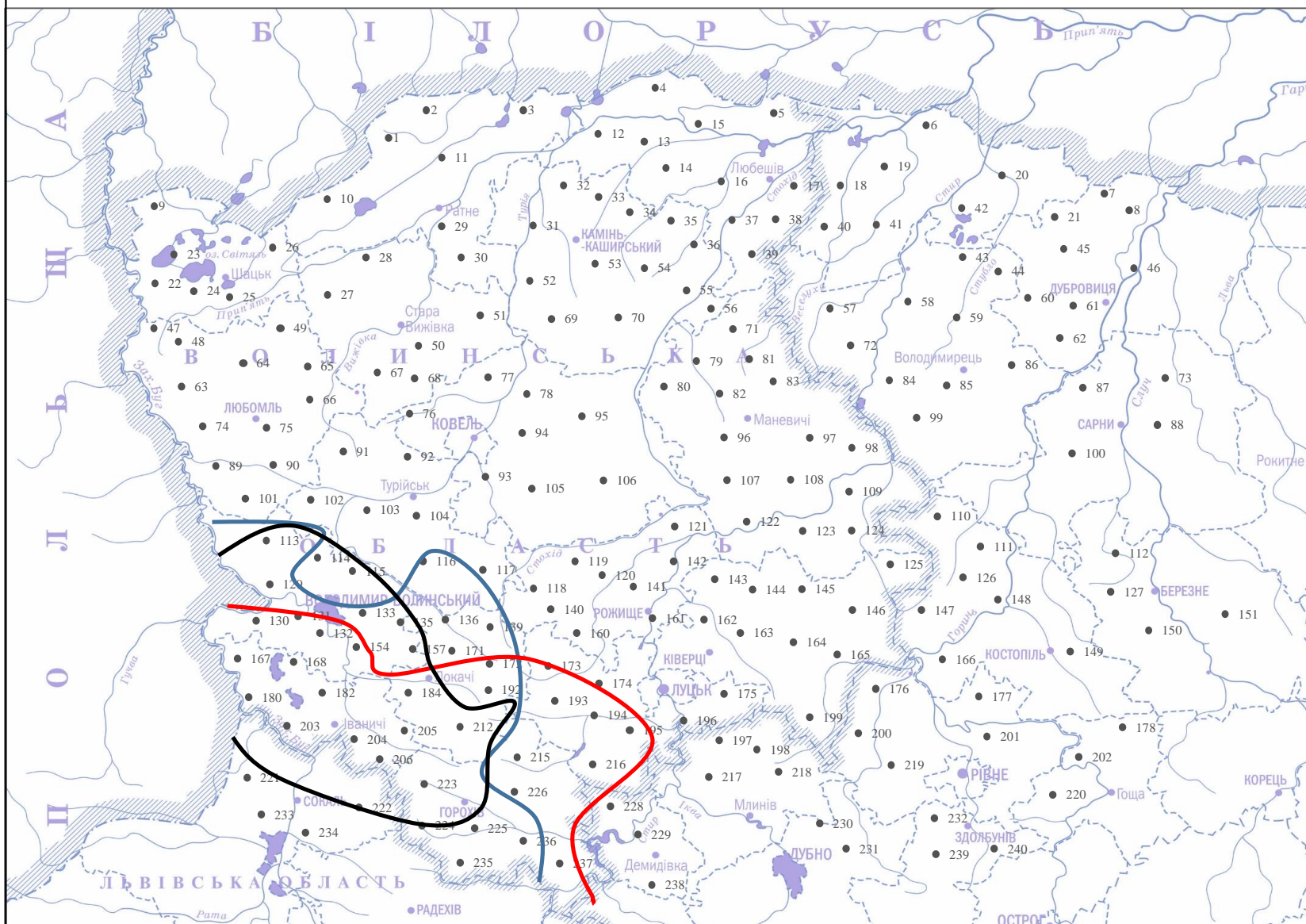
Ізофони, які виокремлюють володимирські говірки

Чорною лінією позначено зону поширення зміни наголошеного [e] > [a] (к. 18).

Синьою лінією позначено ареал функціонування губного [ф] у слові *квасо́л'а* (к. 24).

Червоною лінією позначено ареал функціонування губного [ф] у слові *ху́т'ір* (к. 25).

Зведена карта 5. Ізофони, які виокремлюють володимирські говірки

Зведена карта № 6

Ізофони, які виокремлюють маневицько-ківерцівські говірки

Червоною лінією позначено ареал паралельного функціонування звука [i] в займеннику *в'ін* і голосного [y] у формі *муї* відповідно до наголошеного *o в закритому складі (к. 3).

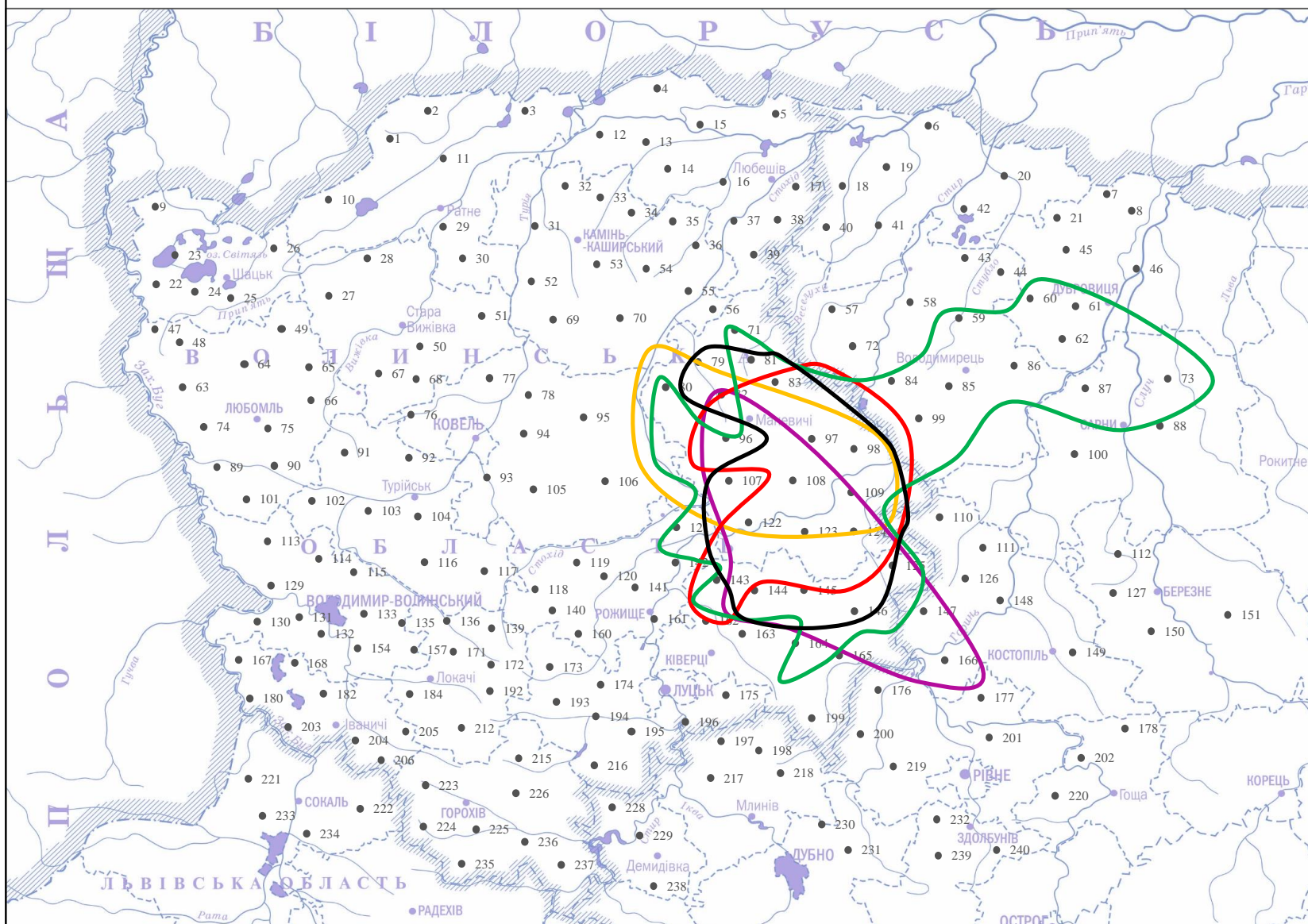
Чорною лінією позначено зону рефлексії *e > [i] в закритому ненаголошеному складі в числівнику *ш'існад'ц'ат'* (к. 10).

Рожевою лінією окреслено говірки, де поширено приставний [г] у словах *гу́лик, гуж, гу́лиц'а, гукно́* (к. 48).

Зеленою лінією позначено ареал збереження форм дієслів 3 ос. теп. та майб. ч. з кінцевим [т] (к. 39).

Помаранчевою лінією позначено ареал поширення палатальності губного [в] у слові *дерев'áний* (к. 29).

Зведена карта 6. Ізофони, які виокремлюють маневицько-ківерцівські говірки

Зведена карта № 7

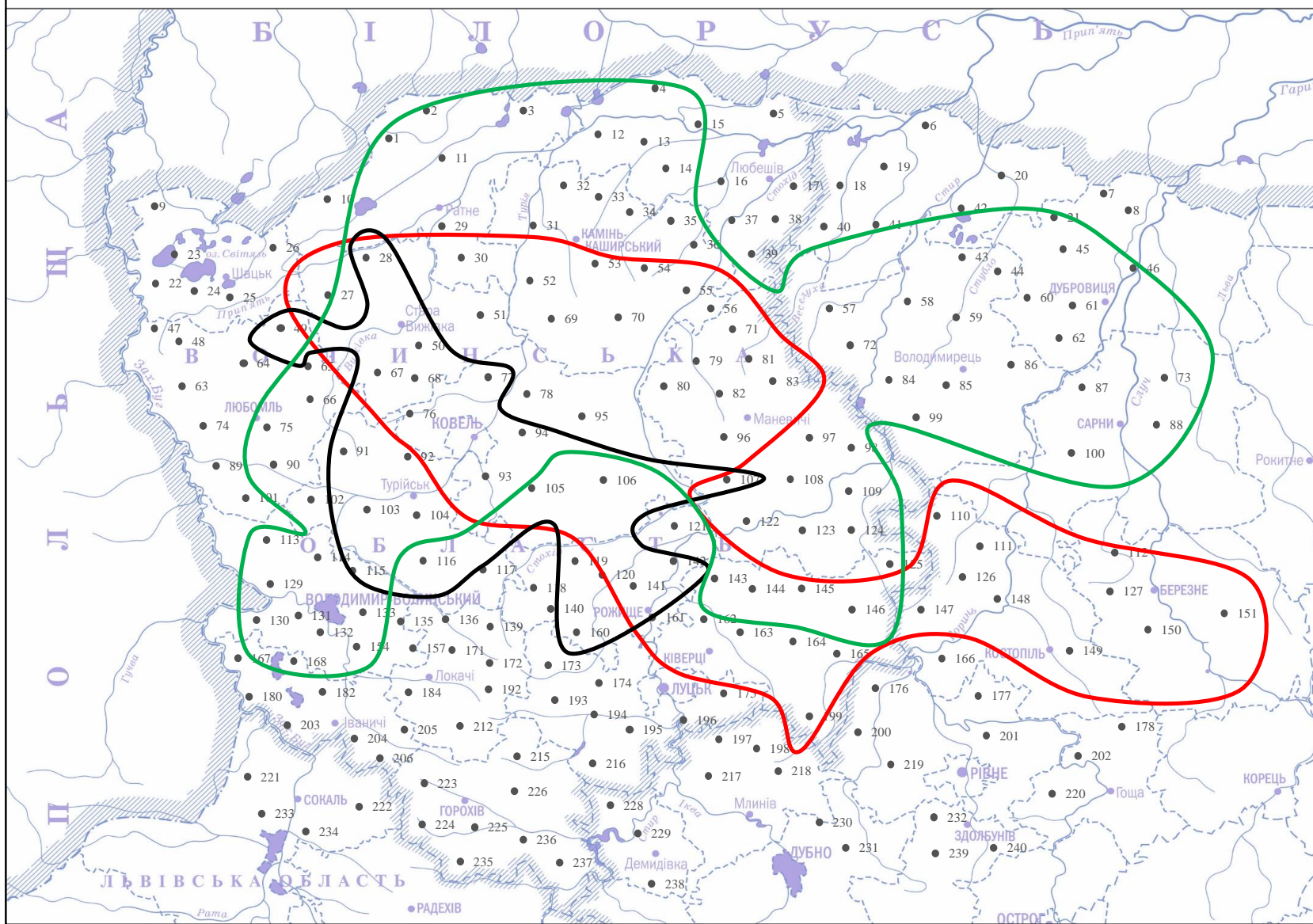
Ізофони, які виокремлюють центральну групу говірок

Чорною лінією позначено зону ствердіння африкати [ц'] перед рефlekсами *ѣ в слові *ц'ілувати* (к. 31).

Червоною лінією виділено ареал, який окреслює межі функціонування пом'якшеного [м] перед рефlekсами *ѣ в слові *пам'ят'аю* (к. 26).

Зеленою лінією позначено зону поширення задньоязикового [к] у формі *кн'ит* (к. 47).

Зведена карта 7. Ізофони, які виокремлюють центральну групу говірок

Зведена карта № 8

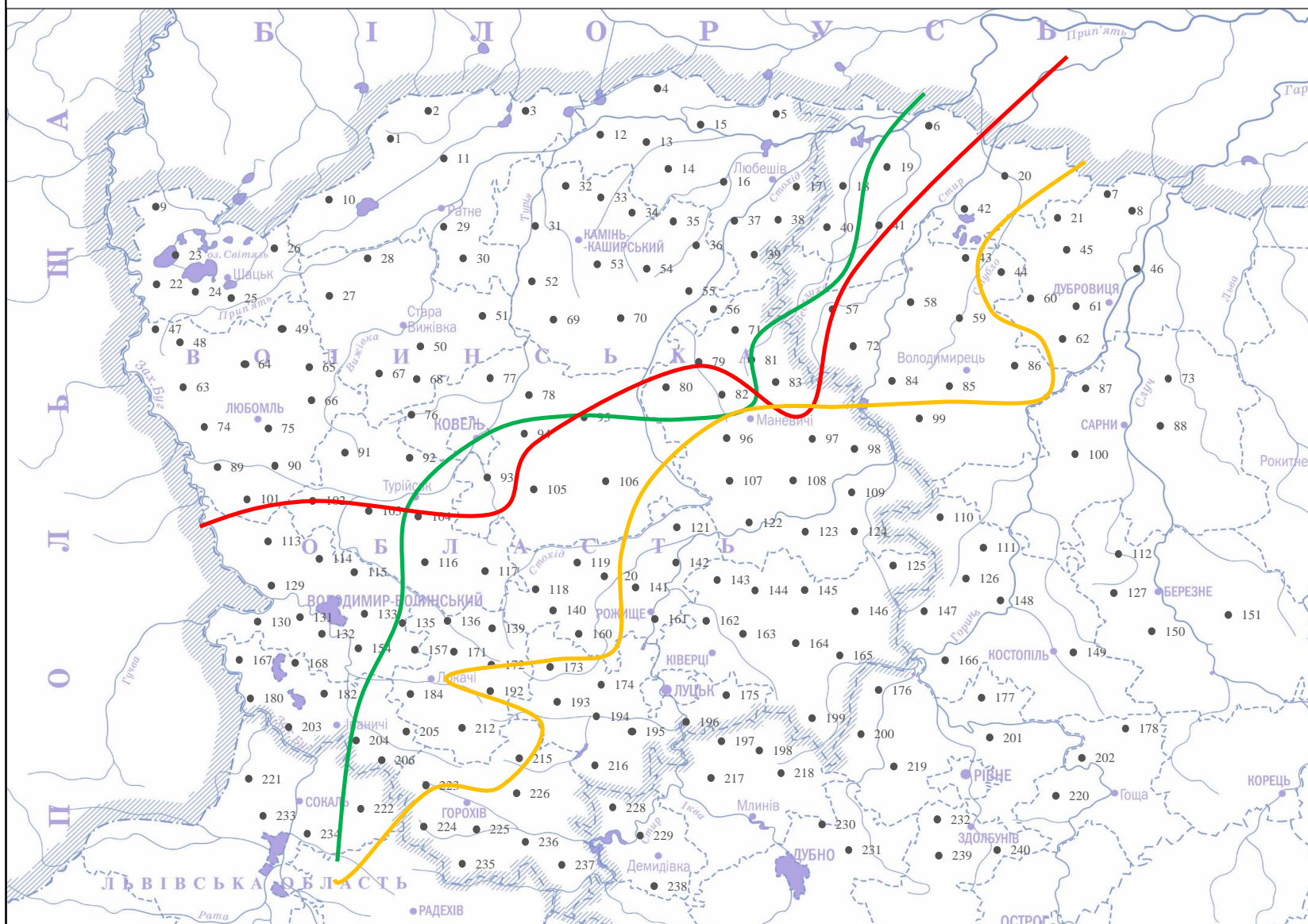
Ізофони, які поділяють волинсько-поліські говірки на північно-західні та південно-східні

Зеленою лінією позначено південно-східну межу поширення зміни наголошеного [’а] > [’е] після м’яких приголосних (к. 20).

Червоною лінією позначено південно-східну межу поширення протетичного [Г] (к. 49).

Жовтою лінією позначено південно-східну межу поширення зміни наголошеного [и] > [е] (к. 19).

Зведена карта 8. Ізофони, які поділяють волинсько-поліські говірки на північно-західні та південно-східні

Зведена карта № 9

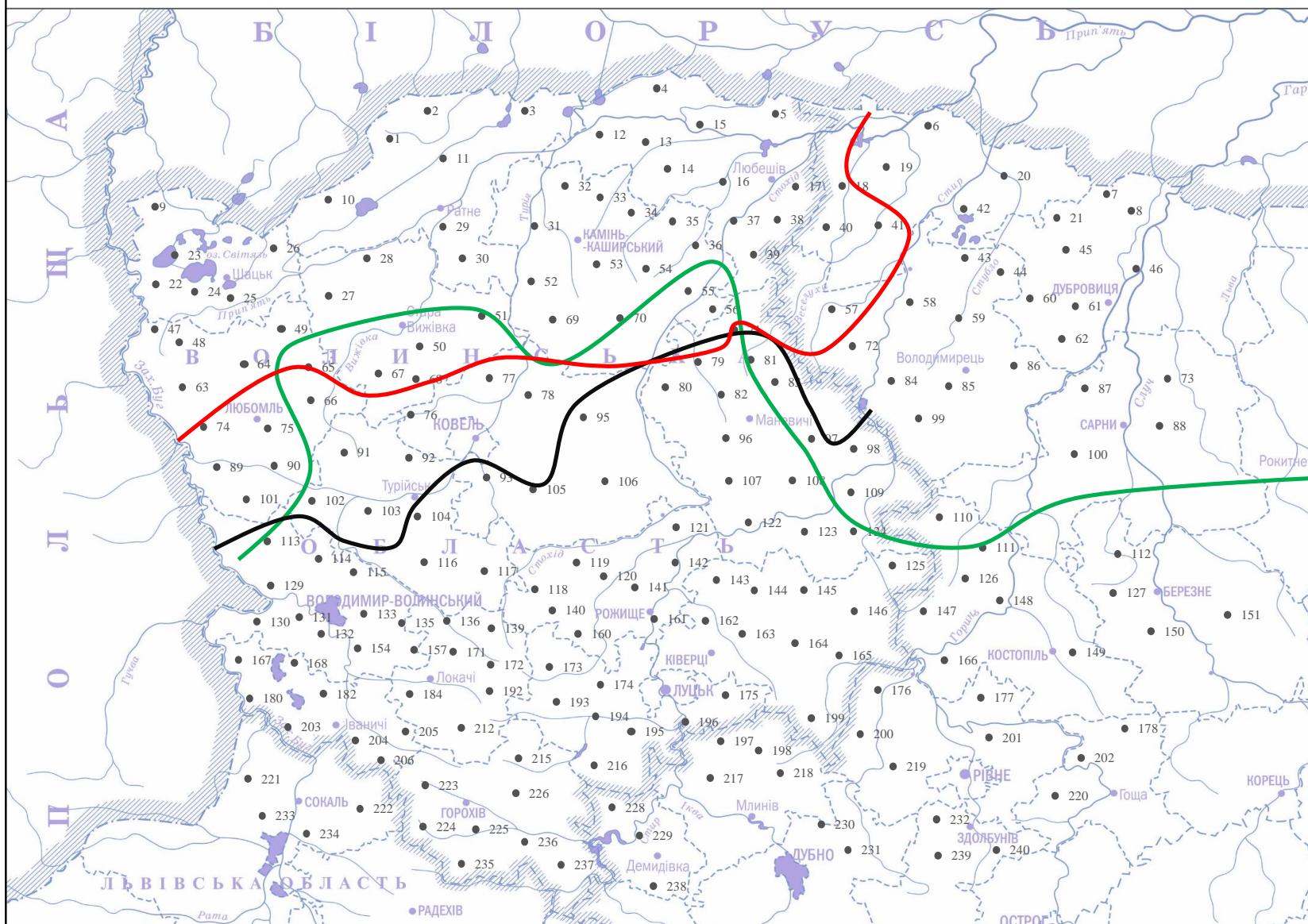
Ізофони, які поділяють волинсько-поліські говірки на північні та південні

Чорна лінія позначає південну межу рефлексії ненаголошеного *ě > [и] після губних у слові *в'ідрó* (к. 14).

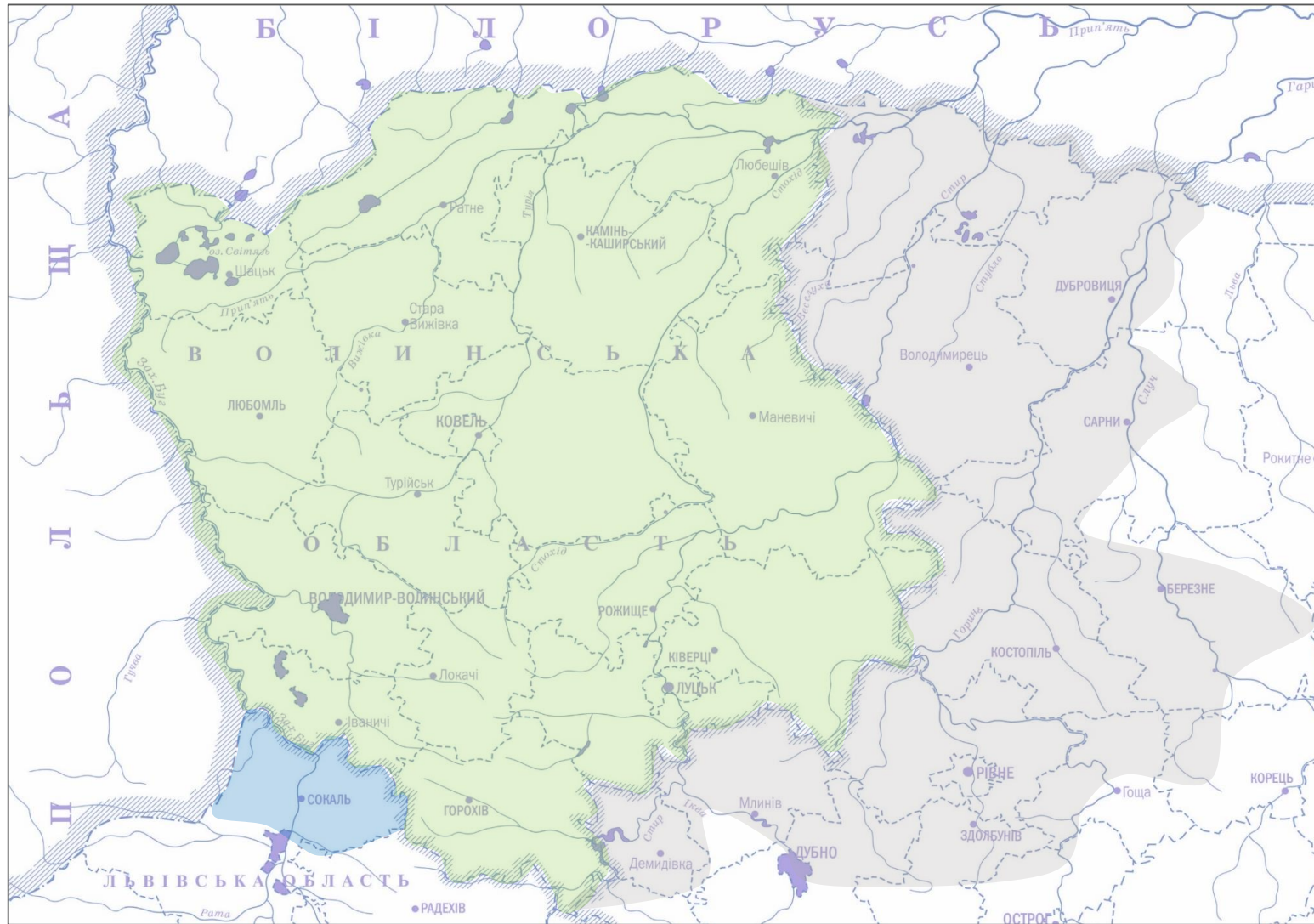
Червоною лінією позначено ареал поширення зміни наголошеного [e] > [a] (к. 18).

Зелена лінія позначає південну межу ствердіння [p'] перед рефlekсами наголошеного *ě (к. 33).

Зведена карта 9. Ізофони, які поділяють волинсько-поліські говірки на північні та південні

Територія дослідження

- Волинська область
- Рівненська область
- Львівська область

Наукове видання

Дружук Ірина

Атлас фонетичних особливостей говірок Волинського Полісся

В авторській редакції

Підписано до друку 25.08.2023. Формат 60x80/16
Ум. друк. арк. 18. Зам. 186. Тираж 300.
Папір офсетний. Гарнітура Times. Друк цифровий.

Видавець і виготовлювач ФОП Мажула Ю. М.
43021, м. Луцьк, вул. Винниченка, 47/35.
Тел. моб. 096 61 66 277, e-mail: y.mazhula@gmail.com

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до державного реєстру
видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів видавничої продукції
серія ДК № 7662 від 07 вересня 2022 року

Дружук І. М.

Атлас фонетичних особливостей говірок Волинського Полісся. Луцьк : ФОП Мажула Ю. М., 2023. 146 с.

В атласі скартографовано фонетичні особливості волинсько-поліських говірок, ядра західнополіського діалекту, зафіксовані впродовж 2013–2023 років у 136 населених пунктах Волинської та Рівненської областей. До атласу додано 6 електронних звукових карт, що містять аудіофайли-зразки говіркового мовлення та дозволяють прослухати звучання сучасних відповідників наголошених **o*, **e*, **ě* в новозакритих складах у зоні перехідних говірок від волинсько-поліських до середньополіських.

У коментарях подано зв'язні тексти – розповіді інформаторів про побут волинських поліщуків у ХХ ст.

Для мовознавців, насамперед діалектологів та істориків мови, етнографів і етнолінгвістів, фольклористів та всіх, хто цікавиться народною мовою Волинського Полісся.

ISBN 978-617-8279-19-6

УДК 811.1621.2'282.2'342(477.82)(084)